

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Zpráva o situaci

v oblasti vnitřní bezpečnosti

a veřejného pořádku

na území České republiky v roce 2011

(ve srovnání s rokem 2010)

Praha 2012

OBSAH

1. SOUHRN	1
2. VÝVOJ JEDNOTLIVÝCH DRUHŮ TRESTNÉ ČINNOSTI A BEZPEČNOSTNÍCH RIZIK.....	5
2.1 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O TRESTNÉ ČINNOSTI A O PŘESTUPCÍCH	5
2.1.1 Územní rozložení kriminality.....	9
2.1.2 Pachatelé trestné činnosti	11
2.1.2.1 Kriminalita mládeže	16
2.1.3 Oběti trestné činnosti	19
2.1.4 Pátrání po osobách a věcech.....	22
2.1.5 Přestupky.....	24
2.1.5.1 Obecní policie	25
2.2 VÝVOJ JEDNOTLIVÝCH DRUHŮ TRESTNÉ ČINNOSTI, ROZBOR JEDNOTLIVÝCH PROBLEMATIK V OBLASTI VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI A VEŘEJNÉHO POŘÁDKU	26
2.2.1 Majetková kriminalita	26
2.2.2 Hospodářská kriminalita.....	28
2.2.2.1 Duševní vlastnictví.....	31
2.2.2.2 Kriminalita páchaná na životním prostředí	32
2.2.3 Korupce.....	34
2.2.4 Násilná kriminalita.....	38
2.2.5 Mravnostní kriminalita.....	40
2.2.6 Nelegální migrace	41
2.2.7 Organizovaný zločin.....	44
2.2.7.1 Nelegální obchod s drogami.....	49
2.2.7.2 Obchod s lidmi	51
2.2.7.3 Nelegální obchod se zbraněmi, výbušninami a nebezpečnými chemickými a biologickými látkami	53
2.2.7.4 Padělání.....	54
2.2.8 Terorismus.....	56
2.2.9 Extremismus	59
2.2.10 Informační kriminalita	60
2.2.11 Bezpečnost silničního provozu	62
2.2.12 Vyšetřování a dokumentace zločinů komunismu	64
3. POLITIKA V OBLASTI VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI A VEŘEJNÉHO POŘÁDKU	65
3.1 LEGISLATIVNÍ AKTIVITY (VÝBĚR).....	65
3.2 OBLAST PREVENCE KRIMINALITY	70
3.3 EVROPSKÁ UNIE A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	73
3.4 AKTIVITY MV V OBLASTI PERSONÁLNÍ PRÁCE, VZDĚLÁVÁNÍ, VÝZKUMU A VÝVOJE, EKONOMICKÉ, INFORMAČNÍCH A KOMUNIKAČNÍCH SYSTÉMŮ	78
4. ZKRATKY A POZNÁMKY	87

TABULKOVÁ A GRAFICKÁ ČÁST

1. Souhrn

Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku (dále „zpráva“) je informativním dokumentem zpracovaným Ministerstvem vnitra (dále MV) s využitím podkladů ústředních orgánů státní správy a dalších kompetentních subjektů.¹

Rámcový cíl zprávy vymezují zásady a teze schváleného programového prohlášení vlády ze 4. srpna 2010 a nové **Bezpečnostní strategie ČR** schválené vládou dne 8. září 2011.

Účelem zprávy je zejména

- o poskytnout souhrnnou informaci o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku;
- o podat přehled o vývoji, struktuře a dynamice kriminality, jejích pachatelích, obětech;
- o informovat o zjištěných i zajištěných škodách a zajištěných výnosech trestné činnosti;
- o informovat o aktivitách exekutivy a legislativy v oblasti bezpečnostní politiky;
- o umožnit využití zde shrnutých poznatků při formování legislativních, koncepčních a organizačních záměrů v efektivním boji proti trestné činnosti;
- o na základě **vyhodnocení celého spektra zjištěné kriminality**² **identifikovat rizika** a oblasti, na které je zapotřebí soustředit pozornost kompetentních orgánů státní správy.

Zpráva přináší analýzu zjištěné kriminality na území ČR v roce 2011 v porovnání s rokem 2010 (meziroční změna v závorkách) a informuje

¹ Zpráva byla zpracována z podkladů Úřadu vlády ČR, MV, Policie ČR, Ministerstva spravedlnosti („MS“), Ministerstva financí („MF“), Ministerstva kultury („MK“), Ministerstva práce a sociálních věcí („MPSV“), Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy („MŠMT“), Ministerstva průmyslu a obchodu („MPO“), Ministerstva dopravy („MD“), Ministerstva zahraničních věcí („MZV“), Ministerstva obrany (MO), Ministerstva životního prostředí (MŽP), Bezpečnostní informační služby (BIS), Úřadu průmyslového vlastnictví (ÚPV), Svazu měst a obcí České republiky (SMO), Institutu pro kriminologii a sociální prevenci (IKSP).

² Zpráva analyzuje kriminalitu registrovanou nikoliv kriminalitu latentní, která je předmětem sociologických výzkumů. Konkrétní opatření jsou detailně vyhodnocována v samostatných zprávách, proto se jimi zpráva podrobně nezabývá a směřuje ke shrnutí poznatků.

Opatření přijímaná v rámci působnosti Hasičského záchranného sboru ČR (dál jen „HZS ČR“) jsou vyhodnocována zejména v dokumentech „Zpráva o stavu zajišťování bezpečnosti ČR“ a „Zpráva o stavu zajištění bezpečnosti ČR v oblasti ochrany před mimořádnými událostmi“.

o základních ukazatelích za posledních deset let. Statistické údaje vycházejí zejména z údajů Policie České republiky (dále jen „Policie ČR“).³

Součástí zprávy je informace o politice vlády v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku.

Situace v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku

V roce 2011 nedošlo na území České republiky k vážnému narušení vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku. Z hlediska registrované kriminality lze bezpečnostní situaci označit za stabilizovanou.

K ovlivnění vývoje kriminality a její objasněnosti byla realizována celá řada bezpečnostních opatření.⁴

K udržení veřejného pořádku a v rámci boje s diváckým násilím byly v roce 2011 nasazeny pořádkové jednotky Policie ČR celkem při 1 058 (+228) akcích, např. rizikových sportovních utkáních, demonstracích, shromážděních a hudebních produkcích extremistů, technoparty apod.

Zejména díky Policii ČR se podařilo zklidnit situaci na Šluknovsku a omezit kriminalitu vzrůstající v této lokalitě, včetně doprovodných extremistických vystoupení.⁵

Na úseku dopravní nehodovosti byl zaznamenán další pokles počtu usmrčených osob – v roce 2011 byl nejnižší od roku 1955, zvýšily se však počty těžce a lehce zraněných osob.

Stav a vývoj kriminality

Počet registrovaných trestných činů meziročně stoupl o 1,2 %, nicméně byl druhý nejnižší od roku 1992.

³ Terminologie kriminální statistiky PČR, která má svébytnou strukturu (např. trestný čin podle § 205 krádež trestního zákoníku (TZ) je v policejních statistikách detailně rozčleněn podle druhu krádeže), se nemůže vždy přesně shodovat s terminologií TZ.

⁴Viz jednotlivé tematické kapitoly.

⁵Zřízení speciální policejní pořádkové jednotky PČR v Ústeckém kraji, která by dohlížela na udržení klidu a pořádku zejména ve Šluknovském výběžku, je prioritou MV i PČR. Policejní prezident na její vznik i přes snížený rozpočet vyčlenil 30 mil. Kč. V současné době (3. duben 2012) probíhá schvalování systemizace služebních míst.

V České republice bylo v roce 2011 **registrováno celkem 317 177 trestných činů**. Meziročně došlo k nárůstu o 3790 skutků.

Zjištěné škody poklesly, dosáhly částky 23,9 mld. (-152,6 mil., -0,6 %).

Pozitivní je meziroční zvýšení **počtu objasněných trestných činů na 122 238 (+4 553, +3,9 %)**. Míra objasněnosti vzrostla o cca 1 % na 38,5 %.

Nárůst registrované kriminality byl zaznamenán v 7 krajích. Nejvyšší podíl na registrované kriminalitě má tradičně hlavní město Praha (23,4 %, 74 122 skutků), následuje Moravskoslezský kraj s 12,4 % podílem a Středočeský kraj s podílem 11,9 %. Nejnižší kriminalitou byly zatíženy Karlovarský kraj (podíl 2,6 %) a Kraj Vysočina (podíl 2,7 %).

Struktura kriminality

Násilná kriminalita se meziročně opět zvýšila (+1 336, +7,4 %), a to obdobně jako v roce 2010 zejména v důsledku nárůstu počtu trestných činů úmyslné ublížení na zdraví (+478), nebezpečné vyhrožování (+319) a porušování domovní svobody (+366).

V roce 2011 pokračoval **pokles počtu loupeží** (-113).

Mravnostní kriminalita meziročně vzrostla (+275, +15,2 %), mj. vzhledem k nárůstu počtu znásilnění.

Majetková kriminalita, která se dlouhodobě podílí na celkové kriminalitě páchané na území ČR více než 60 procenty, v roce 2011 **stagnovala**. Bylo zjištěno 203 675 (-42) majetkových trestných činů, objasněno bylo 39 348, tj. 19,3 %.

Pokračoval meziroční **pokles krádeží prostých**:

- o motorových vozidel (-702),
- o věcí z automobilů (-6 225),
- o kapesní krádeže (-709).

Ačkoliv došlo k poklesu vybraných druhů krádeží vloupáním (např. do bytů, rodinných domků, chat), celkový počet krádeží vloupáním vzrostl.

V rámci tzv. ostatní kriminality **výrazně vzrostla drogová kriminalita**, zejména kvůli nárůstu trestného činu nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy (+581, +23,1 %).

Hospodářská kriminalita v roce 2011 stagnovala (-155 skutků). Zůstal zachován rozhodující podíl na způsobených škodách (58 %). Zjištěno bylo celkem 28 216 skutků, z toho objasněno 13 365.

Významně opět poklesl zejména počet úvěrových podvodů (-825).

Pachatelé trestné činnosti

Celkem bylo stíháno a vyšetřováno⁶ pro trestnou činnost 114 975 osob, což představuje **meziroční nárůst** (+2 498, tj. +2,2 %).

Kriminalita mládeže v roce 2011 nezaznamenala oproti roku 2010 výraznějších změn, a to jak u dětí mladších 15 let, tak u mladistvých.

Počet dětí-pachatelů trestných činů nepatrně klesl na 1 568 (-38, -2,4 %), počet mladistvých pachatelů mírně stoupl na 4 038 (+28, +0,7 %).

Trend **zvyšování podílu recidivistů** na celkovém počtu stíhaných a vyšetřovaných osob pokračoval i v roce 2011. Zatímco v roce 2000 činil tento podíl 29,7 %, v roce 2011 to bylo již 48,5 %. **Je patrná nedostatečná efektivita činnosti státních orgánů při eliminaci recidivy trestné činnosti**.

Podíl cizinců na celkovém počtu pachatelů je nadále stabilizovaný, v roce 2011 činil 6,5 %. Celkem bylo stíháno a vyšetřováno 7 473 (+96) cizinců.

Aktuální priority a opatření bezpečnostní politiky

Priority vnitřní bezpečnostní politiky MV kotví v programovém prohlášení vlády, reflektují aktuální bezpečnostní situaci a reálná bezpečnostní rizika a hrozby.

Bezpečnost ČR je založena na principu zajištění bezpečnosti jednotlivce, ochrany jeho života, zdraví a majetku.

Zajištění vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatelstva náleží mezi strategické zájmy ČR.⁷

⁶ Pojem „stíhané a vyšetřované osoby“ se vztahuje ke stádiu přípravného řízení a zahrnuje osoby, proti kterým bylo zahájeno trestní stíhání nebo vůči nimž bylo vedeno zkrácené přípravné řízení, a osoby, jejichž trestní stíhání je nepřipustné nebo neúčelné.

⁷ Viz Bezpečnostní strategie ČR.

Potírání korupce

Současná koaliční vláda **rozpočtové odpovědnosti, vlády práva a boje proti korupci**⁸ si stanovila jako jednu ze svých priorit boj s korupcí. Z tohoto důvodu byla vytvořena **Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012 (Strategie)**.⁹

Usnesením vlády ze dne 27. dubna 2011 č. 315 byl zřízen **Vládní výbor pro koordinaci boje s korupcí**, který dle svého statutu zejména koordinuje a vyhodnocuje problematiku boje proti korupci a na základě poznatků z této oblasti předkládá vládě návrhy na přijetí opatření vedoucích ke snížení korupčního rizika v rámci veřejné správy a zvýšení transparentnosti její činnosti, koordinuje činnost jednotlivých resortů v boji proti korupci a poskytuje jim v tomto směru metodickou pomoc. Usnesením vlády ze dne 17. srpna 2011 č. 618 **došlo** ke schválení Statutu a Jednacího řádu Vládního výboru pro koordinaci boje s korupcí a též **k přesunu koordinace boje s korupcí z Ministerstva vnitra na Úřad vlády ČR**.

V boji proti korupci má přispět **zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim**, který vstoupil v účinnost k 1. lednu 2012.

Boj proti organizovanému zločinu

Organizovaný zločin a jeho doprovodné jevy považuje vláda za **největší bezpečnostní hrozbu současnosti**. Prostřednictvím obchodních i osobních vztahů překračuje hranice států, narůstá jeho schopnost narušovat instituce a hodnoty právního státu, infiltrovat orgány státní správy a ohrožovat bezpečnost občanů. Často se tak děje prostřednictvím korupce.

⁸ Podle BIS se potvrzuje, že provázanost podnikatelské a komunální sféry je příčinou korupčních jevů při transakcích s veřejným majetkem a že klientelistické a korupční praktiky zasahují jak velká (statutární) města, tak malé obce. V řadě měst jsou vlivové skupiny schopny zasahovat do rozhodování zastupitelstev a eliminovat vliv funkcionářů samosprávy, kteří jim nevycházejí vstříc. Vyšetřování závažných případů, u nichž existuje podezření, že došlo k trestně právnímu jednání, komplikují politické konsekvence a možná podjatost místních orgánů činných v trestním řízení.

⁹ Vláda ji schválila usnesením ze dne 5. ledna 2011 č. 1, ve znění usnesení ze dne 19. ledna 2011 č. 65, kterým byly dodatečně schváleny formulace u pěti opatření Strategie. Dále pak byla Strategie aktualizována usnesením vlády ze dne 18. května 2011 č. 370 a usnesením vlády ze dne 16. listopadu 2011 č. 837.

Vláda realizuje v této oblasti protiopatření (koncepční, legislativní, organizační aj.) na národní i mezinárodní platformě.

Organizovaný zločin má být oslabován též intenzivním **vyhledáváním a zajišťováním výnosů z trestné činnosti**, které na pachatele působí jako **závažný odstrašující prostředek**.

Zabavování výnosů z trestné činnosti

MV nadále posiluje důraz na restitutivní přístup při stíhání kriminality zahrnující zabavování výnosů z trestné činnosti a jejich navrácení poškozeným. Naplňování této priority, vyhlášené v roce 2010, bylo úspěšné. V roce 2011 bylo v oblasti zajišťování majetkových hodnot **dosáženo přelomových, historicky nejlepších výsledků, když se podařilo zajistit majetek v celkové hodnotě 4,3 mld. Kč**. Nárůst zajištěného majetku oproti roku 2010 činí celých **335 %**.

Protiteroristická připravenost

Charakteristickým rysem trvalé hrozby terorismu je existence nadnárodních sítí volně propojených skupin, které i bez jednotného velení sdílejí ideologii, cíle a plány k jejich naplnění, finanční zdroje a informace. Jsou schopny přímo ohrozit lidské životy i kritickou infrastrukturu.

Protiteroristická připravenost je v ČR pravidelně a systematicky zvyšována relevantními cvičeními, realizovanými na mnoha různých úrovních.

Kybernetická bezpečnost, kyberkriminalita,¹⁰

Usnesením vlády České republiky č. 781 ze dne 19. října 2011 přešla problematika řešení kybernetické bezpečnosti z MV na Národní bezpečnostní úřad (NBÚ), který se stal gestorem problematiky kybernetické bezpečnosti a zároveň národní autoritou pro tuto oblast.

Současně vláda zřídila **Radu pro kybernetickou bezpečnost** a schválila vznik **Národního centra kybernetické bezpečnosti** jako součásti NBÚ.

¹⁰ Oblast kybernetické bezpečnosti byla převedena do gesce NBÚ, který disponuje dostatečnými odbornými personálními kapacitami. Úniky strategicky důležitých informací, zásahy do informačních systémů státních institucí či strategických podniků a společností, které zajišťují základní funkce státu, mohou ohrozit strategické zájmy ČR.

Boj proti extremismu

Jednou z dlouhodobých priorit MV je potírání extremismu.¹¹

Z celkového počtu 317 177 zjištěných trestných činů na území ČR bylo v roce 2011 zaevidováno 238 (-14) trestných činů s extremistickým podtextem, tj. cca 0,08 % z celkového objemu zjištěné kriminality.

Co se týká počtu veřejně pořádaných akcí, během roku 2011 byl zjevný nárůst aktivit obou extremistických scén. Bylo zaznamenáno celkem 334 akcí pořádaných extremistickými subjekty. Z tohoto počtu celkem 123 akcí bylo pořádáno subjekty pravicově extremistickými, 211 pak subjekty scény levicově extremistické.

Potírání ostatních druhů kriminality

MV věnuje pozornost boji proti ostatním druhům kriminality, zejména závažné hospodářské kriminalitě, drogové kriminalitě, obchodování s lidmi, kriminalitě nezletilých, kriminalitě páchané na dětech, autokriminalitě, kriminalitě páchané na životním prostředí atd.

MS připravilo **návrh registru přestupků**, který bude předložen vládě počátkem roku 2012.

Cílem je zpřísnění odpovědnosti za přestupkovou recidivu, včetně vyvození možné trestní odpovědnosti u recidivy vybraných druhů přestupků.

Vstřícnost vůči občanům, dobré tradice a spolupráce s Evropskou unií

Ve smyslu dobrých tradic evropských policejních sborů podporuje MV vstřícnost vůči občanům, primární soustředění na **pomoc občanům respektujícím zákony**, obětem trestné činnosti.

V roce 2011 pokračovaly v gesci MS práce na přípravě **zákona o obětech trestných činů**, vláda jej schválila dne 15. 2. 2012.¹²

Nový zákon je komplexní úpravou právní ochrany obětí trestných činů.

Jeho účelem je zlepšit postavení obětí i mimo trestní řízení posílením jejich ochrany a práv. Zákon mimo jiné rozšiřuje právo obětí na poskytnutí peněžité pomoci od státu, právo na respektování jejich důstojnosti či právo na informace.

V roce 2011 PČR pokračovala v aktivitách souvisejících s přípravou a realizací projektů¹³ spolufinancovaných zejména ze strukturálních fondů EU, komunitárních programů EU a Programu Švýcarsko-české spolupráce.

Celková finanční hodnota těchto projektů dosahuje v součtu téměř 2 mld. Kč.

Úsporná opatření Policie ČR

Vzhledem ke sníženému rozpočtu MV byla k hledání systémových úspor v Policii ČR ustavena poradní komise ministra vnitra.

Pokračuje podrobná diskuse a rozpracovávání navrhovaných opatření.

Generální inspekce bezpečnostních sborů¹⁴

1. ledna 2012 nabyl účinnosti **zákon o Generální inspekci bezpečnostních sborů (GIBS)** a o změně souvisejících zákonů. K předložení tohoto zákona se vláda zavázala ve svém programovém prohlášení s cílem **zavedení nezávislé kontroly činnosti bezpečnostních sborů**, modernizace, zefektivnění stíhání trestné činnosti příslušníků a zaměstnanců policie a zrušení institucionálních vazeb mezi policií a orgánem, který tuto trestnou činnost stíhá.

Oproti působnosti původní Inspekce Policie ČR došlo k rozšíření kompetencí inspekčního orgánu, který nově vyšetřuje trestné činy příslušníků a zaměstnanců Vězeňské služby České republiky a Celní správy České republiky.

Zákon by měl vést i k zefektivnění boje proti korupci mezi příslušníky a zaměstnanci jmenovaných bezpečnostních sborů.

Další opatření viz jednotlivé kapitoly zprávy.

¹¹ Problematika extremismu je detailně rozpracována v samostatném materiálu **Zpráva o problematice extremismu na území ČR v roce 2011**.

¹² Návrh tohoto zákona je již projednáván v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR jako tisk č. 617. Účinnost návrhu zákona se předpokládá od začátku roku 2013.

¹³ Jedná se např. o projekt **Integrace operačních středisek Policie ČR**, jehož cílem je zefektivnění operačního řízení Policie ČR a nasazování sil a prostředků, zvýšení přehledu o operační situaci, zkrácení přepravních časů sil a prostředků a zajištění interoperability na úrovni krajů.

¹⁴ Blíže viz kap. 3.1 Legislativní aktivity.

2. Vývoj jednotlivých druhů trestné činnosti a bezpečnostních rizik

V roce 2011 nedošlo na území České republiky k vážnému narušení vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku.

Z hlediska registrované kriminality lze situaci označit za stabilizovanou.

2.1 Základní údaje o trestné činnosti a o přestupcích

Celková kriminalita
317 177 (+1,2 %, +3 790)
Počet objasněných trestných činů
122 238 (+3,9 %, +4 553)
Objasněnost
38,5 %, (+1 %)
Výše zjištěných škod
23,9 mld. Kč (-152,6 mil. Kč)
Výše zajištěných škod
67,1 mil. Kč (-32,9 mil. Kč)
Dodatečně objasněno trestných činů
12 930 (-1 %, -129)

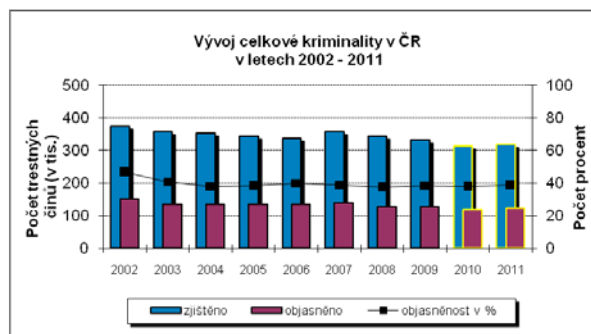
V roce 2011 bylo registrováno celkem **317 177 trestných činů**¹⁵, což je o 3 790 trestných činů více než v roce 2010, tedy +1,2 %. Došlo tak k obrácení trendu poklesu zjištěné kriminality z předcházejících let. Nicméně **počet zjištěných trestných činů byl druhý nejnižší od roku 1992.**

K mírnému nárůstu registrované kriminality došlo meziročně i v přepočtu na počet obyvatel: 301 / 10 tis. obyvatel (+3 skutky).

Výrazněji se **Policii ČR podařilo zvýšit počet objasněných trestných činů na 122 238 (+3,9 %)** skutků, ale i tak byl třetí nejnižší od roku 1992. Míra objasněnosti dosáhla hodnoty 38,5 % a oproti roku 2010 se zvýšila (1 %).

Škody způsobené zjištěnou trestnou činností se mírně snížily na částku 23,95 mld. Kč (-152,6 mil. Kč). Zajištěné škody¹⁶ však činily pouze 67,1 mil. Kč (-32,9 mil. Kč).

Násilná kriminalita meziročně vzrostla o 7,4 %. Z toho nejvíce úmyslné ublížení na zdraví, nebezpečné vyhrožování a porušování domovní svobody. Počet spáchaných vražd se

meziročně nezměnil, počet loupeží se snížil o 2,9 %.

Mravnostní kriminalita meziročně vzrostla (+275, +15,2 %). Zvýšil se mj. počet trestných činů znásilnění (+15,2 %) a kuplířství (+33 %).

Zatímco **majetková kriminalita** jako celek meziročně **stagnovala, největší meziroční pokles (-6 225, -15,8 %)** byl evidován u **krádeží věcí z automobilů**. Krádeže motorových vozidel poklesly o (5,7 %).

V absolutních číslech došlo také k poměrně značnému snížení evidovaných kapesních krádeží (-709, -4,7 %) nebo krádeží vloupáním do bytů (-406, -8,6 %).

V rámci kategorie tzv. ostatních kriminálních trestných činů **vzrostla nejvíce drogová kriminalita** (z toho nedovolená výroba a držení psychotropních látek a jedů pro jiného (+23,1 %), a výtržnictví (+20,5 %).

Hospodářská kriminalita nepatrně poklesla (-0,5 %). V jejím rámci nejvíce poklesly úvěrové podvody (-21,9 %), nejvíce se zvýšil počet trestných činů porušování práv k ochranné známce (+74,7 %).

V roce 2011 řešila PČR celkem cca 1,45 mil. přestupků.

¹⁵ Z toho PČR dala podnět k trestnímu řízení v 38 328 případech (+1 725, +4,7 %).

¹⁶ Tzv. „zajištěné hodnoty“ (na místě činu nebo v časovém sledu krátce poté) je třeba odlišovat od výnosů z trestné činnosti zabavovaných v průběhu trestního řízení.

Vybraná opatření

(další opatření, zejména proti korupci, organizovanému zločinu, terorismu atd., jsou uvedena přímo v jednotlivých tematicky zaměřených kapitolách)

V roce 2011 Policie ČR zajistila majetek v celkové hodnotě 4,3 mld. Kč, což je nejlepší výsledek v její historii.¹⁷ Nárůst zajištěného majetku oproti roku 2010 činí celých 335 %.

Policie ČR začala dotahovat do úspěšného konce velké korupční kauzy a případy závažné hospodářské kriminality.

K zásadnímu zlepšení práce Policie ČR při objasňování organizované kriminality má přispět větší propojení práce útvarů s celostátní působností – Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu PČR (ÚOOZ) a Útvaru pro odhalování korupce a finanční kriminality PČR (ÚOKFK) – minimálně na analytické úrovni.

Veřejný pořádek

V rámci boje s diváckým násilím a k udržení veřejného pořádku byly v roce 2011 nasazeny pořádkové jednotky Policie ČR při celkem 1 058 (+228) akcích, např. rizikových sportovních utkáních, demonstracích, shromážděních a hudebních produkcích extremistů, technoparty apod.

Ve Šluknovském výběžku Policie ČR v roce 2011 poměrně úspěšně realizovala řadu bezpečnostních a preventivních opatření ke zklidnění napjaté sociální situace (demonstrace, pochody), zastavení nárůstu a později i snížení kriminality.¹⁸

Úsporná opatření Policie ČR

Nezbytné úspory, vyplývající ze sníženého rozpočtu, chce vedení MV řešit mj. omezením počtu řídicích, metodických nebo koordinačních pozic v Policii ČR a jejich převedením do výkonu, aby tak nedocházelo k utlumení

¹⁷ V roce 2010 bylo zajištěno 1,28 mld. Kč (2009 1,31 mld. Kč, 2008 – 1,35 mld. Kč.)

K pokroku v oblasti odčerpávání výnosů z trestné činnosti mají přispět i specializované vzdělávací kurzy (např. PA ČR zorganizovala kurzy „Zajišťování odčerpávání výnosů z trestné činnosti v praxi policejního orgánu“ a „Tvorba, legalizace a odčerpávání výnosů z trestné činnosti“).

¹⁸ Příčinou markantního nárůstu kriminality byla koncentrace tzv. sociálně vyloučených obyvatel. Profesionální práci policistů se podařilo situaci při jednotlivých opatřeních kontrolovat, zmírnit negativní emoce zúčastněných občanů a zabránit využití napjaté situace extremisty.

základní funkce policejního sboru, stanovené zákonem o Policii ČR, jíž je služba veřejnosti, a ke snižování bezpečnostního standardu, na který je veřejnost zvyklá.

V resortu MV se meziročně snížily početní stavy policistů o 2 666, hasičů o 133 a zaměstnanců v pracovním poměru o 1 242, celkově tedy o 4 041 osob.

Trestná činnost na železnici

V souvislosti s rušením některých oddělení PČR¹⁹ najímají České dráhy, a.s v rámci opatření k ochraně železničních zaměstnanců a cestujících **bezpečnostní agentury**,²⁰ které doprovázejí vytipované vlaky osobní přepravy. I v průběhu roku 2011 pokračovala úzká součinnost s PČR zejména při objasňování trestné činnosti na železnici i při doprovodech vlaků s agresivními fanoušky v rámci Policie ČR vytipovaných sportovních utkání, jakož i při výcviku policistů pro zákroky na železnici.

Pro zvýšení objasněnosti a snížení nápadu trestné činnosti na železnici (zejména s cílem omezit poškozování a krádeže zabezpečovacích prvků) byla v roce 2011 navázána úzká spolupráce s ÚSKPV PP ČR a zavedena celorepubliková opatření, která vedla k cca 30% zvýšení objasněnosti uvedených trestných činů.²¹

Mezinárodní spolupráce a financování projektů PČR z mimorozpočtových zdrojů

V roce 2011 PČR pokračovala v aktivitách souvisejících s přípravou a realizací projektů spolufinancovaných z mimorozpočtových zdrojů.

Konkrétně se jedná o projekty PČR spolufinancované zejména ze strukturálních fondů EU, komunitárních programů EU a Programu Švýcarsko-české spolupráce.

Největší podíl z hlediska finančního objemu poskytnutých prostředků EU mají **projekty spolufinancované ze strukturálních fondů EU**, v jejichž rámci PČR realizuje aktivity směřující zejména k čerpání prostředků z **Integrovaného operačního programu (IOP)** a jednotlivých operačních programů **Přeshraniční spolupráce**.

¹⁹ Bývalá oddělení železniční policie PČR.

²⁰ Střežení důležitých objektů, pultů centralizované ochrany, jakož i ve zvýšené míře doprovody vlaků osobní dopravy postupně převezme BA Securitas ČR, s.r.o., která zvítězila ve výběrovém řízení k dodávce těchto služeb. V rámci této služby bude působit i tzv. graffiti tým, jehož cílem bude eliminovat činnost sprejerů.

²¹ Z taktických důvodů je nelze specifikovat.

V případě IOP v roce 2011 i nadále probíhala příprava či realizace souborů projektů:

- **Kontaktní a koordinační centra II,**
- **Lokalizační a záznamová zařízení**
- **Integrace operačních středisek Policie ČR,** které jsou v identické či analogické formě předkládány jednotlivými krajskými ředitelstvími policie.²²

Projekty **Lokalizační a záznamová zařízení** jsou zaměřeny na pořízení vybavení do služebních vozidel krajských ředitelství policie za účelem zajištění akceschopnosti PČR v rámci integrovaného záchranného systému, efektivity jejího působení a vysoké mobility při řešení mimořádných událostí.

Hlavním cílem projektů **Integrace operačních středisek Policie ČR** je zvýšení účinnosti operačního řízení PČR a nasazování sil a prostředků, zvýšení přehledu o operační situaci, zkrácení přepravních časů sil a prostředků a zajištění interoperability na úrovni krajů.

Celková finanční hodnota těchto projektů dosahuje v součtu téměř 2 mld. Kč.

Ekonomické a organizační změny v Policii ČR

V roce 2011 byla mj. prioritně řešena otázka financování a pokračování budování nových krajských ředitelství policie.²³

V rámci modernizace Policie ČR pokračuje **integrace informačních systémů Policie ČR,** která je jedním z prostředků zvýšení efektivity její činnosti.

²² Nejzrůslehlejší jsou první dva uvedené soubory projektů, jež jsou zaměřeny na budování sítě 292 kontaktních a koordinačních center shromažďujících a poskytujících občanům základní informace o prevenci nebo opatřeních k předcházení či eliminaci vzniklých následků rizik v případě vzniku mimořádných událostí nebo kalamitních situací a zabezpečujících roli prvního kontaktního a koordinačního centra složek integrovaného záchranného systému v případě hrozby vzniku či řešení následků mimořádné události nebo kalamitní situace.

²³ Krajské ředitelství policie (KŘP) Karlovarského kraje – stavební dokončení výstavby nového objektu v celkové hodnotě 178,3 mil. Kč a zprovoznění objektu pro dislokaci obvodního oddělení Karlovy Vary ve výši 40,1 mil. Kč; KŘP Libereckého kraje – byla zpracována projektová dokumentace na rekonstrukci a modernizaci dvou stávajících objektů; KŘP Pardubického kraje – dílčí úprava objektu.

Vnitřní kontrola Policie ČR

V roce 2011 provedly kontrolní orgány PČR na všech řídicích úrovních 685 (-172) kontrolních akcí.²⁴

Policejní vzdělávání²⁵

V oblasti policejního vzdělávání byly zorganizovány četné vzdělávací akce, reagující na stávající stav trendy kriminality a priority bezpečnostní politiky. Absolvovalo je celkem 13 161 účastníků z řad policistů, zaměstnanců policie a MV, anebo smluvních mimorezortních subjektů, např.:

- V říjnu 2011 se pod patronací české národní koordinační kanceláře MEPA uskutečnil **mezinárodní odborný seminář MEPA na téma „Korupce“**, jehož stěžejním úkolem bylo informování o aktuální situaci v jednotlivých členských zemích a výměna znalostí a zkušeností z oblasti boje proti korupci.
- V březnu 2011 se konalo instrukčně metodické zaměstnání na téma **„Jak na korupci“** pro cílovou skupinu učitelů policejních škol MV a instruktorů školních policejních středisek KŘP. Pro vzdělávání na téma korupce a protikorupční jednání byl zpracován didaktický materiál na DVD „Jak na korupci“ a metodická příručka.
- Na Policejní akademii se v září 2011 uskutečnil kurz pro učitele z policejních škol MV v oblasti **„Identifikace a zajišťování výnosů z trestné činnosti“**.
- Při řešení problematiky odčerpávání výnosů z trestné činnosti a boje proti jejich legalizaci byla v roce 2011 zahájena realizace kurzu další odborné přípravy se zaměřením na **Výnosy z trestné činnosti – odčerpávání a boj proti jejich legalizaci**.
- V roce 2011 byl zahájen závěrečný modul kvalifikačního kurzu **Výcvik specialistů SKPV problematiky extremismu**.
- Projekt **„Policie pro všechny“** vstoupil do 4. ročníku realizace. Jeho cílem je

²⁴ Z toho byla ve 161 (+52) případech přijata jiná opatření k nápravě, v 55 (-10) případech přijata kázeňská opatření, ve 12 (+6) případech přijata personální opatření, ve 22 (+9) případech přijata systémová opatření, v 6 (0) případech vyvozeny jiné důsledky z osobní odpovědnosti. Ve 128 (+45) případech bylo provedeno proškolení. Nejčastěji bylo zjištěno porušení předpisů bez následné škody.

²⁵ Viz též jednotlivé kapitoly.

vzdělávat žáky z národnostních menšin a připravovat je na práci u Policie ČR.²⁶

Oblast bezpečnostního výzkumu a vývoje

Program „**Bezpečnostní výzkum pro potřeby státu v letech 2010-2015**“ probíhá formou veřejných zakázek. Jediným uživatelem výsledků výzkumu je stát, resp. příslušný orgán státní správy. Celkové náklady na dosud schválené veřejné zakázky (21 projektů je realizováno 26 subjekty) činí 485,5 mil. Kč.

„**Program bezpečnostního výzkumu České republiky v letech 2010-2015**“ je uskutečňován formou veřejné soutěže. Projekty řešené a financované v rámci tohoto programu již dosáhly celkového počtu 100.²⁷ Celkové náklady za všechny projekty v rámci veřejné soutěže činí cca 1,7 mld. Kč, z toho celková státní podpora činí 1,5 mld. Kč.

Institut pro kriminologii a sociální prevenci (IKSP)

IKSP jako výzkumná organizace resortu Ministerstva spravedlnosti se i v roce 2011 podílel svojí výzkumnou činností na některých tématech, které jsou zmiňovány v této zprávě.

Výzkumné studie, odborné články i přeložené odborné texty jsou širší odborné veřejnosti zpřístupněny na webových stránkách IKSP: www.kriminologie.cz

Policejní práce ve vztahu k menšinám

Policie ČR reaguje na rostoucí diverzitu společnosti, a to jak systémovými opatřeními (sítí policejních specialistů na problematiku menšin – tzv. styčných důstojníků pro menšiny), tak realizací jednotlivých projektů na krajské či regionální úrovni, posilováním spolupráce se samosprávou, nevládním sektorem i akademickou obcí. Priority v této oblasti stanoví materiál **Strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k menšinám pro období let 2008–2012** (schválena usnesením Vlády České republiky ze dne 9. dubna 2008 č. 384).

V roce 2011 byla značná pozornost soustředěna na oblast **vzdělávání styčných důstojníků pro menšiny** a členů jejich pracovních skupin. Realizováno bylo několik inovativních projektů, např. interaktivní

sebezkušenostní trénink s cílem posílit kompetence policejních specialistů při práci s nositeli kulturních, náboženských a jiných specifík prostřednictvím intenzivního a sugestivního prožitku v rámci modelových situací; či první běhy akreditovaného vzdělávacího kurzu pro styčné důstojníky pro menšiny a členy pracovních skupin, zaměřeného na problematiku práce v multikulturním prostředí.

Integrace cizinců

Jeden z nástrojů prevence nezákonných postupů při působení cizinců v ČR představuje dostatečná informovanost všech zainteresovaných subjektů. Ke sdílení informací a zkušeností na poli integrace cizinců slouží i webová stránka www.cizinci.cz spravovaná MPSV ve spolupráci s MV. Stránka je určena prioritně pracovníkům státní správy, ale i samosprávám, nestátním neziskovým organizacím, samotným cizincům a dalším zájemcům. Lze zde nalézt informace o možnostech financování projektů v oblasti podpory integrace cizinců, o realizovaných projektech, informační publikace v elektronické podobě atd. V roce 2011 byly aktualizovány i informace týkající se podmínek zaměstnávání cizinců na internetových stránkách MPSV www.portal.mpsv.cz.

Ve 2. polovině roku 2011 byl v rámci veřejné zakázky MPSV neziskovou organizací Meta o. s. – Sdružení pro příležitosti mladých migrantů realizován projekt „**Sociální tlumočení ve styku s cizinci**“. Hlavním cílem projektu inspirovaného zahraniční zkušeností bylo přispět k řešení problému nedostatku kvalitních tlumočnicků a k překonání jazykové bariéry, která zejména občanům třetích zemí nově přichozím do ČR působí obtíže při počáteční orientaci ve společnosti i v jejich následné integraci. Sekundárním cílem byla prevence nelegálního jednání cizinců způsobeného neznalostí právních předpisů v důsledku nedostupnosti informací v jim srozumitelném jazyce a prevence jejich zneužívání ze strany různých neoficiálních zprostředkovatelů a s nimi spojených tlumočnicků, na nichž cizinci bývají závislí. V rámci tohoto projektu bylo vyškolen celkem 13 tlumočnicků z vietnamské, mongolské a ruské komunity, a byla vytvořena metodika sociálního tlumočení, která je spolu s kontakty na vysokoškolské tlumočnický k dispozici na www.cizinci.cz.

²⁶ Pro školní rok 2011/2012 bylo přijato 341 žáků, z toho 32 z národnostních menšin.

²⁷ Přehled všech projektů, včetně anotací, je uveden na <http://www.mvcr.cz/bezpecnostni-vyzkum.aspx>.

2.1.1 Územní rozložení kriminality

Základní údaje ČR v roce 2011:

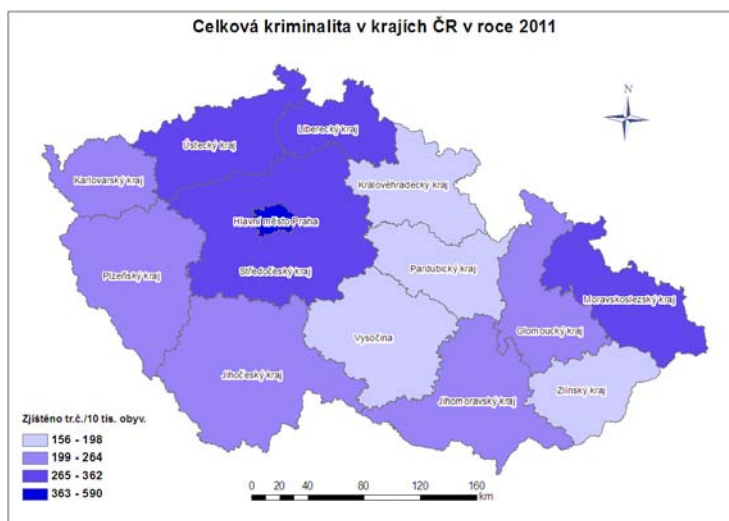
Rozloha v km²: 78 866

Hustota obyvatelstva: 133,6 osob / km²

Počet obyvatel: 10 532 770

Počet trestných činů /

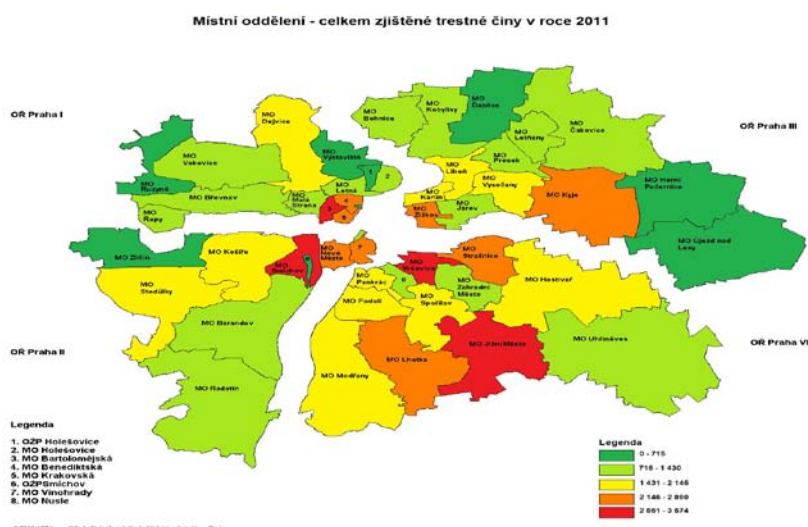
10 tis. obyvatel: 301 (+3)

Teritoriální rozložení celkové kriminality v krajích ČR znázorňuje shora uvedená mapka. **Tradičně nejvíce zatěžováno hlavní město Praha** (v roce 2011 to bylo 74 122 (+94) trestných činů) s nejvyšším podílem

na registrované kriminalitě (**23,4 %**). Počet zjištěných trestných činů v jednotlivých policejních obvodech a místních odděleních Prahy zachycuje následující mapka.

Obvodní ředitelství policie Praha I – IV – celkem zjištěné trestné činy v roce 2011

Následuje Moravskoslezský kraj s 13,4% podílem (42 474 skutků) a Středočeský kraj s podílem 11,9 % (37 654 skutků).

Ačkoliv se hl. m. Praha podílí na celkovém počtu obyvatel zhruba 11,9 %, připadá na ni 27,5 % majetkové kriminality a 22,9 % hospodářské kriminality.

Zatížení hl. města kriminalitou je nejvyšší i po jejím přepočtu na 10 tis. obyvatel²⁸ (590 skutků). Jako **jediné velkoměsto České republiky** je Praha na rozdíl od ostatních regionů charakterizována zcela specifickými objektivními i subjektivními příčinami (kriminogenní faktory), které mají vliv na bezpečnostní situaci.²⁹

²⁸ Jedná se o tzv. index kriminality užívaný pro vyjádření intenzity (úrovně) kriminality na určitém území.

²⁹ Mezi objektivní příčiny patří zejména vysoká hustota obyvatelstva, charakter hospodářské struktury, rozsáhlá

Obyvatelé Prahy jsou z tohoto pohledu zatíženi více než trojnásobkem hodnoty registrované ve Zlínském kraji.

Po Praze jsou nejvíce zatíženy kraje **Ústecký (362)**, **Moravskoslezský (342)**, Liberecký (311) a Středočeský (298).

Naopak nejméně jsou zatíženy Zlínský kraj (156 skutků/10 tis. obyvatel) a Vysočina (167 skutků).

V absolutních hodnotách byl nárůst registrované kriminality zaznamenán v 7 krajích, z toho největší v Moravskoslezském (+2 753) a Ústeckém kraji (+849).

Největší pokles počtu registrovaných trestných činů byl evidován ve Středočeském kraji (-563). Počet zjištěných trestných činů v hl. městě Praze stagnoval.

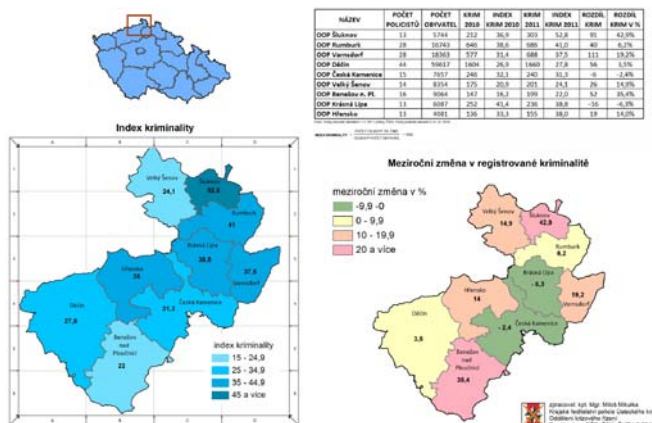
Z hlediska objasnenosti byl v roce 2011 bezkonkurenčně nejuspěšnější (jako v předcházejících letech) kraj Karlovarský (65,7 %), následovaly kraje Zlínský (56,5 %) a Vysočina (53,2 %). Nejnižší objasnenost je charakteristická pro hl. m. Prahu (21 %, v roce 2010 18,9 %), následuje Jihomoravský kraj (36 %).

V detailnějším pohledu, **z hlediska okresů ČR, a po přepočtu na 10 tisíc obyvatel je nejméně zatíženým obyvatelstvem okresu Uherské Hradiště (139 skutků).**

Pomineme-li Prahu, která má zvláštní status, deseti nejzatíženějšími okresy jsou: Ostrava (547), Chomutov (418), Brno (416), Ústí n. Labem (406), Teplice (392), Česká Lípa (386), Kolín (386), Karviná (362), Most (348), Děčín (343). Tyto okresy jsou zatíženy více než 2,5x oproti shora uvedenému okresu Uherské Hradiště.

Specifická situace se vytvořila v průběhu roku 2011 **v okrese Děčín**, kde došlo k výraznému meziročnímu nárůstu kriminality (+556, +13,6 %), na kterém se podílel zejména tzv. **Šluknovský výběžek** (viz mapa vpravo).

Bezpečnostní situace v působnosti územního odboru Děčín v roce 2011

V rámci celého Ústeckého kraje přitom došlo k navýšení pouze o 2,9 %.

Opatření

V rámci preventivní činnosti realizovala krajská ředitelství policie v roce 2011 velké množství preventivních akcí zaměřených do nejrůznějších oblastí primární a sekundární prevence. Potřeby preventivních aktivit vycházejí z regionálních a místních problémů vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku.

Policie ČR také realizovala preventivní projekty celorepublikového charakteru, které se zaměřovaly především do oblasti majetkové kriminality (předcházení krádežím motorových vozidel, krádeží věcí z vozidel, kapesních krádeží), na prevenci informační kriminality, na ochranu seniorů před kriminalitou, ale taktéž na prevenci zaměřenou na bezpečnost nemotorizovaných účastníků silničního provozu.

(Opatření dále viz 2.2.1 Majetková kriminalita, 2.2.10 Informační kriminalita, 2.2.11 Bezpečnost silničního provozu. Podrobnější údaje viz tabulková a grafická část č. 25–29)

obchodní síť, značný počet soukromých podnikatelů, intenzivní stavební činnost, velikost a kvalita infrastruktury, kumulace orgánů státní správy, intenzita cizineckého ruchu, soustředění historických památek aj. K subjektivním příčinám lze zařadit např. anonymitu pachatelů trestné činnosti či rizikové skupiny části mládeže.

2.1.2 Pachatelé trestné činnosti

Kriminální statistika

Počet stíhaných a vyšetřovaných osob:

114 975 (+2,2 %, +2 498)

z toho:

Podíl mužů: 86,7 % (-0,1 %)

Podíl žen: 13,3 % (+0,1 %)

Statistika státních zastupitelství a soudů

Počet obžalovaných osob:

43 208 (+275, +0,6 %)

Počet osob, na něž byl podán návrh na potrestání ve zkráceném přípravném řízení:

51 410 (+1 536, +3,1 %)

Počet odsouzených osob: 70 084 (+131)

Celkový počet stíhaných a vyšetřovaných osob meziročně stoupl na 114 975 (+2,2 %), což koreluje s nárůstem počtu objasněných trestných činů.

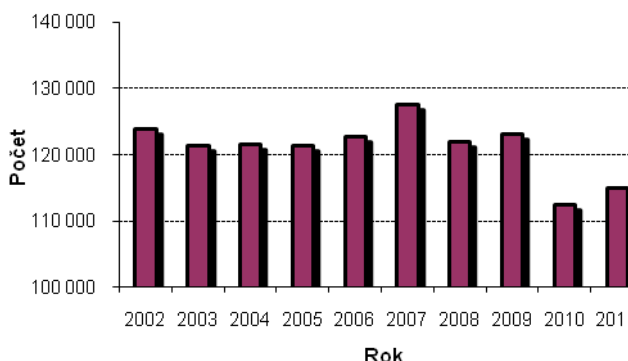
Podle stanoviska **Nejvyššího státního zastupitelství (NSZ)** došlo v roce 2011 sice k nárůstu počtu stíhaných osob a osob, proti nimž bylo vedeno zkrácené přípravné řízení, avšak v míře prakticky zanedbatelné. V této souvislosti platí závěr o stagnaci kriminality z předchozích let.

Obdobně poměrně zanedbatelně vzrostl počet obžalovaných osob a osob, na něž byl podán návrh na potrestání, na celkem 94 618 (tj. +1 811 osob, +1,9 %).

Zkrácené přípravné řízení nejenže zůstává převažující formou přípravného řízení, ale jeho podíl ještě vzrůstá, byť již jen v malé míře. Touto formou bylo v roce 2011 vyřízeno 52,3 % z celkového počtu všech osob (v roce 2010 to bylo 51,5 % a v roce 2009 49,2 %). Ukázalo se, že rekodifikace (přechod na nový trestní zákoník) tento trend nezměnila. Trend poklesu podílu vyšetřování na přípravném řízení založený v roce 2000 dál přetrvává. Důsledkem je nesporně pozitivní celkové zrychlení trestního řízení, na druhé straně se snižuje prostor pro využívání odklonů.³⁰

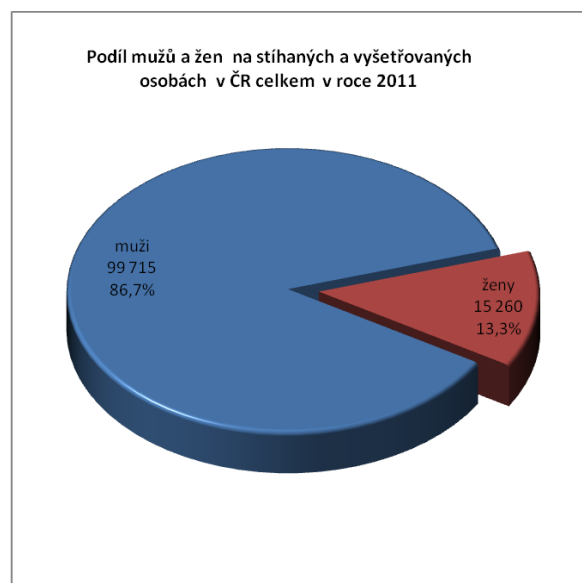
³⁰ Pokud jde o **odklony**, bylo ve vyšetřování **narovnáním** (§ 309 tr. ř.) opět vyřízeno zanedbatelné množství případů (143 osob, -5 oproti roku 2010, tj. 0,3 % z celkového počtu stíhaných osob). Ve zkráceném přípravném řízení bylo narovnáním vyřízeno pouze 20 osob. V **existující podobě se narovnání využívá sporadicky a nezmění-li se jeho úprava, zřejmě tomu tak zůstane i do budoucna.**

Vývoj počtu stíhaných a vyšetřovaných osob v ČR v letech 2002 až 2011

V roce 2010 bylo soudy ČR **pravomocně odsouzeno 70 084 (+131) osob.**

Podíl žen na celkovém počtu stíhaných a vyšetřovaných osob je trvale nízký, v roce 2011 činil 13,3 %.

Ve většině případů bývají ženy stíhány za majetkové nebo s drogami související trestné činy. Nejvíce se dopouštějí krádeží, podvodů a zpronevěr.

Recidivistů bylo stíháno 55 717 (+2 312), což činí 48,5 % z celkového počtu stíhaných nebo vyšetřovaných osob. Z celkového počtu stíhaných nebo vyšetřovaných osob tvořili muži starší 18 let 82,4 % a ženy starší 18 let 12,7 %. Počet pachatelů z řad nezletilých se oproti roku 2010 snížil na 1 568, což činí pokles o 2,4 %, a mladistvých bylo v roce 2011 stíháno nebo vyšetřováno 4 038, což činí nárůst o 0,7 %.

Nejvíce pachatelů bylo Policií ČR tradičně stíháno a vyšetřováno pro trestné činy:

- o zanedbání povinné výživy (13 786 osob)
- o maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání (11 535 osob),
- o ohrožení pod vlivem návykových látek, opilství (9 830 osob).

Pachatelé shora uvedených tří druhů trestných činů tvoří cca 30 % všech osob stíhaných a vyšetřovaných PČR.

Pro trestný čin vraždy bylo stíháno a vyšetřováno 166 (-26) osob.³¹

Pro hospodářské trestné činy, které způsobují největší hmotné škody, bylo stíháno a vyšetřováno 13 349 (-1 104) osob.

V hospodářské trestné činnosti převažovala obdobně jako v předchozích letech trestná činnost skupin pachatelů s vlastní organizovanou strukturou s hierarchickým uspořádáním a rozdělením funkcí.

Typickými pachateli hospodářské trestné činnosti nadále zůstávají osoby působící ve funkcích statutárních orgánů právnických osob s možnostmi využívání interních informací o hospodaření těchto subjektů.

Střediska **Probační a mediační služby ČR** (PMS) evidovala celkem 27 068 nových případů, což v meziročním srovnání představuje cca 5% nárůst (25 821 v roce 2010).³²

Stále sice přetrvává zřetelně vyšší podíl případů evidovaných v rámci vykonávacího řízení (celkem 16 067 případů oproti 11 001 případ v rámci řízení přípravného), nicméně opět došlo ke zvýšení procenta případů v přípravném řízení (z 34,6 % v roce 2010 na 40,6 % v roce 2011). **Tento pozitivní trend je podpořen novou zákonnou úpravou**, mj. pověřováním PMS vyhotovením stanoviska k možnosti uložení trestu obecně prospěšných prací.

V rámci agendy přípravného řízení a řízení před soudem byla v případech dospělých pachatelů PMS pověřována v největší míře:

- o vyhotovením stanoviska k možnosti uložení trestu obecně prospěšných prací (52,9 % případů).

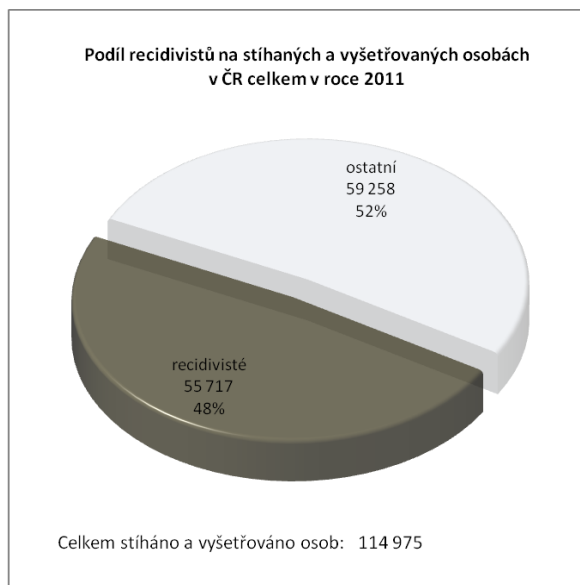
³¹ Další informace viz kap. 2.2 a tabulková část.

³² Celkový počet případů, jimž se PMS v roce 2011 zabývala, byl však vyšší, protože zahrnuje i případy, se kterými probační úředníci a asistenti pracují již několik let (zejména podmíněně propuštění s dohledem, ale i uložené tresty obecně prospěšných prací, které nebyly z různých důvodů vykonány).

- o zprostředkováním řešení konfliktů a přípravou pro možnost uložení tzv. odklonů v trestním řízení, nebo alternativního trestu a opatření (38,1 % případů).

V rámci vykonávacího řízení (20 539 případů) byla PMS nejvíce vytížena agendou související s výkonem trestu obecně prospěšných prací (51 % případů) a agendou související se zajištěním výkonu dohledu (42,1 %).

Trestná činnost recidivistů³³

Trend zvyšování podílu recidivistů na celkovém počtu stíhaných a vyšetřovaných osob pokračoval i v roce 2011.

V roce 2011 došlo ke zvýšení počtu stíhaných a vyšetřovaných recidivistů, rovněž jejich podíl na trestné činnosti se zvýšil. Recidivisté spáchali 74 212 (+3 631) trestných činů, tedy 54,9 % (+0,92 %) všech objasněných trestných činů. Podíl recidivistů na celkovém počtu pachatelů se zvýšil na 48,5 % (+1 %). Stíháno bylo 55 717 (+2 312) recidivistů.

Pro srovnání uvádíme: v roce 2000 bylo PČR stíháno a vyšetřováno 38 664 recidivistů, tedy o 40 % méně než v roce 2011, v roce 1995 jich bylo stíháno a vyšetřováno 33 035, tedy o 69 % méně než v roce 2011.

Z „recyklace zločinců“ je **patrná nedostatečná efektivita působení státních**

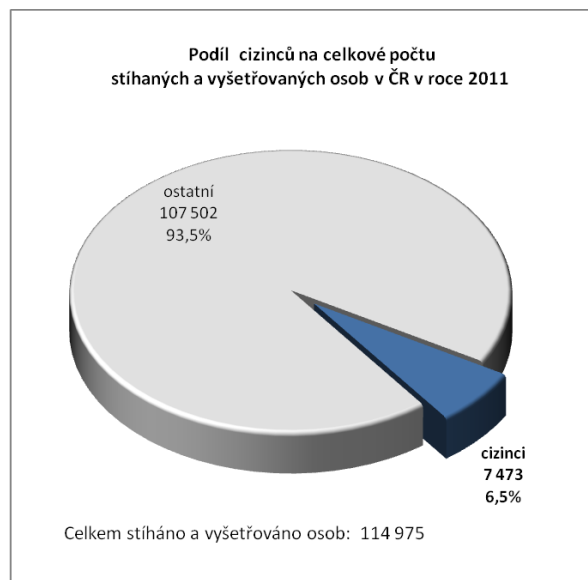
³³ Recidivistou ve smyslu policejní statistiky je pachatel úmyslného trestného činu, který byl již za jiný úmyslný trestný čin dříve odsouzen. Výklad pojmu recidivista v jiných resortních statistikách (např. soudní, vězeňské) je odlišný od výkladu Policie ČR.

orgánů při předcházení a potírání recidivy trestné činnosti.

Trestná činnost páchaná cizími státními příslušníky

Oblast trestné činnosti cizinců lze považovat za stabilizovanou. Na počtu trestně stíhaných cizinců se do jisté míry odráží situace v oblasti legální i nelegální migrace na území ČR. V roce 2011 cizinci spáchali 9 346 (+645) trestných činů, tedy 6,91 % (+0,26 %) všech objasněných trestných činů.

Trestně stíháno nebo vyšetřováno bylo **7 473 cizinců, což představuje 6,5 % z celkového počtu stíhaných a vyšetřovaných osob.** Oproti roku 2010 došlo k mírnému nárůstu počtu stíhaných cizinců o 96 (+1,3 %).

Poměrně vysoký podíl mají cizinci na vyšetřovaných a stíhaných osobách např. u trestného činu vraždy. Z celkového počtu 166 stíhaných a vyšetřovaných osob bylo 23 cizinců, tedy 13,9 %.

Nejčastěji byli v roce 2011 cizinci v ČR stíháni pro trestné činy maření výkonu úředního rozhodnutí, ohrožení pod vlivem návykové látky, opilství, krádeže, zanedbání povinné výživy a dopravní nehody silniční z nedbalosti.

Nejvyšší podíl mají cizinci na trestných činech spojených s ochranou duševního vlastnictví (porušování práv k ochranné známce, porušování průmyslových práv).

Z celkového počtu odsouzených v roce 2011 bylo 4 842 (+44) cizinců, což představuje 6,9 %. Nejvíce odsouzených osob bylo příslušníky Slovenské republiky (2009 osob, tj. 41,2 % odsouzených cizinců), dále Ukrajinské

republiky (751) a Vietnamské socialistické republiky (557).

(Podrobnější údaje viz tabulková a grafická část č. 6–11)

Opatření

MS připravilo **novelu trestního řádu**, která má mj. zkrátit dobu trvání trestního řízení.³⁴

Počet **vězněných osob meziročně vzrostl.** V roce 2011 (od dubna) byla trvale **překročena hranice 23 000 vězněných osob**, zatímco v roce 2010 se jejich počet pohyboval kolem 22 000.³⁵

K nárůstu došlo i v počtu vězněných cizinců. K 30. 11. 2011 byl stav 1 728 vězněných osob cizí státní příslušnosti, zatímco k 30. 12. 2010 bylo vězněno 1 595 cizinců

Ve věznicích byly nadále realizovány standardizované programy:

- **3Z** (Zastav se, Zamysli se, Změň se)³⁶
- **GREPP** (G – vina, RE – reedukační, P – psychologický, P – program)³⁷

V roce 2011 byl vypracován a schválen **Plán činnosti VS ČR v protidrogové politice na období 2011 - 2012**, který reaguje na úkoly Akčního plánu realizace Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 - 2012. V roce 2011 byla nadále **poskytována substituční léčba závislostí**, a to celkem v 10 věznicích. Ve 4 věznicích byly zřízeny **bezdrogové zóny** s terapeutickým zacházením, což je nový typ odborného pracoviště pro uživatele drog.

V únoru 2011 **Probační a mediální služba (PMS)** zahájila realizaci aktivit projektu česko-

³⁴ Novela byla schválena usnesením vlády č. 715 ze dne 27. září 2011.

³⁵ **Dle informací MZV se na celém světě ke dni 31. 12. 2010 nacházelo celkově ve vazbě či ve výkonu trestu odnětí svobody 662 (+23) občanů ČR.** Jde o neúplné informace, protože cizí stát je povinen informovat o omezení svobody občana České republiky jen v případě, když o to zadržená osoba sama požádá. Nejvíce občanů ČR bylo k uvedenému datu uvězněno v Rakousku (123), SRN (102), Španělsku (102).

³⁶ Program je zaměřen na statisticky nejrozšířenější vězeňskou populaci (dospělí muži 25 – 40 let, 2 – 3x ve výkonu trestu odnětí svobody převážně pro majetkovou trestnou činnost).

³⁷ Pro práci s pachateli, kteří byli odsouzeni za trestné činy násilí na dětech (týrání dětí, komerčního sexuálního zneužívání dětí i sexuálního zneužívání dětí bez komerčního aspektu).

švýcarské spolupráce a to pod názvem „**Rozvoj probačních a resocializačních programů – posílení prevence a ochrany společnosti před opakováním trestné činnosti**“. Projekt je ve svém obsahu zaměřen i na řešení problematiky **sanace dluhů**³⁸ (projektové období bude trvat až do konce roku 2015). Prostřednictvím přítomnosti odborného poradce v rámci projektu (zástupce organizace VEBO - Sdružení pro rozvoj probačních služeb ve střední a východní Evropě) PMS využívala zahraničních zkušeností z oblasti možností řešení zadluženosti pachatelů navracejících se z vězení na svobodu.

PMS v partnerství s VS ČR a Českým helsinským výborem pokračovala v realizaci projektu **Komisi pro podmíněné propuštění** ve třech pilotních věznicích V 18 případech (ze 43) bylo soudem následně rozhodnuto o podmíněném propuštění žadatelů.

PMS disponuje novou verzí hodnotícího nástroje **SARPO** (*Souhrnná Analýza Rizik a Potřeb Odsouzených*), který byl obsahově upraven na základě doporučení řešitelů výzkumného šetření, jež bylo zaměřeno na ověření validity tohoto nástroje.

V roce 2011 bylo rozšířeno **drogové** testování na všechna střediska PMS. Během roku byla střediska vybavena drogovými testy a ochrannými pomůckami. Školení pracovníků na práci s testy proběhla ve všech soudních krajích.

IKSP dokončil penologický výzkum ve spolupráci s VS ČR s názvem „Možnosti a problémy resocializace vězňů, účinnost programu zacházení“. Výzkum byl zaměřen na ověření účinnosti standardizovaného programu zacházení Zastav se, zamysli se a změň se (3Z) určeného pro pachatele převážně majetkové trestné činnosti, kteří byli opakovaně ve výkonu trestu odnětí svobody.

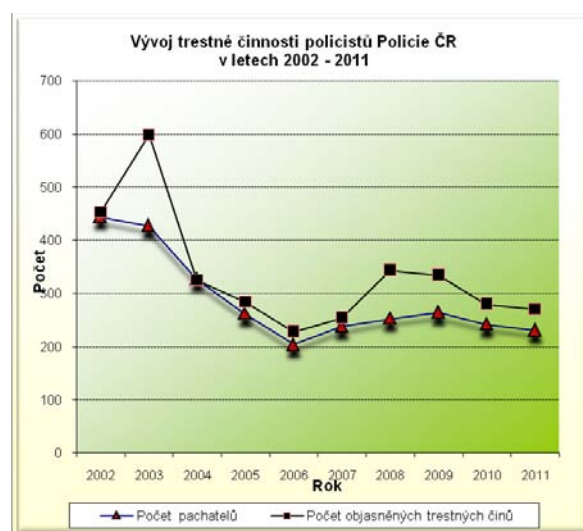
IKSP zkoumal dva výzkumné soubory po 148 odsouzených ze 14 věznic (z celkového počtu 36 českých věznic). Do prvního souboru byli vybráni

³⁸Dne 4. května 2011 proběhlo meziresortní zasedání, v rámci kterého byla ustanovena **Aliance proti dluhům** (APD). V průběhu roku 2011 byly diskutovány záměry a cíle činnosti APD a byl vytvořen návrh prohlášení APD, včetně stanovení 10 programových bodů činnosti Aliance. Dne 21. září 2011 bylo prohlášení APD představeno na širším otevřeném fóru. Po vypořádání připomínek bylo dne 2.12.2011 prohlášení rozesláno všem účastníkům pracovních jednání APD s žádostí o vyjádření podpory a rozdělení členů APD do několika odborných sekcí vznikající pracovní skupiny. Pracovní skupina byla rozdělena do sekcí: finanční vzdělávání, spotřebitelské úvěry, programy oddlužení a vymáhání pohledávek.

odsouzení, kteří v roce 2010 program 3Z absolvovali před jejich eventuálním podmíněným propuštěním. Do kontrolního souboru byl vybrán stejný počet odsouzených ze stejných věznic s obdobnou trestnou činností, kteří tento program neabsolvovali.

Porovnáním získaných dat u obou skupin bylo zjištěno, že absolvování resocializačního programu 3Z nemělo za následek menší recidivu respondentů po jejich propuštění z výkonu trestu odnětí svobody než u kontrolní skupiny.

Trestná činnost příslušníků Policie ČR³⁹

V roce 2011 poklesl počet odhalených pachatelů-příslušníků Policie i počet jimi spáchaných trestných činů.

Přípravné trestní řízení vedené státním zástupcem proti 231 (242) pachatelům z řad policistů bylo v roce 2011 ukončeno v 54 (48) případech návrhem na podání obžaloby, v 21(15) případech bylo trestní stíhání odloženo, v 15 (16) případech byl podán návrh na podmíněné zastavení nebo došlo k narovnání. Neukončených bylo 84 (163) případů.

V roce 2011 policisté spáchali **270** (280) objasněných **trestných činů**, na nichž se nejvíce podílí **zneužití pravomoci úřední osoby**.

Zvláštní pozornost věnuje inspekce trestné činnosti v oblasti extremismu, drog a domácího násilí. V oblasti extremismu v roce 2011 inspekce prověřovala jeden případ.

³⁹ Rok 2011 znamenal pro Inspekci PČR, do jejíž kompetence náležela trestná činnost policistů, nejen pokračující proces optimalizace územního rozložení, ale v prvé řadě přechod na plánovaný vznik Generální inspekce bezpečnostních sborů (GIBS) – blíže o GIBS viz kap. 3.1. Legislativní aktivity.

Nejvyšší podíl na celkové kriminalitě příslušníků Policie ČR mělo v roce 2010 tradičně s 52 zjištěnými skutky hlavní město Praha, jehož podíl činí 19,3 % ze zjištěné kriminality, následuje Středočeský kraj (13,7 %) a Ústecký kraj (10,7 %).

Nejvíce skutků trestné činnosti spáchali policisté s délkou služby 2 roky (27 skutků), dále s délkou služby 3 roky (26 skutků).

Podle věku pachatelů lze konstatovat, že na trestné činnosti se nejvíce podíleli policisté mladší ve věku do 30 let – 106 (88) policistů a ve věku 31 až 40 let – 81 (93) policistů.

V roce 2011 bylo v Policii ČR evidováno celkem 3 111(-210) stížností na činnost útvarů, příslušníků a zaměstnanců Policie ČR.⁴⁰ Nejčastějším předmětem podání u důvodných stížností bylo nevhodné jednání a chování příslušníků Policie ČR. Hlavní příčiny oprávněných stížností zůstávají stejné - nedbalost a nekázeň, nesprávný výklad právních předpisů.

Trestná činnost příslušníků Armády ČR

Situaci v oblasti pořádku a bezpečnosti v Armádě ČR lze v roce 2011 charakterizovat jako stabilizovanou. Vojenská policie (dále jen VP) v hodnoceném období prověřovala 709 podezření ze spáchání protiprávního jednání (ve srovnání s rokem 2010 – 743, což činí pokles nápadu cca o 4,5 %).

VP šetřila celkem 216 podezření ze spáchání trestných činů (+14, +7 %), na úseku dopravy šetřila 347 přestupků.

Potvrdily se trendy z minulých let, kdy opět v nápadu trestné činnosti **převládaly majetkové trestné činy (60 %)** nad trestnými činy vojenskými (16 %).

VP šetřila mj. podezření ze spáchání:

- o 140 trestných činů proti majetku (+18, +15 %)
- o 16 trestných činů proti životu a zdraví (+7, +78 %)
- o 10 trestných činů hospodářských, z toho 7 případů v souvislosti s veřejnými zakázkami (v roce 2010 – 2, **nárůst o 250 %**).
- o 12 trestných činů proti pořádku ve věcech veřejných (-18, -58 %).
- o 37 trestných činů vojenských (+13, +54 %).

- o 1 trestný čin na úseku projevů extremismu atd.

Další informace viz kapitola 3.2 Prevence kriminality

Trestná činnost zaměstnanců Celní správy ČR a eliminace korupčního ohrožení zaměstnanců Celní správy ČR

V Celní správě ČR bylo v roce 2011 na základě vnitřní kontrolní a inspekční činnosti podáno v souvislosti s výkonem služby oznámení orgánům činným v trestním řízení vůči 3 zaměstnancům ve služebním poměru a jednomu bývalému zaměstnanci ve služebním poměru.

Orgány činnými v trestním řízení bylo v roce 2011 sděleno obvinění ze spáchání trestného činu v souvislosti s výkonem služby 5 (-2) zaměstnancům ve služebním poměru, z toho třem zaměstnancům za přijetí úplatku a současně za zneužití pravomoci veřejného činitele.

V méně závažných případech porušení plnění povinností bylo v roce 2011 služebními funkcionáři celkem uloženo **76 (-27)** kázeňských trestů.

Trestná činnost příslušníků a občanských zaměstnanců Vězeňské služby ČR (VS ČR)

V roce 2011 bylo prošetřováno pro podezření ze spáchané trestné činnosti při výkonu služby i mimo službu celkem 77 (+4) příslušníků VS ČR.

Podle ustanovení § 159a/1 trestního řádu byla věc odložena u 52 (+12) a dle § 159a/1b trestního řádu odevzdána ke kázeňskému projednání u 8 příslušníků VS ČR.

Celkově, tzn. i za trestnou činnost spáchanou i v předchozích letech, která ve 3 případech souvisela s výkonem služby, bylo v roce 2011 pravomocně odsouzeno 12 příslušníků VS ČR.

V průběhu roku 2011 bylo zahájeno trestní řízení se 3 (-6) občanskými zaměstnanci VS ČR. Celkově, tzn. i za trestnou činnost spáchanou v předchozích letech, byli pravomocně odsouzeni 2 občanskými zaměstnanci Vězeňské služby. Se všemi pravomocně odsouzenými příslušníky i občanskými zaměstnanci byl ukončen pracovní poměr.

⁴⁰ Z toho bylo vyřízeno 2 793 (-271) stížností podle správního řádu, z nichž 147 (-9) bylo vyhodnoceno jako důvodné, tj. 5,3 % (+0,2), a 242 (-13) jako částečně důvodné, tj. 8,7 % (+0,4).

2.1.2.1 Kriminalita mládeže

Děti – pachatelé trestných činů

1568 (-2,4 %, -38)

Počet trestných činů spáchaných dětmi

1 636 (-3,2 %, +52)

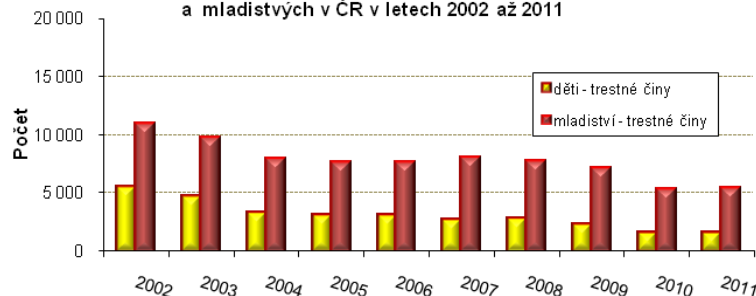
Mladiství – pachatelé trestných činů

4 038 (+0,7 %, +28)

Počet trestných činů spáchaných

mladistvými 5 427 (+1,7 %, +88)

Vývoj Policií ČR evidované trestné činnosti dětí mladších 15 let a mladistvých v ČR v letech 2002 až 2011

Kriminalita mládeže v roce 2011 nezaznamenala oproti roku 2010 výraznějších změn, a to jak u dětí mladších 15 let, tak u mladistvých.

Celkově v roce 2011 spáchaly děti mladší 15 let 1 636 (+52) skutků, mladiství spáchali 5 427 (+88) skutků.

Podle názoru NSZ může být jednou z příčin nízkého počtu mladistvých stíhaných a řešených ve zkráceném přípravném řízení (obdobně dětí do 15 let věku) též zastření identity neznámých pachatelů (tedy i věku) trestné činnosti.

Varovným signálem může být skutečnost, že děti mladší 15 let spáchaly v roce 2011 dvě vraždy (+2), mladiství 6 vražd (+2).

Nejvyšší podíl mladistvých na celkovém počtu vyšetřovaných a stíhaných osob byl Policií ČR evidován shodně **v kraji Vysočina (4,9 %), a Moravskoslezském kraji (4,9 %).**

V kraji Vysočina, který vykazuje druhý nejnižší počet trestných činů po přepočtu na 10 tis. obyvatel, je tato hodnota závažnější a měla by vyvolat otázky po příčině.

Mládež se **dopouští převážně majetkových provinění**, zejména krádeží a krádeží vloupáním, loupeží a ublížení na zdraví a ostatní kriminality (např. dopravní nehody, maření výkonu úředního rozhodnutí, sprejerství, nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek atd.), přičemž velká část těchto provinění se řadí do kategorie přestupků (škoda do 5 tis. Kč).

Rozšiřuje se trestná činnost páchaná prostřednictvím internetu, např. porušování autorských práv, šíření a přechovávání pornografie či podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod.

Pokud mládež páchá trestné činy, jejichž znakem je použití brachiálního **násilí**, ať už se jedná o loupeže, ublížení na zdraví, znásilnění či vraždy, vyznačují se až **nepochopitelnou brutalitou**.

Mládež páchá trestnou činnost častěji se spolupachateli a ve skupině. Trestná činnost je ve většině případů páchána živelně pod vlivem momentální situace (převládá emotivní motivace oproti rozumové). Bývá typické, že si pachatelé plně neuvědomují, jaké následky jejich jednání zanechá na oběti, svůj podíl na následku zlehčují, nepřipouští si odpovědnost a nechápou, proč by měli být trestáni.

Podle PČR se činů jinak trestných a provinění dopouští nejvíce děti z výchovných ústavů, a to nejen po dobu pobytu v ústavu, ale také po odchodu z ústavu. Latentní trestná činnost mládeže se často uskutečňuje formou provozování prostituce, užívání drog, šikanování, verbálních rasistických útoků, vandalismu včetně sprejerství apod. a prostřednictvím internetu.

(Podrobnější údaje viz tabulková a grafická část č. 10 až 11)

Opatření

MS zpracovalo zákon č. 311/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 218/2003 Sb., **o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže** a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů.

Nově může soud pro mládež uložit **ochranné léčení (ústavní nebo ambulantní) dítěti mladšímu patnácti let** a to na základě výsledků předchozího vyšetření duševního stavu dítěte, jestliže spáchalo čin jinak trestný ve stavu vyvolaném duševní poruchou, nebo pod vlivem

návykové látky. Ústavní léčení může soud pro mládež změnit dodatečně na léčení ambulantní a naopak. Ochranné léčení potrvá, dokud to vyžaduje jeho účel.⁴¹ Zákon nabyl účinnosti od 1. 11. 2011

Vláda ČR schválila usnesením č. 191 ze dne 17. března 2011 **Národní projekt Systém včasné intervence**, který je součástí procesu transformace a sjednocení systému péče o ohrožené děti. Projekt bude realizován v letech 2011 až 2015 ve spolupráci MV a MPSV.⁴²

PMS ČR se v průběhu roku 2011 podílela na dalším zajištění činnosti **Týmů pro mládež**,⁴³ které působí jako součást Systému včasné intervence (dále jen SVI) nebo i samostatně v okresech, kde SVI prozatím není zřízen.

V průběhu roku 2011 PMS ve spolupráci s MV ČR a MPSV ČR připravovala obsahovou podobu individuálního projektu PMS s názvem „**Rozvoj probačních programů a programů restorativní justice pro mladistvé pachatele trestných činů**“, který bude předložen v rámci výzvy č. 73 OP LZZ do 30. 1. 2012 V rámci tohoto projektu bude podpořen i další rozvoj Týmů pro mládež.

V roce 2011 bylo finančně podpořeno ze státního rozpočtu 13 realizátorů akreditovaných probačních programů pro mladistvé (celková výše přidělených dotací činila 1,2 mil. Kč). Proběhlo též dotační řízení na realizaci akreditovaných probačních programů pro mladistvé v roce 2012. Dotační komise MS

⁴¹ Soud pro mládež nejméně jednou za dvanáct měsíců přezkoumá, zda důvody pro další pokračování ochranného léčení trvají, jinak jej zruší. Ochranné léčení lze na rozdíl od ostatních opatření uložit a vykonávat i po dovršení osmnácti let věku dítěte.

⁴² Je zaměřen na zlepšení spolupráce institucí, do jejichž působnosti spadá péče o ohrožené děti v nejrannějších stádiích sociálně patologického vývoje dítěte, kriminality, ale i případy týrání, zanedbávání a zneužívání dětí. Jde o systémový projekt, v jeho důsledku dojde k výraznému posunu v kvalitě systému péče o ohrožené děti.

⁴³ PMS zpracovala analýzu, ze které vyplývá, že práce těchto týmů je stále obsahově nejednotná a z hlediska rozsahu a intenzity svých aktivit nevyvážená. Rozdíly vyplývají z možnosti stávajících členů týmů věnovat se řízení týmu a koordinaci jednotlivých aktivit. V průběhu roku 2011 PMS na základě žádosti MPSV spolupracovala při přípravě návrhu metodických standardů pro činnost orgánů sociálně právní ochrany dětí a to právě v souvislosti s řešením způsobu zapojení Týmů pro mládež (standards byly zpracovávány v rámci přípravy praxe na změny, které by měla zavést projednávaná novela zákona č. 359/99 Sb., o sociálně právní ochraně dětí).

navrhla k podpoře 11 žadatelů o dotace s celkovým požadavkem na dotace ve výši 1,4 mil. Kč.

Na podzim 2011 byly **realizovány semináře pro pracovníky PMS**, kteří se prakticky věnují činnosti s mládeží a neabsolvovali dosud specializační školení.

Česká republika patří mezi země s vysokým počtem dětí umístovaných do institucionální péče v Evropě. V zařízeních (diagnostické ústavy, dětské domovy se školou, výchovné ústavy, dětské domovy) je umístěno celkem cca 7 tisíc dětí.

MŠMT zahájilo mezirezortní spolupráci s MPSV, které vládě předložilo **Národní akční plán k transformaci a sjednocení systému péče o ohrožené děti na období 2009 až 2011**, jehož podstatnou součástí je Koncepce MŠMT v oblasti transformace systému náhradní výchovné péče ve školských zařízeních.⁴⁴

Bližší informace k aktivitám MŠMT v oblasti institucionální výchovy viz www.msmt.cz sekce Sociální programy; odkaz Institucionální výchova.

⁴⁴ Postupný proces transformace systému náhradní výchovné péče v zařízeních v resortu MŠMT má v souladu s aktivitami Národního akčního plánu následující hlavní cíle:

- o snížit počet dětí dlouhodobě umístěných ve všech typech ústavní péče, a to za předpokladu posílení preventivní složky práce s ohroženými dětmi a jejich rodinami;
- o podpora rozvoje a dostupnosti souvisejících služeb, včetně navýšení počtu kvalifikovaných pracovníků;
- o vytvoření sítě specializovaných ambulantních služeb s těžištěm v profesionální péči orientované na potřeby dítěte a práci s celým rodinným systémem;
- o vzdělávání a proškolení pracovníků zařízení.

Transformace, diferenciacie a specializace je zaměřena primárně na náhradní výchovnou péči pro pomoc dětem, u nichž je umístění do zařízení nejlepším, nebo jediným reálným možným řešením jejich situace. Koncepce transformace MŠMT je postavena na třech základních pilířích, kterými jsou:

- o Analýza celého systému péče o ohrožené děti a rodiny resortu školství, především pak analýza kapacit zařízení z hlediska lidských zdrojů, počtu klientů atd.
- o Změna kvality péče jednotlivých složek systému (vytvoření standardů kvality práce v zařízeních).
- o Zavádění efektivních a inovativních postupů do systému, které budou zvyšovat profesionalitu péče (vzdělávání, psychologické sebezkušenostní výcviky, komunitní systém péče, psychologické postupy a nové diagnostické metody, supervize).

Problematika rizikového chování je ošetřena v dokumentech MŠMT:

- Metodické doporučení k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže ve školách a školských zařízeních,
- Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy na období 2009-2012,
- v dalších souvisejících dokumentech a v právních předpisech cílených do oblasti prevence rizikového chování.

Ve školách a školských zařízeních je realizován tzv. **Minimální preventivní program**, který zahrnuje aktivity prevence rizikového chování.⁴⁵

MŠMT každoročně v rámci dotační politiky vyčleňuje ze svého rozpočtu částku cca 22 mil. Kč určenou na **protidrogovou prevenci a prevenci kriminality** a jiných rizikových forem chování. V rámci dotací byly v roce 2011 podpořeny projekty ve výši 22 mil. Kč. V rámci tohoto dotačního programu byly podporovány zejména programy dlouhodobé všeobecné primární prevence rizikových forem chování dětí a mládeže. Příjemci dotací byly školy, školská zařízení a nestátní neziskové organizace, které pracují s dětmi a mládeží.

MŠMT podporuje síť preventivních služeb v rámci systému péče o ohrožené dítě.⁴⁶

Pedagogicko-psychologické poradny (dále jen „PPP“) byly v roce 2011 podpořeny v rámci **Programu na realizaci aktivit v oblasti prevence rizikového chování v působnosti resortu MŠMT**. PPP byly též podpořeny v rámci finanční podpory metodiků prevence na PPP částkou cca 5 mil. Kč.

Střediska výchovné péče a síť preventivních služeb v systému péče o ohrožené dítě byly posíleny v navrhované novele zákona č. 109/2002 Sb.⁴⁷

V roce 2011 využilo MŠMT k podpoře preventivních programů rovněž prostředky z ESF. V rámci výzvy 14 podporované oblasti 1.2 (Rovné příležitosti dětí a žáků včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami) operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost bylo podpořeno 16 projektů, které souvisí s tématem prevence rizikového chování, v celkové výši 112 mil. Kč. Současně probíhá podpora v rámci podporované oblasti 1.4 EU peníze školám kdy je jednou z podporovaných šablon i prioritní téma primární prevence, která je realizována ZŠ.

Bližší informace k aktivitám MŠMT v oblasti prevence rizikového chování viz www.msmt.cz sekce Speciální školství; odkaz Prevence rizikového chování.

⁴⁵ Program realizuje školní metodik prevence ve spolupráci s dalšími pedagogy, školskými zařízeními, nestátními neziskovými organizacemi, případně dalšími subjekty.

⁴⁶ Podpora středisek výchovné péče, pedagogicko-psychologických poraden, školských poradenských pracovišť.

⁴⁷ V roce 2011 se uskutečnily 2 metodické porady MŠMT pro metodiky prevence na PPP, 1 metodická porada pro střediska výchovné péče a konference pro tyto cílové skupiny v dubnu 2011 (Dítě v labyrintu péče).

2.1.3 Oběti trestné činnosti

V roce 2011 z pohledu kriminálních statistik Policie ČR **počet obětí trestné činnosti⁴⁸ meziročně vzrostl**, na 46 864 (+2 345) osob.⁴⁹

Účelem kriminální statistiky je primárně poskytování statistických informací o kriminalitě a jejich pachatelích.

Oběti trestné činnosti jsou evidovány pouze alternativně, jakožto objekty napadení vedle objektů obecné a hospodářské kriminality.

Počty obětí, které jsou uváděny v oficiálních kriminálních statistikách PČR se vztahují **pouze k vybraným druhům trestné činnosti** (jedná se zejména o oběti násilné a mravnostní kriminality, oběti ublížení na zdraví z nedbalosti, ohrožování výchovy mládeže apod.; v rámci majetkové kriminality jsou evidovány oběti kapesních krádeží, krádeží jiných na osobách a krádeží při pohlavním styku).

Mimo zorné pole oficiálních kriminálních statistik tak zůstávají poškození (oběti) krádežemi vloupáním, krádežemi motorových vozidel, věcí z aut, jízdních kol a četných dalších druhů trestné činnosti.

I přes toto omezení kriminální statistika je nadále jedinou statistikou orgánů činných v trestním řízení, která obsahuje širší údaje o obětech trestných činů.

Z pohledu věkových kategorií obětí⁵⁰ se **děti mladší 15 let** v roce 2011 stávaly nejčastěji oběťmi mravnostních trestných činů, (z toho nejvíce pohlavního zneužívání — 680 dětí). V této věkové kategorii bylo evidováno 666 obětí násilné kriminality (z toho 220 loupeží a 134 úmyslného ublížení na zdraví).

Mladiství ve věku 15 až 18 let se nejčastěji stávají oběťmi krádeží (kapesních a ostatních na osobách) a násilné kriminality. V roce 2011 bylo evidováno 245 mladistvých-obětí úmyslného ublížení na zdraví.

Zvláště zavrženíhodnou je trestná činnost pachatelů, kteří se zaměřují na **seniory**.

⁴⁸ Od pojmu oběť včetně kontextu, v němž se zde používá, se právně odlišuje širší pojem poškozený, jak jej definuje § 43 trestního řádu.

⁴⁹ Do celkového počtu jsou zahrnuty i osoby v napadených skupinách.

⁵⁰ Rozbor dle věkových kategorií se zde netýká napadených skupin, které jsou věkově mnohdy smíšené.

Nejčastější trestné činy páchané na seniorech jsou kapesní krádeže, krádeže jiné na osobách, ale také násilné trestné činy, zejména loupeže, úmyslné ublížení na zdraví, nebezpečné vyhrožování, výjimkou nejsou případy týrání osoby žijící ve společném obydlí.

Významným opatřením na pomoc obětem domácího násilí je institut vykázání pachatele domácího násilí, který se aplikuje v praxi shodně ve všech regionech ČR. Počty vykázání se v jednotlivých regionech liší z důvodu rozdílné struktury a počtu obyvatel, ekonomické situace regionu a výskytu sociálně patologických jevů, jako např. nezaměstnanost, kriminalita atd.

Viktimologické výzkumy

Viktimologické průzkumy zachycují oběti trestných činů ve větším rozsahu než statistiky policejní.

Akční plán Evropské komise pro statistiku na období 2011-2015 plánuje provádění viktimizačního šetření, které bylo rozvrženo na období 2013–2014 a mělo by poprvé poskytnout v zemích EU-27 srovnatelné informace o četnosti konkrétních typů trestné činnosti (míra viktimizace) a aspektech, jež souvisejí s pocitem občanů ohledně jejich bezpečí.

(Další údaje viz tabulková a grafická část č. 12)

Opatření

Posílení postavení poškozeného v trestním řízení

1. 7. 2011 nabyt účinnosti zákon č. 181/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Tento zákon **posiluje postavení poškozených v trestním řízení** tím, že soudům dává oprávnění rozhodovat v rámci adhezního řízení nejen o nároku poškozeného na náhradu majetkové škody, jako tomu bylo podle předešlé právní úpravy, nýbrž i o náhradě jeho nemajetkové újmy, a dále o vydání bezdůvodného obohacení vzniklého v souvislosti s trestnou činností.

MS v roce 2011 připravilo **nový zákon o obětech trestných činů** a o změně některých

zákonů, který vláda schválila dne 15. 2. 2012 s předpokládanou účinností od 1. 1. 2013.

Tímto zákonem má dojít:

- k rozšíření práv obětí a pomoci, která je jim poskytována, a
- k odstranění nedostatků implementace rámcového rozhodnutí Rady 2001/220/SVV ze dne 15. března 2001 o postavení obětí v trestním řízení.

Zákon upravuje zejména tato práva obětí:

- právo na poskytnutí odborné pomoci (ze strany neziskového sektoru, Probační a mediační služby a advokátů zapsaných do registru poskytovatelů služeb), která bude v případě některých skupin obětí poskytována bezplatně; do služeb odborné pomoci řadíme: psychologické poradenství, sociální poradenství, poskytování právních informací, právní pomoc a restorativní programy;
- právo na informace, kde je kladen důraz především na srozumitelnost poskytovaných informací;
- právo na ochranu soukromí;
- právo na ochranu před druhotnou viktimizací (druhotnou újmou) ze strany policie a orgánů činných v trestním řízení (omezení kontaktu s pachatelem, speciální pravidla pro provádění výslechu oběti a pro podání vysvětlení obětí);
- prohlášení oběti o dopadech trestného činu na její život (victim impact statement);
- právo na peněžitou pomoc [právo oběti na peněžitou pomoc již v současné době upravuje zákon o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti, nicméně i v této oblasti přinese návrh zásadní změny – právo na peněžitou pomoc bude nově mít i oběť trestného činu proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti (znásilnění, sexuální nátlak apod.), zvýší se také poskytované paušální částky; nárok oběti na náhradu škody či nemajetkové újmy vůči pachateli bude nově přecházet na stát, a to v rozsahu poskytnuté pomoci].

Preventivní činnost PČR

V průběhu roku 2011 probíhala příprava celorepublikového preventivního projektu **Policie pro každého**, který je zaměřen na primární sociální prevenci na základních a středních školách. Projekt si klade za cíl zvýšení právního

vědomí a zvyšování osobní bezpečnosti dětí a mládeže, učí identifikovat první projevy rizikového chování vůči potenciální oběti i způsob řešení situace, kdy již k trestné činnosti dojde. Zároveň odhaluje a poukazuje na závažné důsledky jednání potencionálního pachatele, které si on sám před spácháním protiprávního jednání možná ani neuvědomuje. V rámci projektu bude nastaven i systém vzdělávání policistů, kteří se budou přednáškovou a vzdělávací činností věnovat. Realizace projektu započne testováním na vybraných základních školách počátkem roku 2012.

Činnost policejních psychologů

Od 1. 7. 2010 je zaveden do praxe systém psychologické pomoci obětem trestné činnosti a obětem dalších mimořádných událostí. Systém je v krajských ředitelstvích policie postaven na činnosti policejních psychologů a vyškolených krizových interventů z řad dalších pracovníků Policie ČR, kteří zajišťují krizovou intervenci obětem nepřetržitě. Počet událostí, kdy policejní psychologové či vyškolení krizoví interventy poskytují pomoc obětem, se neustále zvyšuje. Celkem bylo za rok 2011 nahlášeno 1 031 událostí. Počet osob, kterým byla pomoc poskytnuta, je zhruba dvojnásobný.

Pátrání po pohřešovaných dětech

Obsahem projektu **Národní koordinační mechanismus pátrání po pohřešovaných dětech (NKMPPD)**, který byl spuštěn v roce 2010⁵¹, je závazek médií v co nejkratší možné době od obdržení upozornění o vyhlášeném pátrání ze strany Policie ČR zveřejnit informace o pohřešovaném dítěti v ohrožení života včetně výzvy ke spolupráci veřejnosti.⁵²

⁵¹ V současné době je do projektu zapojeno 10 médií (televize, rozhlas, internet), jejichž závazkem je v co nejkratší možné době od obdržení upozornění o vyhlášeném pátrání ze strany Policie ČR zveřejnit informace o pohřešovaném dítěti v ohrožení života včetně výzvy ke spolupráci veřejnosti. V doporučení Výboru OSN pro práva dítěte ze 17. června 2011 je NKMPPD označen jako jeden z několika progresivních počínů ČR v rámci plnění závazků plynoucích z Úmluvy o právech dítěte.

⁵² V rámci zapojování dalších spolupracujících subjektů do projektu bylo v roce 2011 zahájeno jednání o spolupráci se společností T-Mobile Czech Republic a.s., které je ve fázi před zahájením zkušebního provozu zaslání informačních SMS. Novým spolupracujícím subjektem v rámci NKMPPD se v roce 2011 stala společnost GOPE Systems, a.s.

Speciální výslechové místnosti

V současné době je v České republice celkem 33 standardizovaných speciálních výslechových místností.

V roce 2011 se uskutečnilo 5 seminářů, ve kterých bylo proškolen celkem 283 specialistů SKPV z 10 krajů ČR. Semináře přispěly k prohloubení znalostí určitých standardů prevence sekundární viktimizace dětských svědků a obětí a také k zefektivnění a zkvalitnění práce policistů pracujících ve výslechových místnostech.

Probační a mediační služba (PMS)

PMS kromě práce s pachateli trestných činů, které mj. vede k převzetí odpovědnosti za urovnání následků trestných činů, nadále usiluje o větší zapojení obětí trestných činů (poškozených) do procesu trestního řízení.

Pracovníci PMS poskytují v rámci svých činností poškozeným např. základní informace o možnostech odškodnění v rámci platné legislativy, včetně zákona č. 209/1997 Sb. o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti, o možnostech alternativních způsobů řešení trestních věcí a také o průběhu trestního řízení. Jako metody mimoprocesního řešení následků trestného činu je v rámci trestního řízení ve vhodných případech využíváno mediace mezi obětí a pachatelem.

PMS pracuje v řadě případů s poškozenými (oběťmi trestných činů). Ve větší míře se jedná o případy evidované v souvislosti s trestnou činností mládeže, což je dáno také převahou evidovaných případů v přípravném řízení nad řízením vykonávacím, kterou se daří u případů mladistvých udržovat. V roce 2011 došlo meziročně ke zvýšení počtů kontaktů obětí ze strany PMS o cca 400 případů, když PMS uskutečnila celkem 3503 kontaktů s oběťmi.

Od ledna 2011 PMS ve spolupráci s Asociací občanských poraden zahájila realizaci projektu Criminal Justice s názvem „Restorativní justice – Podpora a poradenství obětem trestných činů“ a od září 2011 ve stejném partnerství také projekt s názvem „Specializované komplexní poradenství obětem trestných činů“.⁵³

⁵³ V rámci prvního z uvedených projektů (projektové období trvá od 1.1. 2011 do 31.12. 2012), jež je podporován Evropskou komisí, došlo k rozšíření již existujícího programu komplexního poradenství pro oběti trestných činů do 10 nových lokalit (Praha, Jihlava, Písek,

Domácí násilí

V roce 2011 byla v rámci Rady Evropy dokončena a otevřena k podpisu **Úmluva o prevenci a boji proti násilí na ženách a domácímu násilí**. Text úmluvy je zaměřen primárně na ochranu žen, státy jsou nicméně vyzvány, aby úmluvu aplikovaly i na mužské oběti domácího násilí. Hlavním gestorem smluvního dokumentu je MS.

Hlavní prioritou v oblasti domácího násilí v ČR je podpora akreditace terapeutických programů pro násilné osoby a uvolnění finančních prostředků na jejich realizaci, zavedení celorepublikové sítě specializovaných pracovišť, které se budou věnovat systematické práci s násilnou osobou.

V roce 2011 pokračovala činnost **Meziresortní monitorovací skupiny**⁵⁴ (dále jen „MMS“), jejímž gestorem je odbor prevence kriminality MV.

Vláda dne 6. 4. 2011 vzala na vědomí materiál k problematice domácího násilí **„Informace o plnění opatření pro zavedení interdisciplinárních týmů spojujících zdravotní, sociální a policejní pomoc při odhalování a stíhání případů domácího násilí za rok 2010.**

Uherské Hradiště, Ostrava, Hradec Králové, Mladá Boleslav, Valašské Meziříčí, Opava, Havířov). V rámci projektu byla v Hradci Králové a Opavě vytvořena pozice koordinátora služeb pro oběti trestných činů, jež je inspirována britskou praxí „victim liaison officer“. Koordinátoři zahájili síťování služeb, které jsou v dané lokalitě nabízeny obětem trestných činů, mapovali rizika pro oběti trestné činnosti a zprostředkovávali informace o možnostech práce s oběťmi trestných činů. PMS spolupracovala s britskými poradkyněmi z organizace London Probation Trust, která je partnerem projektu.

Projekt **Specializované komplexní poradenství obětem trestných činů** byl zahájen v říjnu 2011 (trvá do února 2012) a prakticky umožnil pokračování poskytování programu komplexního poradenství pro oběti trestných činů v lokalitách, kde již v minulosti bylo poradenství obětem ze strany PMS a AOP poskytováno (okresy: Nymburk, Brno, Třebíč, Rokycany, České Budějovice, Frýdek – Místek, Most, Náchod, Pardubice, Zlín). Tento projekt je podpořen z rozpočtu MS ČR.

⁵⁴ Zřízena při MV na základě usnesení vlády č. 794 ze dne 25. srpna 2004. Členy skupiny jsou zástupci MPSV, MŠMT, MZ, MS, MV, Policie ČR a zástupci nevládního sektoru (Bílý kruh bezpečí a Koordona). Skupina se sešla během roku 2011 několikrát a projednávala zejména témata: terapeutické programy pro násilné osoby, proškolení Policie ČR, multidisciplinární spolupráci atd. MV bude ve spolupráci se členy MMS připravovat vládní materiál **„Informaci k zavádění interdisciplinárních týmů k domácímu násilí za rok 2011“**, která bude vládě ČR předložena v březnu 2012.

2.1.4 Pátrání po osobách a věcech

V roce 2011 bylo útvary služby kriminální policie a vyšetřování vyhlášeno 4 546 (-5 748) **pátrání po pohřešovaných osobách**. Z uvedeného počtu bylo vypátráno 4 390 (-5 300) pohřešovaných, což činí 96,6 %. Z celkového počtu vyhlášených pátrání bylo pátrání vyhlášeno po 5 899 (-142) svěřencích ústavů, kterých bylo doposud vypátráno 5 588, což je 94,7 %.

V rámci provozu **Národního koordinačního mechanismu po pohřešovaných dětech** bylo v roce 2011 vyhlášeno pátrání po pohřešovaných dětech s příznakem dítě v ohrožení ve 35 (+3) případech. Doba pátrání po pohřešovaných dětech byla v řádu několika hodin. Využívání mechanismu je ze strany veřejnosti vnímáno pozitivně a je to velmi účinný nástroj pro prováděné aktivní a efektivní pátrací opatření ze strany Policie ČR pro nejrizikovější skupinu osob.

V roce 2011 bylo vyhlášeno celkem 23 013 (-2 156) **pátrání po hledaných osobách** a odvoláno bylo 24 520 (-1 861).

V oblasti **cíleného pátrání** bylo v roce 2011 zadrženo na území ČR 62 (-13) pachatelů trestné činnosti. Ve spolupráci s dalšími policejními sbory bylo zadrženo dalších 7 osob v zahraničí.⁵⁵

V ČR přibývá případů, kdy se odsouzení pachatelé rozhodnou nenastoupit do výkonu trestu odnětí svobody, přičemž lze předpokládat, že se v době, kdy se ukrývají před spravedlností, dopouští další trestné činnosti.

V roce 2011 bylo na území ČR **nalezeno 233 (+18) mrtvol nezjištěné totožnosti**, z toho byla ve 120 (+12) případech totožnost zjištěna do sedmi dnů od nálezu a v 73 (+15) případech později.

V roce 2011 došlo k **poklesu počtu vyhledávaných pátrání po motorových vozidlech**. Do pátrání bylo vyhlášeno 1 025 (-50) jednostopých vozidel a 14 384 (-979) dvoustopých vozidel. Počet odvolaných nalezených jednostopých vozidel činil 310 (-55) a počet odvolaných dvoustopých vozidel činil 5 123 (-682).

V oblasti **pátrání po odcizených věcech** a pátrání po původu nalezených věcí bylo za rok 2011 vloženo do informačního systému KSU (Kriminalisticky sledovaná událost) 191 968 (-4 757) záznamů k odcizeným věcem. Z těchto záznamů bylo objasněno 23 696 (-6 221) záznamů.

Informační systém **PSEUD (Portál systému evidence uměleckých děl)** obsahoval ke konci roku 2011 celkem 19 676 záznamů odcizených a nalezených uměleckých děl, z toho 1 226 záznamů uměleckých děl navrácených nebo vydaných.

V rámci **mezinárodního pátrání v EU a schengenském prostoru** řešila **národní centrála Sirene** celkem 8 375 (-10) pozitivních zásahů (lustrací) na celkový počet 7 108 (+26) objektů (hledaných osob a věcí) v SIS (Schengenském informačním systému), což je téměř stejně jako v roce 2010.

V rámci pátrání po hledaných osobách na podkladu evropského zatýkacího rozkazu, popřípadě mezinárodního zatýkacího rozkazu v rámci Schengenského prostoru, řešila národní centrála Sirene, jakožto ústřední místo pro evropský zatýkací rozkaz v ČR, 329 (0) zásahů na území ČR na cizí požadavky na pátrání a 309 (+20) zásahů v cizině na české požadavky, tj. celkem 638 (+20) zásahů (meziroční nárůst o více než 3 %), kdy následně došlo k realizaci.

Činnost v rámci schengenských zemí je standardizovaná, nicméně ze strany justičních orgánů značně podhodnocená. Evropské zatýkací rozkazy jsou vydávány v nedostatečné míře, nicméně lze konstatovat mírné zlepšení v přístupu jednotlivých soudců.⁵⁶

V rámci **mezinárodního pátrání mimo schengenský** prostor přijala národní ústředna Interpolu od odboru mezinárodního Ministerstva spravedlnosti ČR 124 žádostí o zahájení mezinárodního pátrání na základě mezinárodního zatýkacího rozkazu vydaného soudem ČR.

V roce 2011 se podařilo **Národnímu památkovému ústavu** ztotožnit celkem 17

⁵⁵ Výraznou většinu tvořily příkazy k dodání do výkonu trestu odnětí svobody, následovaly mezinárodní a evropské zatýkací rozkazy.

⁵⁶ Totéž platí i na úseku mezinárodního pátrání mimo schengenský prostor – i v tomto případě je největší problém malá flexibilita justičních orgánů a malý počet vydaných mezinárodních zatýkacích rozkazů.

kulturních statků, pocházejících z trestné činnosti zaměřené na sakrální objekty, ve dvou případech se jednalo o internetovou aukční nabídku v zahraničí, zbylých 15 předmětů bylo ztotožněno v ČR.

V rámci právní pomoci v zahraničí a agendy navrácení nezákonně vyvezených kulturních statků podle směrnice EHS č. 7/93 a příslušných národních legislativ se ze zahraničí podařilo navrátit 5 kulturních statků.

MK vede v současnosti 3 soudní řízení o navrácení nelegálně vyvezených kulturních statků, z toho 2 soudní řízení ve Spolkové republice Rakousko a 1 řízení v Nizozemsku.

V roce 2011 pokračovalo MK jako ústřední orgán České republiky v jednáních, vyhlášených Evropskou komisí, jejichž cílem je novelizace směrnice EHS č. 7/93 o navrácení nezákonně vyvezených kulturních statků.

2.1.5 Přestupky

V roce 2011 bylo policisty **služby pořádkové policie** zjištěno celkem **790 379** (+41 046) přestupků dle zákona o přestupcích. Výrazně **nejvíce přestupků bylo zjištěno na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu** dle § 22 a 23 zákona o přestupcích a to 433 826 (+22 624), což je 54,8 % ze všech přestupků. Dále následují **přestupky proti majetku** dle § 50 zákona o přestupcích, kterých bylo zjištěno 190 526 (+4 211) a na **úseku veřejného pořádku a občanského soužití** dle § 47 až § 49 zákona o přestupcích, kterých bylo 119 294 (+8 311). Ostatních přestupků bylo zjištěno 25 208 (+4 894). Přestupků **na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi** dle § 30 zákona o přestupcích bylo zjištěno 21 163 (+849).

V blokovém řízení bylo řešeno 476 739 (+31 214) přestupků, přičemž byla na pokutách uložena celková částka ve výši 209,1 (-19,9) mil. Kč. Oznámeno nebo odevzdáno dle § 58 odst. 1 a odst. 3 písm. a) zákona o přestupcích k projednání bylo 163 535 (+6 284) přestupků, z toho po šetření policie dle § 58 odst. 2 celkem 14 452 (-37 716) přestupků. Odloženo dle § 58 odst. 3 písm. b) zákona o přestupcích bylo 133 533 (+1 604), z toho z důvodu nezjištění pachatele přestupku 120 573 (+763), což je 90,29 % z přestupků řešených jiným způsobem než blokovým řízením.

Policisty **služby dopravní policie** bylo zjištěno celkem 637 224 (+34 868) přestupků řidičů motorových vozidel a 20 114 (+2 881) dopravních přestupků ostatních účastníků silničního provozu. Na místě bylo vyřízeno 556 392 (+30 602) přestupků řidičů motorových vozidel, za které byly v blokovém řízení uloženy pokuty v celkové výši 407,5 (-7,5) mil. Kč, 80 832 (+4 266) přestupků bylo oznámeno správním orgánům.

U řidičů motorových vozidel tvoří největší skupinu, jako v roce 2010, přestupky spočívající v překročení stanovené rychlosti jízdy v počtu 219 076, tj. 34,4 % z celkového počtu zjištěných přestupků. Na druhém místě jsou přestupky spočívající v použití motorového vozidla nespĺňujícího technické podmínky pro provoz na pozemních komunikacích v počtu 132 087, tj. 20,7 %, a na třetím místě jsou přestupky spočívající v nepoužití bezpečnostního pásu nebo zádržného systému v počtu 67 263, tj. 10,6 %.

Mimo výše uvedených přestupků proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu bylo v rámci dohledu na bezpečnost a plynulost silničního provozu v roce 2011 u řidičů motorových vozidel zjištěno požití alkoholických nápojů ve 12 777 (-491) případech a požití návykových látek v 1 717 (+267) případech.

V roce 2011 bylo **na úseku zbraní a bezpečnostního materiálu** zjištěno celkem 2 730 (+386) přestupků.

Organizačními články služby cizinecké policie bylo v roce 2011 celkem zaevidováno do cizineckého informačního systému 24 444 (-9 247, tj. -27,4 %) přestupků a jiných správních deliktů dle zákona o pobytu cizinců. Celkem byly dle zákona o pobytu cizinců uloženy pokuty ve výši cca 17 mil. Kč.

Dle státních příslušností bylo nejvíce přestupků a správních deliktů evidováno u občanů Ukrajiny (6 671 přestupků, tj. 27,3 %). Další místa ve statistice obsadili občané Vietnamu (14,2 %), Slovenska (7,8 %)

(Viz též tabulková a grafická část č. 4)

2.1.5.1 Obecní policie

V souladu s právním řádem ČR obce v samostatné působnosti ve svém územním obvodu a s ohledem na místní předpoklady a zvyklosti vytvářejí podmínky pro uspokojování potřeb občanů, včetně ochrany veřejného pořádku, respektive místních záležitostí veřejného pořádku, k jehož zabezpečení si mohou zřizovat obecní (městskou) policii.

Z informací dostupných MV, které obecní policie nezřizuje ani je neřídí (viz níže), bylo v ČR k 31. prosinci 2011 zřízeno 363 obecních (městských) policií (dále OP), ve kterých je zařazeno přibližně 9 200 strážníků.

OP je orgánem obce. Jejím hlavním úkolem je zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku v rámci působnosti obce.⁵⁷

Strážníci se významnou měrou podílejí na ochraně veřejného pořádku. Přítomností a schopností adekvátní reakce preventivně působí i proti potencionálním pachatelům protiprávních jednání s vyšší společenskou nebezpečností. Za tímto účelem strážníci disponují podobnými povinnostmi a oprávněními jako příslušníci PČR.⁵⁸

Podle stanoviska místopředsedkyně vlády ČR a předsedkyně Vládního výboru pro koordinaci boje s korupcí chybí efektivní a nestranná kontrola obecních a městských policií, vůči kterým jedinou kontrolu vykonávají jejich

zřizovatelé, tj. obce či města, která jsou současně příjemcem z pokut uložených strážníky. Takový stav může, za předpokladu dostatečně vysokého příjmu z uložených pokut, vést nejen ke snížení kvality prováděné kontroly zřizovatelem, ale současně může přímo vytvářet potenciální korupční prostředí.

Podle Svazu měst a obcí ČR (dále SMO) pocit bezpečí v dané obci značně ovlivňují některá přetrvávající rizika v oblasti zajišťování bezpečnosti a veřejného pořádku. Dlouhodobým problémem je situace osob bez přístřeší.⁵⁹

Centrální registr přestupků by značně pomohl k posouzení osoby pachatele, neboť se lze domnívat, že tyto osoby páchají přestupky v různých městech.

I za shora uvedených podmínek v mnoha městech obecní policisté ve spolupráci se sociálním odborem osoby bez přístřeší vyhledávají a poskytují jim základní a odborné poradenství.

Velmi často obce řeší tzv. černé skládky, neoprávněné zábory či poškození veřejného prostranství a odhalování autovraků⁶⁰.

SMO konstatuje, že v obcích také dochází ke stále častějšímu odcizování kovu a jeho následnému prodeji ve sběrnách za hotové peníze.

Ve spolupráci s PČR dlouhodobě řeší specifickou situaci městská část Praha-Libuš, na jejímž území se nachází areál společnosti SAPARIA a.s., který je ve vlastnictví vietnamské komunity.

Přínosem při řešení veřejného pořádku jsou městské kamerové a dohlížecí systémy využívané k situační prevenci, monitorování společenských a kulturních akcí na veřejných prostranstvích. Závažná dokumentace je PČR k dalšímu využití.

(Viz též tabulková a grafická část č. 5)

⁵⁷ Rozlišujeme OP, které jsou zřizovány obcemi, a městské policie, které jsou zřizovány měststysy a městy. Z hlediska pravomocí však není mezi obecní a městskou policií žádný rozdíl. Obecní policie při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a plnění dalších úkolů podle zákona o obecní policii nebo zvláštního zákona:

- a) přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku,
- b) dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití,
- c) dohlíží na dodržování obecně závazných vyhlášek a nařízení obce,
- d) se podílí v rozsahu stanoveném tímto nebo zvláštním zákonem na dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích,
- e) se podílí na dodržování právních předpisů o ochraně veřejného pořádku a v rozsahu svých povinností a oprávnění stanovených tímto nebo zvláštním zákonem činí opatření k jeho obnovení,
- f) se podílí na prevenci kriminality v obci,
- g) provádí dohled nad dodržováním čistoty na veřejných prostranstvích v obci,
- h) odhaluje přestupky a jiné správní delikty, jejichž projednávání je v působnosti obce,
- i) poskytuje za účelem zpracování statistických údajů Ministerstvu vnitra České republiky na požádání údaje o obecní policii.

⁵⁸ Viz Zákon o obecní policii č.553/1991 Sb.

⁵⁹ Mnozí z nich se dopouštějí drobných krádeží a dalších přestupků, vzbuzují veřejné pohoršení, nehradí útraty v restauracích, znečišťují veřejná prostranství atd. Skupiny osob bez přístřeší se v ulicích objevují stále častěji. Často odmítají ubytování a raději si nacházejí různé skrýše, což provádějí i neoprávněným vniknutím do jiných nebytových prostor. Znalost legislativy a její akceptace je u této skupiny osob velice nízká, jejich sociální status je „protkán“ bezmocí, rezignací a nezájmem svoji situaci změnit. Tyto skutečnosti vedou k tomu, že sankce se mívají účinkem a je ve většině případů prakticky zbytečná.

⁶⁰ Situaci v některých obcích zhoršuje i setrvávání obyvatel bez trvalého pobytu, kteří poplatky za likvidaci odpadů nehradí.

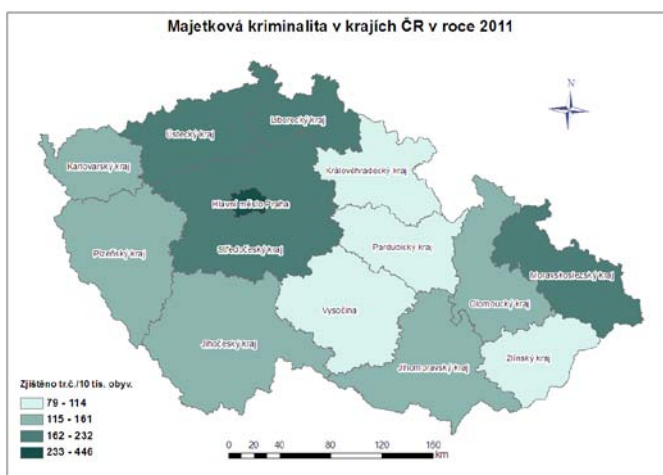
2.2 Vývoj jednotlivých druhů trestné činnosti, rozbor jednotlivých problematik v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku

2.2.1 Majetková kriminalita

Zjištěno trestných činů
203 675 (-0,0 %, -42)

Objasněno trestných činů
39 348 (+4,5 %, +1 683)
Objasněnost 19,3 % (+0,8 %)

Počet stíhaných a vyšetřovaných osob
34 842 (+6,7 %, +2 191)

Majetková kriminalita se dlouhodobě podílí na celkové kriminalitě páchané na území ČR více než 60 procenty. Nejvíce jsou jí zasažena velká města a lokality, v nichž se pohybuje velké množství anonymních osob. Objasněnost majetkové kriminality je dlouhodobě nízká, od roku 2004 nepřesáhla hranici 20 %, v letech 1995 až 2001 však dosahovala nejméně 26 %.

V rámci majetkové kriminality bylo v roce 2011 zjištěno 203 675 (-42) skutků, z nich bylo objasněno 39 348 (+1 683). Oproti roku 2010 lze konstatovat **stagnaci počtu zjištěných trestných činů a nárůst počtu objasněných skutků**. Objasněnost se opět mírně zvýšila na 19,3 % (+0,8 %).

Nejvyšší počet majetkových trestných činů v přepočtu na 10 tis. obyvatel byl evidován v hl. m. Praze (446), v Moravskoslezském (232) a Ústeckém kraji (225). Nejnižší počet byl zaznamenán ve Zlínském kraji (79).

Největší počet **objasněných skutků 9 190** je evidován u trestného činu „**krádeže v jiných objektech**“, kde bylo dosaženo **objasněnosti 41,6 %**. Mezi trestné činy s nejvyšší objasněností v rámci majetkové kriminality náleží **krádeže v bytech a rodinných domech**, kde objasněnost dosáhla 42,5 %.

V roce 2011 pokračoval trend mírného nárůstu počtu zjištěných trestných činů krádeží vloupáním (+1,6 %) ⁶¹ a snižování zjištěných

trestných činů krádeží prostých (-1,6 %).

Byl však zaznamenán další **pokles krádeží vloupáním do bytů (-8,6 %)**. **Poklesl též počet krádeží vloupáním do rodinných domů (-2,2 %) i tzv. víkendových chat (-5,3 %)**.

V roce 2011 došlo k nárůstu počtu zahraničních skupin páchajících krádeže vloupáním do bankomatů, prodejen a provozoven této majetkové trestné činnosti. Jedná se zejména o pachatele pocházející ze Slovenska. ⁶²

Byl zaznamenán další **pokles krádeží motorových vozidel (-5,7 %)** a zejména **věcí z aut (-15,8 %)**.

Zásadním problémem a trendem posledních let je legalizace motorových vozidel odcizených v různých státech EU na území ČR. V souvislosti s otevřením hranic v rámci EU se stále větší počet pachatelů z ČR zaměřuje na krádeže vozidel v zahraničí, zejména v Rakousku a Spolkové republice Německo.

⁶¹ Nárůst počtu vloupání celkem je způsoben zejména nárůstem počtu trestného činu krádeže vloupáním do ostatních objektů (+6,6 %).

⁶² V roce 2011 se podařilo eliminovat dvě velmi rozsáhlé skupiny pachatelů, kteří prováděli krádeže vloupáním na celém území ČR. V současné době na teritoriu ČR působí minimálně ještě další tři skupiny, které provádí obdobnou trestnou činnost. Těmto a i dalším skupinám je ale velmi složité dokazovat trestnou činnost, jelikož tito pachatelé jsou velmi dobře organizováni. Jejich chování při vlastním vloupání je razantní a agresivní, nebojí se ani vytlačit motorizovanou hlídku Policie ČR z místa trestného činu a vynutit si volný průjezd směrem k hranici. Doba vlastního vloupání bývá zpravidla velmi krátká (cca 5 minut) na rozdíl od důkladné přípravy před provedením vlastního vloupání.

Jednou ze základních příčin tohoto problému je špatná legislativa.⁶³ Podrobná fyzická kontrola původu vozidla a jeho dokladů se prakticky neprovádí. Tato situace přináší další negativní důsledky. **Do ČR se stahují kriminální osoby z dalších zemí a vytvářejí zde organizované skupiny s domácími pachateli.**

V roce 2011 došlo ke zvýšení počtu krádeží a poškození majetku na železnici (SŽDC).⁶⁴

Opatření

Program Bezpečná lokalita nabízí občanům ucelené informace k zabezpečení majetku, ochraně osob a zásadám bezpečného chování.⁶⁵

Z vyhodnocení dvouleté realizace pilotního projektu pěti měst (Brno, Zlín, Most, Ostrava, Karviná) vyplynulo, že se osvědčila průběžná a konstruktivní spolupráce městské policie se samosprávou.⁶⁶

Informační kampaň **Obezřetnost se vyplatí je zaměřena na kapesní krádeže.** Cílem této kampaně je, aby si lidé na vytipovaných místech,

zejména však v obchodních centrech, dávali pozor na své osobní věci.⁶⁷

Preventivní projekt **Rok zabezpečení vozidel**⁶⁸ se zaměřuje na situační prevenci tzv. autokriminality formou aktivní komunikace s motoristickou veřejností. Cílem projektu je upozorňovat na konkrétní rizika krádeží motorových vozidel a krádeží věcí a dílů z nich a poskytování informací o možnostech moderního zabezpečení motorových vozidel proti krádežím.

MK pokračovalo v realizaci programu **Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví.** Na zabezpečení objektů, ve kterých jsou uloženy předměty movitého kulturního dědictví ve vlastnictví státu, krajů, obcí a církevních subjektů, bylo uvolněno celkem 20 980 tis. Kč, za které se podařilo zabezpečit celkem 101 objektů.

Ve spolupráci s Národním památkovým ústavem realizuje MK monitoring nelegálního vývozu a pohybu našich kulturních statků v zahraničí.

V oblasti pátrání po odcizených věcech a pátrání po původu nalezených věcí bylo za rok 2011 vloženo do informačního systému KSU (Kriminalisticky sledovaná událost) **191 968 (-4 757) záznamů k odcizeným věcem. Z těchto záznamů bylo objasněno 23 696 (-6 221) záznamů.**

Informační systém PSEUD (Portál systému evidence uměleckých děl), umožňující pátrání po uměleckých dílech nejen ve vnitřní síti Policie ČR, ale i celosvětově na Internetu, na aukčních portálech a v nabídkách obchodů s antikvitami, obsahoval ke konci roku 2011 celkem 19 676 záznamů odcizených a nalezených uměleckých děl, z toho 1 226 záznamů uměleckých děl navrácených nebo vydaných.

(Viz též tabulková a grafická část č. 13)

⁶³ V ČR je možné po určitých úpravách a na základě pozměněných či padělaných dokladů bez problémů přihlásit do evidence vozidel vozidlo odcizené, u kterého došlo k výměně či pozměnění jeho identifikačních znaků. Jedná se zejména o vozidla, která jsou deklarována jako individuální dovoz ze zahraničí. Odcizená vozidla jsou po změně jejich identity a získání originálních dokladů často vyvážena, již s minimálním rizikem odhalení, mimo území EU.

⁶⁴ Největší podíl krádeží představují barevné kovy, mezi nimiž z pohledu četnosti dominují zejména různé druhy kabelů, propojek, transformátorů a součástí elektrických ohřevů výhybek. Pachatelé se zaměřují také na materiál železničního svršku, jako jsou kolejnice, pražce apod.

⁶⁵ Poskytuje kontakty na policejní preventivní pracoviště a poradenská centra, včetně informací o certifikované technice a službách zabezpečovacích a bezpečnostních firem řídících se etickým kodexem a evropskými normami. V rámci programu se spojují zkušenosti expertů z MV a Policie ČR, Asociace technických bezpečnostních služeb Grémium Alarm, České asociace pojišťoven, obecních a městských policií a dalších subjektů.

⁶⁶ Brněnskému projektu „Bezpečná lokalita – Bezpečné bydlení“ byla v květnu 2011 na „Mezinárodní konferenci o nových technologiích pro bezpečnost ve městě“ udělena v Janově **první cena v rámci mezinárodní soutěže o „Cenu bezpečnosti ve městě“.** Cenu projekt získal především za využívání inovativních technologií z oblasti situační prevence (přístupový systém, recepce, kamerový systém, protipožární systém) a také za využití prvků z oblasti sociální prevence tzn. reagování na skutečné potřeby problémových obyvatel bytového panelového domu a na potřeby obyvatel okolních domů sídliště (mezi ně patří vybudování a provoz nízkoprahového zařízení v domě, organizování volnočasových aktivit dětí, činnost terénních sociálních asistentů aj.).

⁶⁷ Kampaň byla zahájena v rámci celé republiky před velikonočními svátky 2011 a pokračovala v době svátků vánočních. Její průběh byl na mnoha místech podporován doprovodnými akcemi, které realizovala jednotlivá krajská ředitelství policie. Policisté na parkovištích nebo přímo v prodejnách upozorňovali nakupující na riziková chování a nevhodně zabezpečený majetek.

⁶⁸ Projekt PČR ve spolupráci s Ministerstvem vnitra ČR, Asociací Grémium Alarm a Českou asociací pojišťoven je dostupný na www.rokzabezpeceni vozidel.cz.

2.2.2 Hospodářská kriminalita

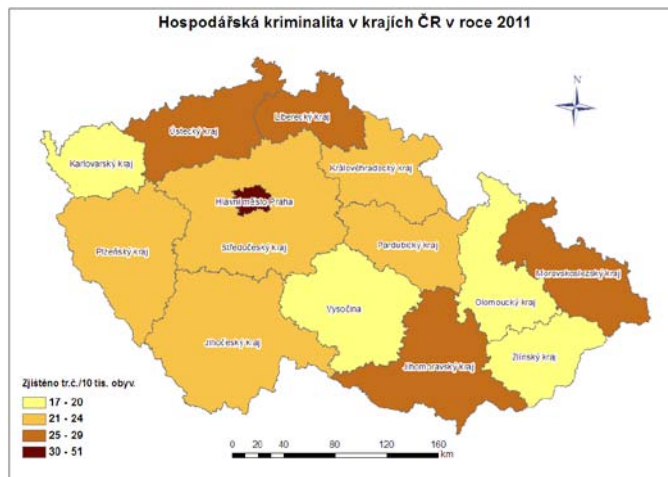
Zjištěno trestných činů:
28 216 (-0,5 %, -155)

Objasněno trestných činů:
13 365 (-0,1 %, -17)
Objasněnost: 47,4 % (+0,2 %)

Počet stíhaných a vyšetřovaných osob:
13 349 (-7,6 %, -1 104)

Zjištěné škody: 13,9 mld. Kč (-0,2 mld. Kč)

Zajištěné škody: 4,3 mil. Kč (+2 mil. Kč)

V roce 2011 hospodářská kriminalita stagnovala, resp. nepatrně poklesla. Bylo zjištěno celkem 28 216 (-155) trestných činů a objasněno 13 365 (-17) trestných činů. Objasněnost zůstala téměř na stejné úrovni 47,4 % (+0,2 %).

Nejvíce skutků hospodářské kriminality bylo spácháno v hl. městě Praze (6 471, +197, +3,1 %), což představuje 22,9% podíl na celkové hospodářské kriminalitě v ČR. Po přepočtu na 10 tis. obyvatel je nejzatíženější opět Praha (51 skutků), následuje Ústecký kraj (29) a Jihomoravský kraj (28).

Hospodářská kriminalita představuje dlouhodobě co do počtu přibližně desetinu všech zjištěných trestných činů (9 % v roce 2011), které ale způsobují téměř 60 % evidované celkové škody (58 % v roce 2011, 58,7 % v roce 2010, 60,3% v roce 2009).

Bezkonkurenčně **nejčtetnějším hospodářským trestným činem** v roce 2011 bylo **neoprávněné držení platebního prostředku** (8 269 trestných činů, tj. přes 29,3 % z hospodářské kriminality celkem).

Největší podíl na poklesu hospodářské trestné činnosti měl trestný čin úvěrový podvod.

Pokud se jedná o **způsobenou škodu (13,9 mld. Kč)**, největší podíl připadá na trestné činy podvod, kráčení daně, poplatku a podobné povinné platby, úvěrový podvod, zpronevěra a porušování povinností při správě cizího majetku.

Pojistné a úvěrové podvody mají z pohledu kvantitativních ukazatelů hospodářské kriminality významné postavení.

Počet **pojistných podvodů** v roce 2011 stoupl o 6,8 % (vyčíslená škoda je razantně vyšší, téměř o 70 %). Jako nejčtetnější jsou stále zaznamenávány pojistné podvody v souvislosti s pojištěním vozidel, avšak na vzestupu jsou pojistné podvody v souvislosti s pojištěním osob, a to především pojištění denního odškodnění v případě pracovní neschopnosti

Bylo zjištěno 2 943 (-825) trestných činů **úvěrového podvodu**, ale škoda za delikty spáchané v této oblasti meziročně téměř o třetinu vzrostla.⁶⁹

Formy páchaní **daňové trestné činnosti**⁷⁰ se zdokonalují. Trestná činnost se pachatelům stále obtížněji dokazuje a ukončení většiny velkých daňových kauz do skončení vyšetřování a sepsání návrhu na podání obžaloby trvá zpravidla 2 až 3 roky, výjimečně i déle.

⁶⁹ Důvod klesajícího počtu úvěrových podvodů je spatřován především v horší ekonomické situaci ČR, legislativních změnách (zákon o spotřebitelském úvěru atd.), větší zadluženosti občanů ČR (menší objem poskytnutých úvěrů) a větší obezřetnosti bankovních a nebankovních ústavů. Dále nejsou podávána trestní oznámení v takové míře, jako v minulých obdobích, ale vyšší měrou jsou využívány ostatní instrumenty (řešení pohledávek v rámci banky, civilní žaloby, vymáhání pohledávek specializovanými firmami apod.).

⁷⁰ Podle ÚOKFK daňová kriminalita byla i v roce 2011 opět největším rizikem hospodářské kriminality v ČR, kdy v daňových kauzách útvaru bylo sice sděleno obvinění v menším počtu kauz a menšímu počtu pachatelů, ale sdělená škoda je cca o 60 mil. Kč vyšší.

Pro závažnou daňovou trestnou činnost je typická vysoká latence, která se odhaduje na 30 až 50 %.

Často se vyskytují fiktivní faktury v oblasti poskytování reklamní činnosti, poradenství aj. služeb. Daňová kriminalita zpravidla vykazuje vysokou propracovanost ze strany pachatelů, což výrazně zvyšuje objem potřebných úkonů při dokazování a prodlužuje celkovou dobu trestního řízení těchto věcí.

Největší zatížení trestné činnosti daňového charakteru v roce 2011 představovala na ÚOKFK trestná činnost, která spočívala v **krácení spotřebních daní a DPH z minerálních olejů**.⁷¹ Spolupráce s celními orgány je zde nezbytná.

V posledních letech se stal **novým fenoménem daňových úniků v ČR a v EU obchod s emisními povolenkami**. Obchody probíhají zpravidla přes nástrčné společnosti, za které vystupují tzv. bílí koně a účetními podvody dochází k neodvádění DPH a daně z příjmu. Operativní poznatky naznačují, že novou komoditou, která nahradí podvody s emisními povolenkami, se stanou plyn a elektřina.

V oblasti **legalizace výnosů z trestné činnosti** (zastření původu věci, tzv. „praní špinavých peněz“) jsou stále hojněji využívaným nástrojem elektronické transfery.

Počet oznámení zaslaných Finančním analytickým útvarům Ministerstva financí ČR v roce 2011 ÚOKFK je téměř stejný jako v roce 2010. Došlo však ke změně v obsahu těchto podání. Část z nich se opět týká tzv. phishingu, oproti roku 2010 se ale podstatně zvýšil podíl oznámení, která se týkají podezřelých transakcí mezi bankovními účty jedné společnosti, mezi různými společnostmi navzájem, účelového vystavování faktur na fiktivní služby a zboží, tj. jsou zasílána podezření na trestné činy zkrácení daně, různé podvody, poškozování věřitele aj.

⁷¹ Co se týče trestné činnosti spočívající v krácení spotřební daně z minerálních olejů, převažuje její nepřiznání a neodvedení z motorové nafty při dodání z jiného členského státu EU do tuzemska, kdy je motorová nafta dodána místo do daňového skladu do volného daňového oběhu, tedy do obchodní sítě přímo na čerpací stanice, nebo jsou dodávány jiné minerální oleje nepodléhající spotřební dani, které jsou však dále prodávány jako motorová nafta.

Finanční analytický útvar MF (FAÚ)

FAÚ obdržel v roce 2011 od územních finančních orgánů celkem 1 970 oznámení o podezření ze spáchání daňového trestného činu (v roce 2010 bylo 1 887 těchto oznámení; dále vždy v závorkách srovnávací údaj za rok 2010). Z prováděných šetření bylo zpracováno celkem 256 trestních oznámení orgánům činným v trestním řízení (296); v 96 případech došlo současně k zajištění finančních prostředků v celkovém objemu 808 mil. Kč (287 mil.). V 747 případech byla předána informace daňovým či celním orgánům jako skutečnost významná pro daňové nebo celní řízení (639).

Celní správa ČR

V roce 2011 bylo zjištěno v rámci Celní správy ČR u **minerálních olejů** 172 (+66) případů porušení celních předpisů. **Únik na cle a daních** lze vyčíslit částkou cca **284 milionů Kč**. Meziročně došlo jak k nárůstu počtu případů, tak k nárůstu částky zjištěných úniků na cle a daních.

Trendy ve způsobu obcházení celních a daňových předpisů v této komoditě se nezměnily, případy jsou ale z hlediska objemu nelegálně zobchodovaného zboží daleko rozsáhlejší a způsob páchaní je sofistikovanější.⁷²

Další formou obcházení daňových předpisů je tzv. „**řízená insolvence**“.

Illegální obchod s tabákem a tabákovými výrobky patří dlouhodobě mezi nejvýnosnější organizovanou trestnou činnost. Pro Celní správu ČR je odhalování této trestné činnosti jednou z priorit.

⁷² Jedná se zejména o nelegální dovoz minerálních olejů nezatížených spotřební dani na území ČR z jiných členských států EU pod různými obchodními názvy s deklarovaným využitím jako formovací či základové oleje KN 27101999, které jsou administrativně (fakturačně) zaměňovány za minerální oleje KN 27101941 podléhající spotřební dani. Za využití různých druhů přeprav (automobilová nebo železniční) a různých přepravních obalů (například 1000 l plastové nádoby) jsou následně minerální oleje dodávány do sítě čerpacích stanic nebo výdejních míst pohonných hmot velkokapacitních přepravek, aniž by z těchto minerálních olejů byla řádně odvedena spotřební daň. Konkrétně se jedná o nelegální dovozy minerálních olejů původem z Polska, Litvy, Slovenska, Rakouska či Německa. Dalším trendem bylo v roce 2011 **míchání pohonných hmot s jinými minerálními oleji a ostatními chemickými látkami nezatíženými spotřební dani**.

V loňském roce nastal pokles (-67) počtu odhalených případů (337), ve kterých ale bylo zajištěno větší množství tabáku oproti minulým obdobím (+110 tun). Došlo také k nárůstu úniku na cle a daních (+24 mil. Kč.).

V oblasti **odhalování nelegálních obchodů s výrobky obsahujícími líh** (vybrané výrobky) je meziročně zřejmý pokles počtu odhalených případů 507 (-134) se současným výrazným nárůstem odhaleného úniku na cle a daních 72 mil. Kč (+47).⁷³

Celní správa ČR se rovněž zaměřuje na **potravinu a zemědělské produkty** (v roce 2010 odhalen únik na cle a daních ve výši 1 mil. Kč) a významně se podílí na celosvětovém boji **proti nelegálnímu obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin** (Washingtonská úmluva CITES).

(Viz též tabulková a grafická část č. 14–16)

Opatření (výběr)

Opatření proti úvěrovým podvodům

V oblasti spotřebitelských úvěrů došlo na počátku roku 2011 k podstatné legislativní změně. Zákonem č. 145/2010 Sb., **o spotřebitelském úvěru** a o změně některých zákonů, účinným od 1. 1. 2011, byla provedena transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES.

Na bezpečnost a pořádek mají největší dopad **nově stanovené povinnosti věřitele** při poskytování informací spotřebitelům o podmínkách a dopadech nabízeného úvěrového produktu a dále pak povinnost věřitele vždy před uzavřením úvěrové smlouvy posoudit s odbornou péčí a na základě získaných informací, zda spotřebitel bude schopen příslušný spotřebitelský úvěr splácet.

⁷³ Vedle již tradiční **nelegální výroby lihových nápojů v malých „garážových“ výrobnách** a skladování nezdaněných lihových nápojů mimo prostor daňových skladů byly zaznamenány i **případy zneužití režimu podmíněného osvobození od daně, kdy bez vědomí správce daně byly do ČR dopraveny lihové nápoje z některých zemí EU**. Takové přepravy byly ukončeny otiskem padělku českého celního razítka. Aktuální poznatky a informace zakládají důvodné podezření, že se nejedná o ojedinělé případy, ale o systematické a rozsáhlé zneužívání systému dopravy piva, vína a lihovin v režimu podmíněného osvobození od daně na území více států Evropské unie.

Tato opatření by měla vést k omezení četnosti takových smluv, ve kterých jsou stanoveny nepřiměřeně vysoké (lichvářské) úroky nebo likvidační sankce, a k omezení případů, kdy dochází k tzv. předluzování domácností a roztáčení dluhových spirál se všemi s tím spojenými negativními společenskými dopady.⁷⁴

Další opatření

V roce 2011 byl pracovníky ÚOKFK zajištěn majetek v celkové hodnotě 1 505,36 mil. Kč. (v roce 2010 to bylo 492,26 mil. Kč). Největší část zajištěného majetku tvoří zajištěné peněžní prostředky v celkové hodnotě 278,23 mil. Kč v jedné z kauz krácení DHP v souvislosti s odběry minerálních olejů.

Vysoký nárůst v oblasti zajišťování výnosů z trestné činnosti v roce 2011 byl podstatně ovlivněn činností metodiky ÚOKFK. V roce 2011 byla realizována opatření stanovená v **Koncepci rozvoje na úseku vyhledávání a odčerpávání výnosů z trestné činnosti a posílení restitutivního přístupu policie k poškozenému** včetně návrhů opatření pro rezort, která byla přijata na podzim roku 2010.

Byl vytvořen **nový systém statistického sledování výsledků v rámci problematiky zajišťování výnosů z trestné činnosti**, který lze podle vyjádření hodnotící návštěvy Rady EU k problematice finanční kriminality a finančního vyšetřování,⁷⁵ dát za vzor ostatním členským státům.

Rozkazem policejního prezidenta č. 184/2011 byl upraven celoplošný provoz informačního systému ALPHONSE, což je metodika vyhledávání, dokumentace a zajišťování výnosů z trestné činnosti.

⁷⁴ Česká obchodní inspekce v návaznosti na kompetence plynoucí z nového zákona provedla v oblasti zprostředkování a poskytování spotřebitelských úvěrů v roce 2011 celkem 290 (+ 134) kontrol. Porušení zákona bylo zjištěno při 141 kontrolách, což představuje meziroční nárůst o 70 případů oproti roku 2010.

⁷⁵ Proběhla v ČR ve dnech 5. – 9. 12. 2011.

2.2.2.1 Duševní vlastnictví⁷⁶

V páchání trestné činnosti týkající se ochrany duševního vlastnictví pokračuje trend předchozích let, tj. přesun této trestné činnosti „do kyberprostoru“.

Na většině tržnic pokračuje trend úplného potlačení otevřené nabídky a prodeje zboží porušující práva duševního vlastnictví.⁷⁷

Padělky zboží nejsou vystavovány a jsou skladovány mimo prodejní stánky a často i mimo vlastní plochu tržnice.

Byl dále zaznamenán prodej padělků neoprávněně označených ochrannými známkami, a to prostřednictvím různých inzertních portálů, ale také na e-shopech anebo v kamenných obchodech.

Oproti minulým letům se v oblasti porušování autorských práv mění poměr mezi formami této kriminality, a to jednoznačně ve prospěch sdílení digitalizovaných souborů dat a stahování v sítích peer-to-peer (P2P), oproti klasické distribuci a prodeji nosičů nelegálních kopií autorských děl.

Při MPO je zřízena **Meziresortní komise pro potírání nelegálního jednání proti právům k duševnímu vlastnictví**.⁷⁸

Pozitivní je, že v roce 2011 nebyla ČR uvedena na tzv. Watch Listu (tj. seznamu zemí, které na základě vyhodnocení Úřadu obchodního zástupce USA připouštějí porušování práv k duševnímu vlastnictví), z kterého byla vyřazena v roce 2010.

⁷⁶ Studie Mezinárodní obchodní komory (ICC) z února roku 2011 uvádí, že globální ekonomické a sociální dopady padělatelství a pirátství dosáhnou v roce 2015 1,7 bilionů USD a každoročně ohrožují 2,5 milionu legitimních pracovních míst.

⁷⁷ Tento trend souvisí s intenzivní kontrolní činností a zavedením stálého dohledu na tržnicích ze strany Celní správy ČR a se speciálními krátkodobými akcemi ze strany Policie ČR ve spolupráci s Celní správou ČR, Českou obchodní inspekcí a dalšími orgány státní správy a samosprávy.

⁷⁸ V roce 2011 se komise zabývala náměty k případné aktualizaci Akčního plánu vlády ČR proti pirátství a padělatelství. V rámci tzv. Operativního programu navrhla komise opatření k prohloubení spolupráce orgánů státní správy v dané oblasti (včetně spolupráce se zástupci místních samospráv), spolupráce s vlastníky práv, v oblasti prevence a vzdělávání (včetně pokračování speciálních školení z oblasti ochrany práv duševního vlastnictví pro zaměstnance příslušných institucí) a v legislativní oblasti.

Kontrolní úlohu mají **celní orgány a Česká obchodní inspekce (ČOI)**, které při kontrolách zajišťují padělky. Pověřené celní orgány disponují kompetencemi orgánů činných v trestním řízení v postavení policejního orgánu v řízení o trestných činech spáchaných porušením celních předpisů a předpisů o dovozu, vývozu nebo průvozu zboží — tedy i v řízení o trestných činech, jejichž objektem je zájem na ochraně práv k duševnímu vlastnictví.

Nejvíce zajišťovaným zbožím je v rámci celního řízení textil a obuv.⁷⁹ V oblasti dovozů padělaného zboží byly odhalovány kontejnerové zásilky pocházející především z oblasti jihovýchodní Asie. Přetrvává tak trend z minulých let, kdy oblast nelegálního obchodu s padělaným zbožím je řízena organizovanými zločineckými skupinami z Asie operujícími na území ČR, PL, SK, HU.

V současné době se na trhu **stále častěji objevují padělané výrobky, které mohou být pro konečného spotřebitele škodlivé** a v některých případech i životu nebezpečné - jde například o padělky kosmetiky, hraček, různých specifických součástek v automobilovém průmyslu, ale také např. mobilních telefonů a další elektroniky, alkoholických nápojů či léků.

Česká obchodní inspekce se zaměřila na kontrolu dodržování zákazu užívání klamavých obchodních praktik.⁸⁰ Jednalo se zejména o nezákonnou nabídku, prodej a skladování výrobků nebo služeb porušujících některá práva duševního vlastnictví.

Meziročně počet kontrol vzrostl z 1 718 na 2 144. Počet případů, kdy byly zajištěny výrobky porušující tato práva, vzrostl z 257 na 818. Počet zajištěných výrobků poklesl z 133 830 ks na 86 417 ks. Naopak **hodnota zajištěných výrobků (v celkové hodnotě originálů) vzrostla z 53,5 mil. Kč na 214,7 mil. Kč**. Největší část zajištěných výrobků připadla

⁷⁹ **V roce 2011 zajistily celní orgány více než 1,8 mil. kusů zboží.** V porovnání s rokem 2010 výrazně poklesl počet zajištěného zboží v kategoriích potraviny a nápoje, CD a DVD nosiče nahrané, výrazně se však oproti roku 2010 zvýšil počet zajištěného zboží v kategoriích: parfémy a kosmetika, textilní výrobky, počítačové vybavení a zapalovače. Množství zadrženoého zboží v roce 2011 se oproti roku 2010 mírně navýšilo, v případě škody způsobené majitelům práv došlo k výraznému poklesu oproti roku 2010, zejména v oblasti textilu a obuvi. Tento propad je zřejmě způsoben poklesem padělání zboží luxusních značek.

⁸⁰ Jak jsou definovány v ustanovení § 5 odstavec 2) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele.

na nosiče zvuku a obrazu (35 342 ks). Největší hodnotu měl zajištěný textil (85, 6 mil. Kč).

Úřad průmyslového vlastnictví i v roce 2011 provozoval meziresortní **Informační systém prosazování práv z duševního vlastnictví** (www.dusevni.vlastnictvi.cz) a poskytl desítky odborných stanovisek a řešerší o stavu průmyslových práv, které Policie ČR využila pro trestní řízení. V průběhu roku organizoval i řadu odborných kurzů k dodržování a prosazování těchto práv.

2.2.2.2 Kriminalita páchaná na životním prostředí

Pokračuje trend předchozích let a dochází ke statistickému poklesu počtu registrovaných trestných činů, který je následkem především změny trestního zákoníku. Reálná situace se však nelepší. Poklesu nahrávají i nedostatečné počty pracovníků stíhající tento druh kriminality především na úrovni přestupku (např. Česká inspekce životního prostředí). Nejzávažnější formy trestné činnosti páchané na životním prostředí se dlouhodobě nemění.

Nezákonný obchod s ohroženými druhy živočichů a rostlin má vliv na drancování přírodního bohatství rozvojových zemí (mezinárodně označován „biopiracy“) a je z hlediska výnosnosti řazen mezi nejvýnosnější.⁸¹

V roce 2011 celní správa řešila celkem 69 případů porušení celních předpisů v souvislosti s CITES – dovozy tzv. neživých exemplářů – suvenýrů, a to korálů, lastur, kaktusů, orchidejí a různých výrobků z exemplářů CITES, a další případy z oblasti obchodních dovozů výrobků tzv. „čínské medicíny“, které obsahují extrakty z exemplářů CITES, například ze žluče medvěda apod.

Stále se po celé Evropě objevují případy vykradených zámků a muzeí, kde jsou cílem rohy nosorožců (v ČR např. Zámek Úsov – ukradeno 7 rohů – škoda 30 mil. Kč). Trendem je používání internetu k inzertnímu obchodování s ohroženými druhy, s tím souvisí prudký nárůst záchytů nelegálních zásilek zasílaných poštou a kurýrními službami. U tohoto typu zásilek je

⁸¹ Nelegální dovoz je ve většině případů realizován přes mezinárodní letiště, a to jak v ČR, tak i v dalších zemích Evropské unie. Na letišti Ruzyně Praha se zejména jedná o případy dovozů exemplářů CITES turisty, kteří nevědí, že svým jednáním porušují zákon.

Při MPO byla vytvořena pracovní podskupina pro autorská práva pro realizaci Státní politiky v elektronických komunikacích (tzv. „Digitální Česko“). Agenda této podskupiny je zaměřena na **problematiku porušování autorských práv v prostředí Internetu**. Dne 15. 11. 2011 se uskutečnilo úvodní jednání této podskupiny.

však velmi problematické odhalit a postihnout pachatele, většinou tyto případy končí pouze zabavením zásilky. Velmi významným problémem je také legalizace nelegálně dovezených exemplářů CITES prostřednictvím chovných zařízení v ČR (vykazování jako údajné odchovy v zajetí). Jedná se zejména o vzácné druhy papoušků a plazů, kteří tímto způsobem v ČR získají doklady a poté jsou prodáni do dalších zemí EU. V roce 2011 bylo v ČR odhaleno velké množství padělaných CITES dokladů (padělány byly doklady Velké Británie, Nizozemí, Německa, Portugalska ad.), které jsou vyráběny v ČR českými občany a s nimiž se nelegální exempláře pouští do oběhu v EU. Toto svědčí o významné roli ČR a zapojení českých občanů do mezinárodního nelegálního obchodu s ohroženými druhy.

Znečišťování ovzduší je závažným přestupkem, jiným správním deliktem či trestným činem, způsobeným porušováním povinností stanovených příslušnými právními předpisy (např. nedodržování a překračování emisních limitů, nesprávný provoz zdroje aj).

Situace se nelepší v **oblasti nezákonného spalování domácího odpadu** v domácích topeništích při spalování uhlí. Obyvatelé jsou nadále vystavováni a ohrožováni rizikovými sloučeninami mutagenních a karcinogenních rizikových látek, dioxiny, fosgenem a dalšími nebezpečnými produkty nedokonalého spalování. Vzhledem k prakticky nulovým možnostem kontroly malých spalovacích zdrojů (tedy do 200 kW tepelného příkonu) se tuto činnost nedaří omezovat.

Neuspokojivý je stav platí i **nadále v oblasti dopravy**. Rizikovými emisemi z dopravy je

ohrožen na životech a zdraví mnohonásobně větší počet obyvatel než na následky havárií. Mezi nejzávažnější rizikové činitele patří emise z diesellových motorů, emise jemných prachových částic PM 10 a PM 2,5. Obyvatelstvo je nadále ohrožováno oxidy dusíku, přízemním ozonem, prachem, persistentními organickými látkami, oxidem uhelnatým, aldehydy a hlukem z dopravy. Ačkoliv dochází postupně k obměně vozového parku, množství emisí zůstává především ve městech na úrovni, která závažně poškozují zdraví a ohrožuje zdravý vývoj dětí.

Ochrana půdy a vody – v oblasti starých ekologických zátěží trvale dochází k protiprávním jednáním. Byla proti nim přijata následující opatření:

- o kontaminovaná místa jsou mapována pomocí databáze Systému evidence kontaminovaných míst a hodnocena pomocí softwaru Priority kontaminovaných míst,
- o pro odstraňování kontaminace lokalit, které nejsou řešitelné dosud probíhajícími mechanismy (zejména sanace na základě uzavřených ekologických smluv či sanace po bývalé Sovětské armádě) byl formulován program „Operační program životní prostředí“, zejména oblast podpory 4.2 – Odstraňování staré ekologické zátěže,
- o nad průběhem sanačních prací je ze strany MŽP, jako odborného garanta, prováděn expertní dohled.

Nadále se objevuje **nezákonná těžba dřeva** s odůvodněním, že se jedná o těžbu kůrovcového dřeva. S nárůstem cen paliv všeho druhu, cen veškerých sortimentů dřeva, je v roce 2011 opakovaně zaznamenán i podíl nezákonných těžeb. Důsledkem je také časté poškození lesní půdy při těžbě a dopravě dřeva, vodního režimu a opožděná nebo zcela chybějící obnova lesních porostů, včetně holin.

Situace z minulých let, kdy byly do ČR ve velkém množství **nelegálně dováženy odpady**, se v roce 2011 již neopakovala.

Významný případ nelegálně dovezených odpadů nadrcené směsi tvrdých plastů, gumy, molitanu, plexiskla, dřeva a drátů, a to bez potřebných souhlasů příslušných orgánů v Německu (LDD Sasko) a v ČR (MŽP) se stal v období února a března 2011. ČIŽP uložila společnosti pokutu ve výši 1 000 tis. Kč a veškerý odpad byl na náklady odesílatele odvezen zpět do Německa v listopadu 2011.

Dalším významnějším případem byl vývoz kompresorů z chladicích zařízení z ČR do Pákistánu. Zásilka byla v Hamburku kontrolována, po provedení kontroly a po prošetření MŽP společně s ČIŽP a na základě následného jednání s německým příslušným orgánem byl kontejner s předmětným odpadem vrácen zpět do provozovny českého odesílatele.

Mediálně největším případem v roce 2011 byl vývoz certifikovaných paliv z kalů obsažených v lagunách Ostramo z ČR do Polska. Polský příslušný orgán (GIOS) posoudil tyto výrobky, registrované v souladu s nařízením Reach, jako odpady a požadoval jejich zpět vzetí do ČR. Správní řízení je komplikované, a to s ohledem na skutečnost, že v ČR se jedná o výrobek, zatímco v Polsku o odpad. Případ nebyl v roce 2011 dořešen.

Případy **nelegálního lovu a usmrcování volně žijících živočichů, včetně pytláctví** se ze strany orgánů činných v trestním řízení daří vyřešit zcela výjimečně. Pro zvýšení efektivity řešení zjištěných případů uspořádala ČIŽP v minulých dvou letech společné semináře pro inspektory ČIŽP a policisty s praktickým nácvikem vyšetřování nálezů uhynulých živočichů přímo v terénu. Také byla aktualizována metodika vyšetřování této trestné činnosti.

Opatření

1. 12. 2011 nabyl účinnosti zákon č. 330/2011 Sb., kterým se **mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění zákona č. 306/2009 Sb., a zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)**, ve znění pozdějších předpisů. Touto novelou se změnilo mimo jiné znění skutkových podstat trestných činů poškození a ohrožení životního prostředí a poškození a ohrožení životního prostředí z nedbalosti. Nutnost změny byla vyvolána přijetím směrnice 2008/99/ES o trestněprávní ochraně životního prostředí.

2.2.3 Korupce

Podle průzkumu společnosti Sanep z poloviny roku 2011 považují občané ČR za největší problém korupci. Také na stupnici indexu vnímání korupce CPI si ČR v mezinárodním srovnání opět pohoršila.⁸²

Řešení problému korupce je jednou z hlavních priorit vlády ČR. V srpnu 2011 došlo k převedení koordinace boje proti korupci z MV na Úřad vlády ČR.

Policii ČR se v roce 2011 oproti minulosti dařilo výrazně lépe odhalovat korupční trestné činy.⁸³

Bylo zjištěno **267 (+86, +47,5 %) trestných činů úplatkářství** podle § 331–333 tr. zákoníku (resp. 160–162 trestního zákona), dále 240 trestných činů zneužití pravomoci úřední osoby (+42) a 23 trestných činů maření úkolu úřední osoby z nedbalosti.

Koordinace boje s korupcí byla na základě usnesení vlády ČR ze dne 17. srpna 2011 č. 618 převedena na Úřad vlády ČR, kde vznikla Sekce pro koordinaci boje s korupcí. MV je však gestorem značné části úkolů obsažených ve Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012 (dále jen „Strategie“), které mu na základě usnesení vlády č. 837 ze dne 16. listopadu 2011 přísluší, a pokračuje v jejich plnění (viz níže).

Bezpečnostní informační služba (BIS) se věnovala fenoménu korupce zejména v souvislosti s riziky, která představuje trend propojování podnikatelských, lobbistických, poradenských apod. subjektů s představiteli veřejné správy. Potvrzuje se, že provázanost podnikatelské a komunální sféry je příčinou

⁸² **Index vnímání korupce CPI** (Corruption Perception Index) 2011 hodnotí podle míry vnímání korupce 183 zemí, a to na základě 17 zdrojů údajů od třinácti nezávislých institucí. Na stupnici 0–10, kde 10 označuje zemi téměř bez korupce a 0 znamená vysokou míru korupce, **získala Česká republika hodnocení 4,4, což ji společně s Namibií a Saúdskou Arábií řadí na 57.–59. místo na světě. Trend je negativní, ČR se v rámci Evropy a vyspělých zemí propadá.** Hodnoty CPI v předchozích letech: 2010 – 4,6; 2009 – 4,9; 2008 – 5,2; 2007 – 5,2; 2006 – 4,8; 2005 – 4,3; 2004 – 4,2; 2003 – 3,9.

⁸³ ÚOKFK se v souladu se svým funkčním zaměřením zabýval v roce 2011 případy korupčního jednání, jejichž skutkové podstaty určovala příslušná ustanovení trestního zákoníku (§ 331; 332; 333; 226; 248/1e; 256/1,3; 257/1b,c; 258/1b,c).

korupčních jevů při transakcích s veřejným majetkem a že klientelistické a korupční praktiky zasahují jak velká (statutární) města, tak malé obce.

Podle BIS jsou vlivové skupiny v řadě měst schopny zasahovat do rozhodování zastupitelstev a eliminovat vliv funkcionářů samosprávy, kteří jim nevycházejí vstříc. Vyšetřování závažných případů, u nichž existuje podezření, že došlo k trestně právnímu jednání, komplikují politické konsekvence a možná podjatost místních orgánů činných v trestním řízení.

Specifickou oblastí korupce je tzv. dysfunkce justice.⁸⁴

Protikorupční opatření lze rozřadit do několika rovin, které se navzájem prolínají:

Aktivity Úřadu vlády ČR

V srpnu 2011 došlo k převedení koordinace boje proti korupci z MV na Úřad vlády ČR.⁸⁵ V této souvislosti byl zřízen usnesením vlády ze dne 27. dubna 2011 č. 315 **Vládní výbor pro koordinaci boje s korupcí.**⁸⁶

⁸⁴ BIS v roce 2011 identifikovala konkrétní projevy individuálního selhání některých soudců a státních zástupců – např. případy manipulace insolvenčním (konkurzním) řízením, manipulace soudním řízením či nedostatečný výkon státní správy soudů ze strany některých jejich předsedů. BIS intenzivně spolupracovala s MS na řešení problémů zejména v rámci systémového selhávání řádného výkonu spravedlnosti – nedostatků institutu kárného řízení, úpravy výběru kandidátů na funkci soudce či klientelistických vazeb mezi některými soudci a advokáty.

⁸⁵ Níže uvedené úkoly Strategie byly převedeny z MV na Úřad vlády ČR (ÚV ČR):

1.21 - Provozování centrální internetové stránky poskytující informace o problematice boje proti korupci, 5.2 Změna Jednacího řádu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a Jednacího řádu Senátu Parlamentu České republiky, 5.7 Zpracování etických kodexů na úrovni všech volených zástupců, 5.8 Analýza možností boje proti korupci v soukromé sféře. Dále pak s platností od 16. listopadu 2011 nabytí platnosti přesun problematik lobbyingu a whistleblowingu z MV na ÚV ČR. Společně s výše jmenovanými problematikami byly na ÚV ČR převedeny systematizované pracovní tabulky k zajištění plnění a realizace předaných úkolů Strategie a problematik.

⁸⁶ Na základě usnesení vlády ze dne 13. července 2011 č. 518 a usnesení vlády ze dne 17. srpna 2011 č. 618 byl Vládní výbor personálně ustaven, včetně schválení Statutu a Jednacího řádu. Usnesením vlády ze dne 5. ledna 2011 č. 1, ve znění usnesení vlády ze dne 17. srpna 2011 č. 618, bylo místopředsdkyní vlády a předsdkyní Vládního

Předsedkyně Vládního výboru pro koordinaci boje s korupcí dne 19. září 2011 ustavila svůj **poradní sbor**. Jeho úkolem je především nalézání nejvhodnějších podob protikorupčních opatření, přijímání stanovisek k protikorupčním návrhům jiných subjektů, definování zásadních priorit vládní protikorupční politiky, aktivní vyhledávání oblastí výkonu veřejné správy, které jsou z hlediska potenciálního korupčního prostoru nejrizikovější s cílem naplňování protikorupční strategie.⁸⁷

Aktivity MV

MV je gestorem za plnění následujících úkolů vyplývajících ze Strategie:

1.1 Zavedení přísnějších pravidel pro nakládání s majetkem obcí a krajů a pro posílení odpovědnosti za způsobenou škodu

1.2 Zavedení větší transparentnosti hlasování v orgánech územní samosprávy ve věcech nakládání s majetkem územní samosprávy nebo o zakázkách, dotacích a grantech

1.4 Změna přístupu členů zastupitelstev územních samosprávných celků k informacím

1.5 Úprava kompetencí mezi zastupitelstvem a radou zamezující obcházení zákona

1.7 Zvýšení efektivity výkonu a stabilizace státní správy prostřednictvím nového zákona o úřednicích

1.8 Zavedení institutu „testů spolehlivosti“ pro další osoby působící v orgánech veřejné moci

1.10 Zvýšení standardizace kontrolních procesů ve veřejné správě

1.12 Zavedení registru přestupků

1.13 Zakotvení povinnosti orgánů veřejné moci zpracovat a veřejně publikovat vlastní etický kodex

1.14 Zajištění systémového vzdělávání zaměstnanců veřejné správy v problematice boje proti korupci

1.15 Zefektivnění systému svobodného přístupu k informacím ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

1.16 Zajištění souladu realizace SMART Administration s digitální agendou

1.17 Zveřejňování prodeje veřejného majetku

1.19 Podpora nestátních neziskových protikorupčních organizací nebo spolupráce s nimi

1.20 Podpora a rozvoj protikorupční linky 199

2.3 Úprava centrální adresy

3.3 Přístup orgánů činných v trestním řízení k údajům z daňového řízení

3.4 Dokončení transformace služby cizinecké policie

3.6 Analýza institutu účinné lítosti

3.7 Zjištění efektivity při vyšetřování korupce v činnosti Policie ČR

3.8 Posílení restitutivní funkce trestního řízení včetně odčerpání výnosů

3.9 Rozvoj sdílení a ochrany dat v rámci Policie ČR

3.12 Zpracování metodik k chování policistů v určitých korupčních situacích

3.13 Zavedení systému celoživotního vzdělávání příslušníků Policie ČR v oblasti boje proti korupci a zajišťování a odčerpávání výnosů z trestné činnosti

5.4 Zprůhlednění financování politických stran

Na mnoha dalších úkolech se Ministerstvo vnitra podílí v pozici spolugestora.

MV průběžně plní úkol 1.17 **Zveřejňování prodeje veřejného majetku**.⁸⁸ Cílem je zvýšení průhlednosti prodeje a rozšíření počtu zájemců o koupi veřejného majetku tím, že budou s dostatečným předstihem oznamovány všechny uvažované prodeje veřejného majetku na oficiálních serverech.

Odbor programového řízení MV již v roce 2010 zahájil realizaci projektu spolufinancovaného z OPLZZ SFEU⁸⁹ „**Podpora prosazování preventivních a represivních opatření v boji s korupcí**“. Cílem projektu je optimalizace procesů v resortu MV a zřizovaných organizací, zaměřená na boj proti korupci. Klíčové aktivity projektu směřují ke zvýšení transparentnosti veřejných zakázek, zvýšení personální a odborné kapacity v boji s korupcí. Projekt je v souladu se Strategií vlády v boji proti

výboru uloženo předkládat **zprávu o průběžném plnění úkolů obsažených ve Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012 (Strategie)**, a to za předchozí dvě kalendářní čtvrtletí. Na základě těchto zpráv byla vždy zpracována informace o stavu a způsobu plnění úkolů obsažených ve Strategii za příslušné čtvrtletí. Tyto zprávy byly zveřejněny na www.korupce.cz.

⁸⁷ Poradní sbor je složen jednak z odborníků státní správy (Ministerstvo financí, Policie ČR, Nejvyšší státní zastupitelství) a neziskového sektoru (Oživení, Otevřená společnost), coby významného prvku občanské společnosti, jejíž zapojení je nezbytné pro skutečně efektivní tvorbu a naplňování protikorupční politiky České republiky. Jako pozorovatel a přisedlí se jednání Poradního sboru účastní i zástupce Transparency International – Česká republika. V čele poradního sboru je místopředsedkyně vlády a předsedkyně Vládního výboru pro koordinaci boje s korupcí Mgr. Karolína Peake. Veškeré relevantní dokumenty z činnosti Vládního výboru či poradního sboru jsou dostupné na www.vlada.cz – „pracovní a poradní orgány“ – „Boj s korupcí“.

⁸⁸ Prodej nepotřebného (movitého i nemovitého) majetku MV, bez ohledu na cenu, je od 7. března 2011 v nové podobě zveřejňován na oficiálním serveru www.mvcr.cz v rubrice „Nabídky a zakázky“ – „Nabídka majetku“. Ke zlepšení prezentace byla nabídka nemovitostí určených k odprodeji zveřejňována ještě na dalších serverech, konkrétně na serveru Zařízení služeb pro MV www.zsmv.cz a veřejném realitním serveru www.reality.cz.

⁸⁹ Operační program lidské zdroje a zaměstnanost Speciální fond EU.

korupci. První výstupy z projektu jsou naplánovány na rok 2012.

Finanční podpora protikorupčních projektů

MV každoročně vyhláší **dotační program „Prevence korupčního jednání“**, v rámci kterého jsou podporovány projekty nestátních neziskových organizací zabývajících se systematickým bojem s korupcí, informováním veřejnosti s charakterem, riziky a projevy korupce, posilováním odmítavého postoje veřejnosti vůči korupčním praktikám, vytvářením poradenské infrastruktury pro občany, kteří se setkali s korupcí a chtějí učinit kroky, které by zamezily opakování takovéto situace.

V listopadu 2011 proběhlo zasedání Dotačního výboru pro poskytování dotací nestátním neziskovým organizacím v rámci uvedeného dotačního programu. V roce 2012 budou podpořeny následující nevládní organizace (pořadí dle výše dotací):

- Transparency International – ČR, o.p.s.: Maják v moři korupce
- Oživení, o.s.: 30 případů korupce a nehospodárnosti
- Čmelák – Společnost přátel přírody, o.s.: Společně a efektivně proti korupci 2012
- Ekologický právní servis, o.s.: Poradenství a podpora místních iniciativ v protikorupčních aktivitách 2012
- Brněň, o.s.: Mapy hazardu – zapojení veřejnosti, medializace a iniciace právních kroků.

Na základě Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2006 až 2011 je od roku 2007 MV iniciován provoz telefonické protikorupční linky 199, která zajišťuje nepřetržitě právní poradenství. Protikorupční linka 199 je pro uživatele poskytována bezplatně. V ojedinělých případech lze dokonce klientovi zprostředkovat i právní zastoupení advokátem.

V roce 2011 zajišťovalo na základě dotačního řízení nepřetržitý provoz linky občanské sdružení Oživení. Pro období let 2012 až 2014 přistoupilo MV při výběru provozovatele k modelu volby, který nabízí zákon o veřejných zakázkách, čímž maximalizovalo protikorupční prvky volby a umožnilo maximální transparentnost celého procesu.

Mezinárodní spolupráce

Partnerství pro otevřené vládnutí - Open Government Partnership (OGP) je mezinárodní iniciativou administrativy USA podporující otevřenost, transparentnost a boj proti

korupci. Cílem je konkrétní závazek vlád podpořit rozpočtovou transparentnost, zvýšit občanskou angažovanost, bojovat s korupcí a transformovat se ve více otevřené, efektivní a odpovědné instituce.

Přistoupení ČR k OGP schválila vláda usnesením ze dne 14. září 2011 a uložila místopředsedkyni vlády Mgr. Karolíně Peake předložit vládě do 15. února 2012 tzv. Akční plán, který stanoví konkrétní závazky vlády, které budou reflektovat hlavní zásady otevřeného vládnutí s uvedením časových horizontů a ukazatelů plnění.⁹⁰

Dne 5. srpna 2011 vstoupila pro ČR v platnost Dohoda o zřízení **Mezinárodní protikorupční akademie**⁹¹ jako mezinárodní organizace (dále jen „Akademie“), čímž se ČR stala členem Akademie. Akademie se sídlem v Laxenburgu (Rakousko) vznikla z iniciativy Úřadu Organizace spojených národů pro drogy a kriminalitu (UNODC) a Rakouské republiky. Zaměřuje se především na školení policejních a soudních úředníků, zástupců dalších státních úřadů i soukromých společností v oblasti boje proti korupci. Jejím dalším cílem je podpora mezinárodní spolupráce v boji proti korupci.

Akademie slouží jako expertní středisko pro protikorupční výzkum, vzdělávání a rozvoj politik a procedur k prevenci a boji proti korupci. Akademie pomáhá státům při implementaci Úmluvy OSN proti korupci (United Nations Convention Against Corruption – UNCAC) a dalšími mezinárodními smlouvami.

ČR je členem **Skupiny států proti korupci (Group of States Against Corruption – GRECO)** při Radě Evropy. Hlavním předmětem činnosti GRECO je monitorování implementace jednotlivých protikorupčních instrumentů Rady Evropy, zejména Trestněprávní úmluvy Rady Evropy proti korupci a Občanskoprávní úmluvy Rady Evropy proti korupci.

V rámci 57. jednání GRECO byli členové GRECO seznámeni se skutečností, že ČR v listopadu 2011 přijala do svého právního rámce návrh zákona o trestní odpovědnost právnických osob. Přijetím této zákonné úpravy splnila Česká

⁹⁰ Záměr vlády ČR zapojit se do této iniciativy byl vyjádřen dopisem místopředsedkyně vlády ze dne 14. září 2011, zveřejněném na www.opengovpartnership.org.

⁹¹ Gesci k této dohodě sdílí MS ČR a MV ČR.

republika jedno ze zásadních doporučení GRECO v boji proti korupci.

Dne 4. října 2011 se v Americkém centru za účasti ministra vnitra a předních odborníků na boj s korupcí uskutečnil **Global Integrity Dialogue Workshop**. V rámci workshopu byli účastníci seznámeni s následujícími třemi tematickými okruhy:

- Blok I: Financování politických stran,
- Blok II: Státní služba – střet zájmů a politická nezávislost a ochrana oznamovatelů (tzv. whistleblowerů),
- Blok III: Střet zájmů v soudnictví.

Legislativní aktivity

V roce 2011 byly naplňovány následující legislativní práce, resp. úkoly Strategie:

- 1.7 – věcný záměr zákona o úřednících a zaměstnancích veřejné správy a o vzdělávání ve veřejné správě (schválený usnesením vlády ze dne 31. srpna 2011 č. 647)
- 1.9 – novela Ústavy ČR týkající se rozšíření působnosti NKÚ a zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů (schváleny usneseními vlády ze dne 27. dubna 2011 č. 299 a č. 300); projednáváno jako sněmovní tisky č. 351 a 352
- 1.10 – zákon o kontrole ve veřejné správě (kontrolní řád) (schválen usnesením vlády ze dne 21. prosince 2011 č. 950), projednáván jako sněmovní tisk č. 575
- 2.1 – novela zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších

předpisů (schválena usnesením vlády ze dne 18. května 2011 č. 381), projednávána jako sněmovní tisk č. 370

- 2.4 – novela zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů (schválena usnesením vlády ze dne 14. prosince 2011 č. 941), projednávána jako sněmovní tisk č. 523
- 3.1 – novela trestního řádu a trestního zákona (spolupracující obviněný) (schválena usnesením vlády ze dne 27. září 2011 č. 715), projednávána jako sněmovní tisk č. 510
- 3.2 – změna podmínek použití odposlechů telekomunikačního provozu a nasazení agenta podle trestního řádu: novela zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů – zákon č. 459/2011 Sb.
- 3.5 – zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostní sborů, obsahující mj. úpravu přístupu orgánů činných v trestním řízení k údajům z daňového řízení či rozšíření testů spolehlivosti
- 3.16 – novela zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti – zákon č. 367/2011 Sb.
- 4.2 – novela trestního zákona (zprísňení trestů) – zákon č. 330/2011 Sb. s účinností od 1. prosince 2011 naplňuje programové prohlášení vlády v otázce boje proti korupci cestou zprísňení trestních sankcí a trestního postihu úředních osob.
- 5.3 – zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob

(Viz též kap. 2.1 a tabulková a grafická část č. 16 a 17)

V případech loupeží převládá přepadení vozů bezpečnostních agentur převážejících značnou finanční hotovost, která mnohdy není při přepravě adekvátně zabezpečena. Provádějí je často autonomní profesionálně organizované skupiny, které mají minimální početní obsazení. Jsou zaznamenány případy loupeží s použitím dlouhé střelné zbraně. Ve výjimečných případech lze zaznamenat i loupežná přepadení prodejen drahých kovů a drahých kamenů.

V oblasti **vydírání**, resp. racketeeringu se stav výrazně nezměnil s výjimkou případů ve vietnamské komunitě. Dále mírně stagnuje racketeering v případech vybírání poplatků od cizích státních příslušníků, kteří pracují na území ČR. Dle ÚOOZ i u tohoto druhu trestného činu je vysoká míra latence, neboť se většinou jedná o uzavřené národnostní skupiny, které nechtějí z různých důvodů podávat trestní oznámení nebo svědčit v již zahájených kauzách.

Jsou již zadokumentovány postupy zločineckých organizací, které spočívají ve vyvíjení psychologického nátlaku, kde subjekt, který je tomuto nátlaku vystaven, většinou podlehne a jedná dle přání nátlakových skupin.

(Viz též tabulková a grafická část č. 18)

Opatření

Součástí již zmíněného **zákona o obětech trestných činů**,⁹⁵ je mimo jiné i novela trestního řádu zavádějící institut předběžných opatření (jako náhradu za vazbu).⁹⁶

Průběžně jsou realizována opatření preventivní a represivní povahy, organizačního i technického charakteru.

V rámci preventivní činnosti pokračuje **spolupráce Policie ČR s Českou bankovní asociací, která přispívá ke snížení počtu případů loupežných přepadení v bankovním sektoru.**

Na společných setkáních jsou probírána témata, vztahující se k provádění analýz četnosti

činnosti, a to získání někdy i velmi značného majetkového prospěchu.

⁹⁵ Viz Souhm a kap. 2.1.3 Oběti trestné činnosti

⁹⁶ Ta mají rovněž směřovat k ochraně obětí, zejména u domácího násilí, ale i obětí pronásledování a veřejnosti vůbec. Podle této úpravy bude možno uložit pachateli mj. zákaz styku s určitými osobami, zákaz vstupu do obydlí, zákaz návštěv nevhodného prostředí, sportovních, kulturních a jiných společenských akcí a styku s určitými osobami, zákaz zdržovat se na konkrétně vymezeném místě, zákaz držet a přechovávat věci, které mohou sloužit k páchaní trestné činnosti, zákaz užívat, držet nebo přechovávat alkoholické nápoje nebo jiné návykové látky atd.

loupežných přepadení podle určených kritérií, celkovému vývoji způsobu provedení loupežných přepadení, otázkám profesionality a amatérismu jednotlivých případů, vyhodnocení přijatých opatření apod. V souvislosti s tím jsou hledány a postupně nasazovány nejnovější technické prostředky k podpoření ochrany finanční hotovosti.

Obdobně pokračuje spolupráce Policie ČR s pracovníky firmy G4S Cash Service, kteří v ČR zajišťují převoz již zhruba 80 % finanční hotovosti mezi jednotlivými institucemi.

Prioritou PČR pro rok 2012 je **zkvalitnění práce s informačními zdroji** s cílem maximálně urychlit dopadení pachatelů této závažné trestné činnosti. Nezbytné je i **nastavení pravidel medializace** případů tak, aby se stala účinnou pomocí a nepůsobila kontraproduktivně při objasňování jednotlivých skutků. Důraz je v tomto směru kladen na aktivní zapojení veřejnosti do celkového monitoringu naší kriminální scény.

Policie ČR se podílí formou preventivních přednášek týkajících se kriminality páchané na seniorech na školení pracovníků terénních sociálních služeb pečujících o seniory v domácnostech, denních stacionářích, odlehčovacích službách, ale také sester Home Care a pracovníků pobytových zařízení v rámci projektu Bezpečná domácnost.

Důležitým právním nástrojem **v boji s diváckým násilím je alternativní trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce**, který je součástí nového trestního zákoníku účinného od 1. ledna 2010. Podstatou nového alternativního trestu je soudem vyslovený zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce, a to na dobu až 10 let. Odsouzenému se po dobu výkonu tohoto trestu zakazuje účast na určených sportovních, kulturních a jiných společenských akcích a ukládá mu povinnost dostavovat se podle pokynů probačního úředníka v období bezprostředně souvisejícím s konání zakázané akce na určený útvar policie. Při výkonu kontroly úzce spolupracuje policie s PMS.

Výše uvedený alternativní trest se osvědčil. V roce 2011 bylo uloženo celkem 41 zákazů vstupu na sportovní akce (oproti 8 zákazům vstupu na sportovní akce v roce 2010).

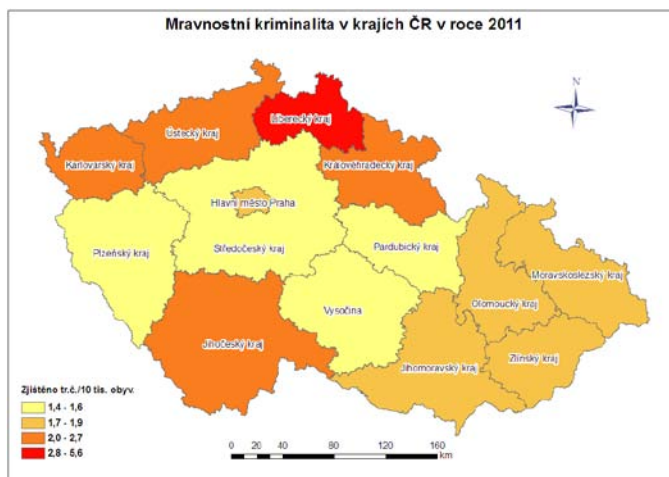
2.2.5 Mravnostní kriminalita

Zjištěno trestných činů:
2 086 (+15,2 %, +275)

Objasněno trestných činů:
1 465 (+8,2 %, +111)

Objasněnost: 70,2 % (-4,5 %)

Počet stíhaných a vyšetřovaných osob:
1 224 (+2,3 %, +27)

Registrovaná mravnostní kriminalita⁹⁷ má mizivý podíl na kriminalitě celkové (přibližně 0,7 %), ale škoda jí způsobená je nezměřitelná.

Do kategorie mravnostní kriminality zahrnuje policejní statistika zejména ty trestné činy, které jsou nebo mohou být spáchány se sexuální podtextem. Neohrožují pouze osoby poškozené, ale ve svém druhotném účinku narušují vztahy mezi lidmi.

Mravnostní kriminalitu páchají všechny věkové kategorie pachatelů, v policejní statistice dominují zejména mladiství (věk 15-17 let) a pachatelé ve věku do 30 let.⁹⁸

Pachatelé trestného činu znásilnění byli cca ve 47 % recidivisté. Je alarmující, že nejčastějšími oběťmi znásilnění a pohlavního zneužívání je věková kategorie do 15 let.

V roce 2011 bylo spácháno 2 086 (+275) mravnostních trestných činů, nejvíce od roku 2006. Objasněno bylo 1 465 (+111) trestných činů. Oproti roku 2010 došlo ke zvýšení nápadu ale i počtu objasněných skutků. Objasněnost mírně poklesla na 70,2 % (-4,5 %).

Nárůst počtu registrovaných trestných činů byl mj. způsoben zejména zvýšením počtu tr. činů znásilnění.⁹⁹ Nejčetnějšími mravnostními trestnými činy v roce 2011 byly **znásilnění**, kde byl též zaznamenán nejvyšší nárůst (+89, +15,2 %), **pohlavní zneužívání a ostatní pohlavní úchytky**.

⁹⁷ Kriminologové přepokládají vysokou latenci mravnostní kriminality.

⁹⁸ Např. nejvíce pachatelů (45) trestného činu znásilnění bylo ve věkové kategorii 27-30 let.

⁹⁹ Je otázkou, zda nárůst nelze částečně vysvětlit novou formulací skutkové podstaty tohoto trestného činu v odstavci 1 § 185 trestního zákoníku, která oproti předchozí úpravě významně rozšířila trestnost jednání.

V porovnání s rokem 2010 došlo v roce 2011 k dalšímu poklesu počtu trestných činů šíření pornografie o 12,5 % (-11).

Nejvyšší počet mravnostních trestných činů (246) byl v roce 2011 zjištěn v kraji Libereckém, kde také došlo k nejvyššímu nárůstu (+58, +30,9 %) jako již v roce 2010.

(Viz též tabulková a grafická část č. 19)

Opatření

IKSP zpracoval projekt kriminologického výzkumu zaměřeného na **popis a analýzu aktuálních forem násilné sexuální kriminality v ČR**, který byl schválen a přijat do Programu bezpečnostního výzkumu České republiky v letech 2010-2015 (BV II/2-VS).¹⁰⁰ Výzkum bude zaměřen na zmapování a hodnocení reakce státu na nebezpečí, které tento druh delikvence a jeho pachatelé představují pro společnost (zejména reakce ve formě trestů a ochranných opatření), jakož i na jednotlivé charakteristiky pachatelů této závažné trestné činnosti.¹⁰¹

Další opatření viz zejména kapitola 2.2.7.2 *Obchod s lidmi*.

¹⁰⁰ „Násilná sexuální kriminalita v ČR se zaměřením na její aktuální formy, na zvyšování účinnosti odhalování a postihu jejich pachatelů a na možnosti ochrany společnosti před sexuálně motivovaným násilím „(VG2VS/230).

¹⁰¹ Shromážděné poznatky by měly posloužit k formulaci opatření a strategických dokumentů v oblasti prevence a kontroly sexuálního násilí. Cílem bude mj. získat nové kriminologické poznatky o kriminálním sexuálně motivovaném násilí a jeho pachatelích v ČR, dále pak zhodnotit prostředky využívané k postihu pachatelů závažné a pro jedince i společnost nebezpečné kriminality a analyzovat možnosti zvýšení jejich účinnosti.

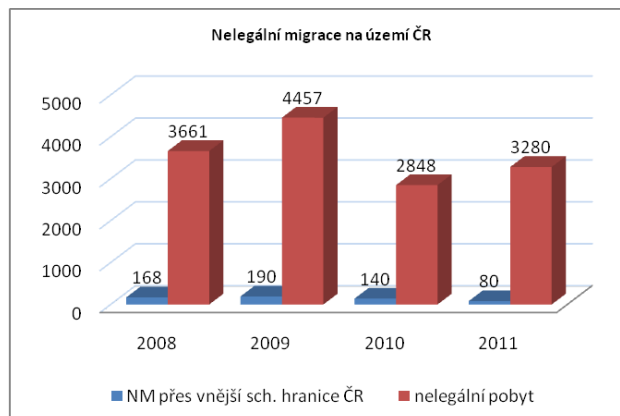
2.2.6 Nelegální migrace

Celkový počet osob zjištěných při nelegální migraci na území ČR: 3 360

Z toho bylo 302 osob (tj. 8,9 %) zjištěno při nelegální migraci opakovaně.

Neregulárním cestovním dokladem se prokázalo 179 osob (tj. 5,3 %).

Evidováno bylo 111 osob, které k nelegální migraci napomáhaly.

V roce 2011 bylo při nelegální migraci¹⁰² na území ČR zjištěno celkem 3 360 (+372, 12,4 %) osob.

Nelegální migrace přes vnější schengenskou hranici

V roce 2011 bylo nahlášeno cestou Informačního systému Událost **80 osob**, které byly odhaleny při nelegální migraci přes vnější schengenskou ČR. Z uvedeného počtu bylo 69 osob zjištěno na vstupu do ČR a 11 osob ve směru z ČR. Kromě tří osob byly všechny ostatní osoby hlášeny z ICP Letiště Praha-Ruzyně.¹⁰³ Při nelegálním překročení vnější schengenské hranice nebyli zjištěni žádní občané EU.

Z výše uvedeného celkového počtu osob se 36 (tj. 45,0 %) prokázalo neregulárním cestovním dokladem.¹⁰⁴

Nelegální pobyt

V kategorii **nelegálního pobytu** bylo v roce 2011 zjištěno **3 280 cizinců**.

¹⁰² V souvislosti se vstupem ČR do schengenského prostoru bylo nutné změnit pojetí definic nelegální migrace na území ČR. Od roku 2008 jsou sledovány dvě základní kategorie nelegální migrace na území ČR:

1. **Nelegální překročení vnější schengenské hranice ČR** – osoby, které nedovoleně překročily nebo se pokusily o nedovolené překročení vnější schengenské hranice (letiště) ČR (cizinci i občané ČR).

2. **Nelegální pobyt** – cizinci zjištěni na území ČR, kteří nelegálně pobývali na území ČR, včetně tranzitního prostoru na letištích.

¹⁰³ Jednalo se zejména o státní příslušníky **Uzbekistánu (11 osob)**, **Kazachstánu (9)**, **Ukrajiny (6)**, **Arménie (5)** a **Konžské dem. republiky (5)**.

¹⁰⁴ Nejvíce bylo zjištěno státních příslušníků **Ukrajiny (6 osob)** a **Arménie (5 osob)**.

Největší skupinu cizinců zjištěných při nelegálním pobytu tvořili tradičně státní příslušníci **Ukrajiny** (1 123 osob, tj. 34,2 % z celkového počtu). S odstupem následovali státní příslušníci **Ruska** (346 osob), **Vietnamu** (341 osob), Slovenska (137 osob), Mongolska (115 osob).

Někteří cizinci ve stanovené lhůtě neopouštějí území České republiky, ale zdržují se na území nadále neoprávněně a nakonec se dostávají do přijímacího azylového střediska (Zastávka u Brna), kde požádají o mezinárodní ochranu. Jiní cizinci se do přijímacího azylového střediska dostávají ihned po nelegálním vstupu na naše území. Celkem byl nelegální pobyt zjištěn u 119 cizinců, kteří se dostavili do přijímacího střediska.

Neregulárním cestovním dokladem se při nelegálním pobytu prokázalo 143 osob (tj. 4,4 % z celkového počtu osob zjištěných při nelegálním pobytu). Nejčastěji tyto doklady předkládali státní příslušníci Ukrajiny (61 osob), Vietnamu (21 osob) a Moldavska (17 osob).

Podle Nejvyššího státního zastupitelství je u migrantů, zejména z řad osob nelegálně migrujících za prací, dána reálná hrozba jejich zapojení i do organizovaného zločinu.

Rozhodnutí o správním vyhoštění

V prosinci 2010 vstoupila v platnost legislativní úprava (tzv. návratová směrnice), která upravuje postup členských států při navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí. Návratová směrnice upřednostňuje navrácení občanů třetích zemí na základě dobrovolnosti a až v případě jeho neplnění by mělo dojít k vyhoštění ze strany státního orgánu. Z tohoto důvodu došlo

k poklesům osob s vydaným rozhodnutím o správním vyhoštění a následně jejich realizací. V návaznosti na návratovou směrnicí byl zaveden od ledna 2011 institut rozhodnutí o povinnosti opustit území ČR.¹⁰⁵

Rozhodnutí o povinnosti opustit území

V roce 2011 bylo rozhodnutí o uložení povinnosti opustit území¹⁰⁶ vydáno 194 osobám. Dříve by těmto osobám bylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění.

Napomáhání k nelegální migraci

V roce 2011 bylo skupinami dokumentace Krajských ředitelství Policie ČR evidováno **celkem 111 osob, které napomáhaly k nelegální migraci**. Většinou se jednalo o občany ČR (108 osob). Napomáhání k nelegální migraci probíhalo např. formou účelových sňatků, účelového otcovství, umožněním nedovoleného překročení státní hranice.

Nelegální migrace a organizovaný zločin¹⁰⁷

Z dokumentovaných případů za celou dobu existence ÚOOZ je nepochybné, že nelegální migrace je spojena s páčáním další trestné činnosti, a to jak ze strany organizátorů (drogy, vydírání, kriminalita ekonomického charakteru

apod.), tak i ze strany nelegálních migrantů (majetková, násilná trestná činnost, terorismus apod.).

Dlouhodobým a závažným problémem zůstává zneužívání vízové politiky, kdy je legální vízum získáno za uvedení nepravdivých důvodů a podmínek. V roce 2011 byl zaznamenán nárůst zneužívání pobytů u osob nigerijské národnosti (na celém území ČR) a dále také vietnamské národnosti.

Vybraná opatření

(další opatření viz kapitola 3.1 Legislativní aktivity. **V kapitole 3.3 Evropská unie a mezinárodní spolupráce je popsán vývoj v oblasti sjednávání tzv. readmisních smluv**, které jsou nástrojem pro navrácení nelegálně pobývajících osob zejména do státu původu.)

V roce 2011 pokračovala realizace „Dohody mezi MV a MZV o vysílání styčných důstojníků pro migraci a doklady na zastupitelské úřady České republiky“ ze dne 13. února 2009.¹⁰⁸

S ohledem na závazek vyplývající z programového prohlášení vlády ČR ze dne 4. srpna 2010 **připravilo MV věcný záměr nové právní úpravy vstupu a pobytu cizinců na území České republiky, volného pohybu občanů Evropské unie a jejich rodinných příslušníků a ochrany státních hranic**. Vládě ČR byl předložen dne 28. prosince 2011.

V roce 2011 byly provedeny **dvě novelizace zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky** a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (viz kapitola 3.1 Legislativní aktivity).

V roce 2011 byly vydány **dvě prováděcí vyhlášky k zákonu o pobytu cizinců** (blíže viz kapitola 3.1 Legislativa).

Otázka **integrace cizinců** pobývajících na území ČR stále nabývá na důležitosti a je i nadále nutné prohlubovat aktivní integrační politiku.

MV jako koordinátor integrační politiky zpracovalo a vládě předložilo v roce 2011 materiál **„Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců - Společné soužití v roce 2012“** (usnesení vlády č. 6 ze dne 4. 1.

¹⁰⁵ Z výše jmenovaných důvodů byl ve statistikách **počtu cizinců s vydaným rozhodnutím o správním vyhoštění** zaznamenán pokles oproti předcházejícímu roku (2 153 osob; -354 osob, -14,1 %). Nejvíce rozhodnutí o správním vyhoštění bylo cizincům vydáno v souvislosti s porušováním pobytového režimu (79,3 %) a neuposlechnutí předchozího rozhodnutí o správním vyhoštění (8,0 %). Nejvíce zastoupenou skupinou cizinců zůstali státní příslušníci Ukrajiny (973 osob; -44 osob, tj. -4,3 %), kteří představovali cca 45 % z celkového počtu cizinců v této kategorii. S velkým odstupem následovali státní příslušníci Vietnamu (280 osob; -26 osob, tj. -8,5 %), Ruska (108 osob; -44 osob, tj. -28,9 %) atd. Nárůsty meziročního počtu osob s vydaným rozhodnutím o správním vyhoštění byly zaznamenány u státních příslušníků Arménie (49 osob; +14 osob, tj. +40,0 %) a Uzbekistánu (60 osob; +13 osob, tj. +27,7 %).“

¹⁰⁶ Údaje získány ze statistik KŘP (tzv. měsíční výkazy)

¹⁰⁷ Pachatelé-organizátoři nelegálního převážení provádějí tuto činnost mnohem sofistikovaněji než v předcházejících letech, znají možnosti policie, mají zkušenosti, které získali v rámci organizování většího množství převaděčských akcí. Na území ČR je mnohem obtížnější zjistit převoz nelegálních migrantů, či informace k této činnosti, neboť převaděčské skupiny v drtivé většině případů pouze nelegální migranty přes území ČR převážejí.

¹⁰⁸ V roce 2011 působili styční důstojníci pro migraci a doklady na zastupitelských úřadech ČR v Nigérii (Abuja), na Ukrajině (Kyjev, Lvov), ve Vietnamu (Hanoj), Mongolsku (Ulánbátar), Turecku (Ankara), Indii (Dillí), Kazachstánu (Astana), Egyptě (Káhira) a Ruské federaci (Moskva).

2012). V materiálu byla navržena konkrétní opatření, kterými příslušné rezorty odpovědné za realizaci integrační politiky i další subjekty podpoří integraci cizinců v České republice v roce 2012.

V roce 2011 MV pokračovalo v úsilí o přenesení integrace na regionální a lokální úroveň. Byl podporován další rozvoj regionálních **Center na podporu integrace cizinců** – Centra pracovala v 10 krajích, výrazně rozšířila svoji činnost do řady měst vždy v daném regionu a přispěla k vzájemné spolupráci a sdílení informací jednotlivých aktérů integrace v rámci krajských platforem. Monitorovací zprávy Center o postavení cizinců umožnily reflexi problémů a formulování nových integračních opatření.

V roce 2011 byl podpořen projekt na rok 2012 na zřízení Centra také v hl. m. Praze. Cílem MV je zřídit Centra ve všech krajích ČR a zajistit jejich trvalou udržitelnost.

V oblasti readmisní politiky vyvíjelo MV v roce 2011 aktivity opět dvojím směrem. Jednak při sjednávání bilaterálních readmisních dohod, jednak se podílelo na přípravě textů unijních readmisních dohod a dále v návaznosti na to, na přípravě prováděcích protokolů k těmto readmisním dohodám.

V rámci **Analytického centra pro ochranu státních hranic a migrací** (dále jen „Analytické centrum“)¹⁰⁹ byla věnována pozornost monitoringu a analýze konkrétních aktuálních jevů (událostí), jež byly identifikovány jako rizikové či potenciálně problémové pro bezpečnostně-migrační situaci v ČR. Monitorována byla situace v zemích severní Afriky a Blízkého východu (zejména s ohledem na možné implikace a rizika v oblasti nelegální migrace) a nelegální tranzitní migrace občanů Afghánistánu a Pákistánu vyskytující se v posledním čtvrtletí roku 2011.

Analytické centrum také průběžně sledovalo situaci v jednotlivých regionech ČR s ohledem na aktuální vývoj v oblasti migrace a bezpečnosti.

V rámci Analytického centra byly v roce 2011 zpracovány dvě tématické studie:

¹⁰⁹ **Analytické centrum** představuje stálé analytické pracoviště mezirezortního charakteru. Zaměřuje se na sledování a analýzu migrace jako komplexního jevu. Na činnosti Analytického centra se prostřednictvím úzké spolupráce a výměny informací podílejí všechny orgány zapojené do systému řízení ochrany státních hranic a mezinárodní migrace.

- „Pobyt a zaměstnání cizinců v ČR“¹¹⁰
- „Analýza situace zahraničních pracovníků z řad občanů EU“¹¹¹

Správa uprchlických zařízení MV v roce 2011 provozovala dvě zařízení pro zajištění cizinců (dále jen „ZZC“), a to v Poštorné (Jihomoravský kraj) a v Bělé pod Bezdězem (Středočeský kraj), v nichž se vykonává rozhodnutí o zajištění.

Celková ubytovací kapacita ZZC činila (k 31. 12. 2011) 434 lůžek. V roce 2011 bylo v ZZC umístěno celkem 375 zajištěných cizinců ze 41 států, nejvíce z Ukrajiny (131), Vietnamu (43) a Mongolska (34). V tomto období bylo ze zařízení pro zajištění cizinců propuštěno 436 cizinců.

Průměrná doba pobytu v ZZC byla v roce 2011 u výše uvedených osob 83,7 dne.

V roce 2011 se uskutečnila tři řádná zasedání (v pořadí 26. – 28.) **Meziresortního orgánu pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců.**

Úřady práce pokračovaly v kontrolách v oblasti porušování zákona o zaměstnanosti. V 1. pololetí 2011 zkontrolovaly kontrolní útvary úřadů práce / krajských poboček Úřadu práce ČR při 441 kontrolní akci celkem 1 835 zahraničních pracovníků. Z toho u 280 kontrol bylo vykázáno celkem 1 131 porušení zákona o zaměstnanosti. Celkově bylo v 1. pololetí 2011 bylo uloženo **172 pokut v celkové výši 5 428 000,- Kč.**

1 770 kontrol zaměstnávání cizinců bylo provedeno Celní správou ČR.

¹¹⁰ Studie byla zaměřena na občany třetích zemí a zabývala se zejména možným zneužíváním zaměstnání a obcházením pracovněprávních a daňových předpisů, věnovala se rovněž podmínkám pro zaměstnávání cizinců v družstvech, vysílání na pracovní cesty či problematice agenturního zaměstnávání. Studie navrhla řadu opatření zaměřených do oblastí, jež byly identifikovány jako problémové.

¹¹¹ Cílem analýzy bylo popsat současný stav s ohledem na případy podezření na pracovní vykořisťování některých občanů EU v ČR (zejména občany Rumunska), shrnout doposud realizovaná opatření, možnosti podpory těchto pracovníků a navrhnout konkrétní opatření v dané oblasti.

2.2.7 Organizovaný zločin

Vývoj organizovaného zločinu na území ČR¹¹²

Organizovaný zločin a jeho doprovodné jevy patří v současné době k největším bezpečnostním hrozbám ČR.¹¹³

Vývoj organizovaného zločinu v ČR se odvíjí od mezinárodních trendů a i zločinecké skupiny působící na území ČR jsou úzce propojené se skupinami v zahraničí (případně se jedná jen o odnože nadnárodních skupin). Nejmarkantnějším recentním vývojem je pozvolný ústup od násilné trestné činnosti (vraždy, vydírání, ubližování na zdraví) směrem k nenásilné trestné činnosti především hospodářského charakteru (daňová kriminalita, úvěrové podvody, internetová kriminalita, padělání bezhotovostních platebních prostředků).¹¹⁴

Nejzávažnějšími projevy organizovaného zločinu, tedy aktivitami subjektů, které s využitím nelegálních či nelegitimních metod maximalizovaly svůj zisk způsobem, jenž ohrožoval bezpečnostní ekonomické zájmy státu, se v souladu se svou zákonnou působností zabývala BIS.

Tyto projevy i v roce 2011 spočívaly především v prosazování partikulárních zájmů prostřednictvím nestandardního ovlivňování rozhodování orgánů státní správy, samosprávy

¹¹² Související informace viz kapitola 2.2.2 Hospodářská kriminalita rubrika **Celní správa ČR**.

¹¹³ Potvrzuje to jak programové prohlášení vlády ze dne 10. srpna 2010, tak Koncepce boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 – 2014, schválená usnesením vlády č. 598 ze dne 10. srpna 2011, která tvoří základní rámec boje proti organizovanému zločinu na území ČR.

¹¹⁴ Tyto nastupující formy kriminality jednak generují obrovské výnosy, jednak často umožňují pachatelům pohybovat se na hraně zákona a obstruovat tak činnost orgánů činných v trestním řízení.

Na území ČR je již delší dobu pozorován srůst organizovaného zločinu s legální sférou (shodný vývoj lze předpokládat v ostatních ČS EU). Nejvyšší články zločineckých struktur investují do legálních podniků, navazují kontakty v politických kruzích – je velice pravděpodobné, že již pronikly do vyšších politických i podnikatelských kruhů, kde se těší dobré pověsti a zapojují do svých machinací zprostředkovatelské firmy, které mnohdy ani netuší, že poskytují služby kriminálním strukturám.

a justice. BIS rovněž zaznamenala snahy o nelegitimní ovlivňování legislativního procesu na centrální úrovni.

Ačkoliv tyto aktivity často vedly k poškození veřejných rozpočtů a majetku, jejich negativní dopad na zájmy státu významně přesahoval rovinu čistě ekonomickou. Docházelo k narušování legality výkonu státní moci, legitimacy rozhodování státních orgánů a podryvání důvěry občanů ve veřejné instituce, což podle BIS **v konečném důsledku ohrožovalo samy demokratické základy právního státu.**

Nejvýznamnější zločinecké organizace působící na území ČR lze rozdělit na **ruskojazyčné, asijské a domácí české.**¹¹⁵

Rok 2011 potvrdil dřívější trend, podle něhož mají nejvýznamnější kriminální struktury působící v ČR kriminální vazby na nadnárodní organizovaný zločin a dynamicky se přizpůsobují jeho vývoji. V roce 2011 byla tato vazba i nadále nejsilnější u ruskojazyčných skupin, které jsou v mnoha případech integrální součástí velké nadnárodní kriminální struktury. U ostatních nejvýznamnějších kriminálních struktur tvořil zahraniční prvek i nadále sice důležitou, ale přece jen doplňkovou aktivitu, takže těžiště kriminální činnosti spočívalo na území ČR. V této oblasti však byl zaznamenán určitý posun oproti roku 2010, takže celkově byl mezi asijskými a českými kriminálními strukturami zaznamenán znatelný nárůst počtu kriminálních organizací, u nichž je kriminální činnost založena na aktivitách provozovaných v ČR a jednom či dvou dalších státech.

V roce 2011 začalo docházet k postupnému vyrovnání mezi asijskými a českými skupinami z hlediska počtu kriminálních struktur, u nichž je zahraniční vazba klíčová pro úspěšné páchaní trestné činnosti, což bylo způsobeno nárůstem počtu monitorovaných českých (a k nim přiřazených dalších etnických) kriminálních struktur s neoddelitelným zahraničním prvkem. Pokračovala orientace některých kriminálních struktur (zejména orientovaných na majetkovou

¹¹⁵ Vyskytují se ovšem i kriminální organizace, jejichž majoritním prvkem je jiné etnikum (albánské, rumunské, bulharské), ale ty jsou buď významně protknuty českým prvkem, takže je systémově výhodné je řadit k českým organizacím, nebo zatím nedosáhly významu srovnatelného s ruskojazyčnými, asijskými či českými organizacemi.

trestnou činnost spojenou s motorovými vozidly) na primární páchaní trestné činnosti v zahraničí s cílem ztížit vlastní odhalení.

V roce 2011 stejně jako v roce 2010 byly pozorovány jevy svědčící o tom, že jedním z nejvýznamnějších faktorů podporujících rozvoj organizované kriminality je korupce ve státní správě.¹¹⁶

Nejvýznamnější české kriminální struktury potvrdily v roce 2011 dřívější trend odklonu od použití násilí, a to i v případě, že v minulosti násilí aktivně používaly. U největších kriminálních struktur dokonce docházelo k postupnému přechodu na formy latentnější trestné činnosti, které již nejsou spojené s nutností používat násilí ani ve formě výhrůžky.¹¹⁷

Oproti roku 2010 došlo **k mírnému zvýšení počtu menších kriminálních struktur, které aktivně používají násilí.** Příčinou tohoto zvýšení je významný nárůst počtu kriminálních organizací orientujících se na podvodné nabízení dobře placené práce v zahraničí, které je následováno nucením k tzv. otrocké práci nebo k prostituci v zahraničí.

V roce 2011 se potvrdil trend nárůstu počtu kriminálních struktur, které se orientují čistě na ekonomickou trestnou činnost spojenou s účelově zakládanými podnikatelskými subjekty, podvodnými jednáními a s infiltrací členů-spolu-pracovníků zločineckých struktur do soukromých podnikatelských subjektů či orgánů státní a veřejné správy.¹¹⁸

Pokračovala činnost domácích kriminálních subjektů zaměřených na **legalizaci výnosů pocházejících z trestné činnosti** generovaných

¹¹⁶ Klíčovou roli při korupčním jednání hraje nízká transparentnost výběrových řízení při zadávání veřejných zakázek a nízká transparentnost poskytování dotací z veřejných prostředků soukromým podnikatelským subjektům.

¹¹⁷ Odklon od násilí byl zaznamenán také u etablovaných a dlouhodobě regionálně aktivních kriminálních struktur, kterým se stále více dařilo přímo pronikat na volené pozice ve veřejné správě, což jim ve spojení s prosazením vlivu na orgány činné v trestním řízení a lokální orgány státní správy umožňovalo měnit charakter své trestné činnosti z násilné na latentnější ekonomicky orientovanou (ovlivňování veřejných zakázek a přidělování dotací) – vše často spojené s legálními podnikatelskými subjekty ovládanými kriminální organizací.

¹¹⁸ Členové kriminálních struktur přitom aktivně vyhledávali zejména kontakty na příslušníky Policie ČR a pracovníky Celní správy s cílem připravit si prostor pro korupční aktivity, které by měly následně sloužit ke krytí páchané trestné činnosti a ztížení odhalení a dokumentace Policií ČR.

v zahraničí, ale obecný nárůst tohoto fenoménu pozorován nebyl, což však může být dáno vysokou latencí tohoto druhu kriminality (např. u ruskojazyčných kriminálních struktur byl zřetelný nárůst těchto aktivit v roce 2011 zaznamenán).

V průběhu roku 2011 pokračoval **dominující vliv ukrajinských zločineckých skupin v ruskojazyčných strukturách.** Kromě organizovaných krádeží, prostituce a distribuce nealkoholického alkoholu se ukrajinským kriminálním strukturám podařilo modifikovat svůj dřívější modus operandi (vydírání ukrajinských dělníků) směrem k náboru zájemců o práci na Ukrajině a následnému nucení k tzv. otrocké práci (dělníkům je předáván pouze zlomek skutečně vydělaných peněz a není za ně placeno zákonné pojištění) na území ČR.

V roce 2011 pokračoval trend nastoupený v roce 2010, který byl charakterizován **zvýšováním významu gruzínských zločineckých struktur** v rámci ruskojazyčných kriminálních struktur působících v ČR.¹¹⁹ Gruzínské kriminální skupiny pokračovaly i v roce 2011 ve svých aktivitách zaměřených na **finanční kriminalitu.** V jejich režii docházelo nejen ke klasickému sjednávání a nesplácení úvěrů, leasingovým podvodům (fingovaná krádež a následný vývoz automobilu do některého ze států bývalého SSSR), ale byla zaznamenána i další velmi sofistikovaná podvodná jednání se škodou ve stomilionové výši.¹²⁰

Z hlediska **asijské organizované kriminality představuje dlouhodobě dominantní etnickou skupinu vietnamská komunita,** která si drží téměř absolutní kontrolu nad trestnou činností páchanou Asiaty. Mezi nejvýznamnější typy organizované vietnamské trestné činnosti patří dlouhodobě trestná činnost zaměřená na **daňovou oblast,** která i v roce 2011

¹¹⁹ Kromě **usazování významných příslušníků gruzínských kriminálních struktur, které potvrzuje i BIS,** byly u těchto osob zaznamenány také mnohasetmilionové investice do nemovitostí ve městech i na venkově. Nově usazené gruzínské kriminální struktury také organizovaly legalizaci výnosů z trestné činnosti na území nejen ČR, ale i Spolkové republiky Německo, Bulharska a Ruské federace.

¹²⁰ Finanční kriminalita gruzínských kriminálních struktur se s vysokou pravděpodobností dotkla i finančních prostředků pocházejících z trestné činnosti na území Ruské federace a patřících kriminálním organizacím tvořeným etnickými Rusy, které i v roce 2011 pokračovaly v **masivní legalizaci výnosů z trestné činnosti s využitím území ČR** (formou investic nejen do nemovitostí, ale i do průmyslové výroby).

spočívala v krácení cla či daně většinou formou padělání příslušných dokladů v kombinaci s vykazováním dovozu na nekontaktní firmu. Tato činnost je spojená s prodejem různého spotřebního zboží ve stánkovém prodeji a další daňovou trestnou činností (zboží je formálně v majetku nekontaktních firem, nájemní smlouvy stánků jsou podhodnocené apod.).

K nejzávažnějším aktivitám vyvíjeným některými příslušníky vietnamské komunity řadí BIS netransparentní přesuny finančních prostředků, které jsou předmětem legalizace výnosů z trestné činnosti.¹²¹

V roce 2011 byl již po několikáté v řadě za sebou zaznamenán **nárůst významu výroby, obchodování a distribuce omamných a psychotropních látek v celkové asijské kriminalitě** na území ČR, což se projevilo dalším nárůstem počtu skupin produkujících omamnou a psychotropní látku cannabis v nelegálních pěstírnách a významným výskytem producentů omamné a psychotropní látky pervitin, produkujících tuto omamnou a psychotropní látku a obchodujících s ní v rádech desítek kilogramů měsíčně. Uvedené omamné a psychotropní látky jsou sice částečně určeny pro distribuci uvnitř asijské komunity v ČR, ale **vzhledem k rozsahu produkce je jich většina vyvážena do zahraničí (primárně Spolková republika Německo, ale i další státy).**

Asijské kriminální struktury pokračovaly i v roce 2011 v nelegálním vývozu kriminálních zisků do zahraničí, přičemž dlouhodobě lze konstatovat, že k vývozu zisků byly používány bankovní převody i vývoz značného množství hotovosti prostřednictvím kurýrů. Zároveň bylo zjištěno, že část těchto převodů kriminálních zisků do zahraničí je prováděna z důvodu legalizace výnosů, na jejichž konci se legalizované finanční prostředky vrátí do ČR, kde jsou používány k investicím do legálního soukromého podnikatelského sektoru v oblasti nemovitostí, výroby i služeb.

V souvislosti s provozem asijských tržnic a obchodních aktivit vietnamské komunity byl v roce 2011 zaznamenán určitý nárůst násilné trestné činnosti zaměřené proti vietnamským trhovcům, jehož podstatou bylo zvýšené vymáhání „odvodů“ pro majitele tržnic a nárůst

¹²¹ Přes veškeré zjištěné nelegální aktivity spojené s tržnicí SAPA ji BIS nevnímá jako zásadní riziko pro bezpečnost ČR.

počtu případů vydírání či loupeží zaměřených proti vietnamské komunitě a páchané specializovanými vietnamskými gangy.

Opatření

Boj proti organizovanému zločinu na území ČR¹²²

Koncepce boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 – 2014, schválená usnesením vlády č. 598 ze dne 10. srpna 2011 (dále Koncepce), navrhuje na základě analýzy stávající situace řadu opatření směřujících k vytváření dlouhodobých podmínek pro práci orgánů činných v trestním řízení, a to v oblasti prevence, odhalování a postihování organizovaného zločinu na území ČR. Navrhované úkoly jsou přitom rozděleny do následujících oblastí:

- **monitoring organizovaného zločinu na území ČR** (provádět pravidelné vyhodnocení situace v oblasti organizovaného zločinu);
- **rozvoj multilaterální i bilaterální zahraniční spolupráce** (zapojit policejní experty do aktivit EU, vypracovat program spolupráce se státy západního Balkánu, sjednat policejní smlouvy s vybranými partnery);
- **posílení vnitrostátní spolupráce** (zavést společné vyšetřovací týmy, zefektivnit výměnu informací mezi jednotlivými orgány, vyhodnotit spolupráci P ČR a zpravodajských služeb);
- **zajišťování výnosů z trestné činnosti** (novelizovat právní úpravy správy zajištěného majetku);
- **prohlubování specializace a zvyšování profesních kompetencí orgánů činných**

¹²² Dlouhodobě je nezbytné reagovat na organizovaný zločin koordinovaným úsilím jak na národní úrovni, tak v rámci Evropské unie a mezinárodního společenství. Nezbytné je posilování práva a justiční spolupráce, multidisciplinarita a efektivní zapojení a komunikace všech relevantních aktérů (policejních útvarů, státních i územních samospráv, justice, celních a daňových úřadů, případně soukromého sektoru a veřejnosti).

Společným jmenovatelem aktivit organizovaného zločinu je vyhledávání zisku, proto je nutné posilovat kapacitu orgánů zajišťujících finanční šetření a podporovat úsilí policie v zabavování a konfiskaci výnosů z trestné činnosti a eliminaci korupce na všech úrovních státní správy. Bezúhonnost zaměstnanců soudů je rozhodující.

v **trestním řízení** (zaměřit se především na oblast hospodářské kriminality a počítačové a informační kriminality).

Opatření obsažená v Koncepti navazují na jiné strategické materiály přímo související s bojem proti organizovanému zločinu (např. Strategie vlády v boji proti korupci, Národní strategie protidrogové politiky, Národní strategie boje proti obchodování s lidmi či Národní strategie boje proti terorismu). Konceptce byla vytvořena v souladu s textem Bezpečnostní strategie ČR.

IKSP se zabývá výzkumem organizovaného zločinu od roku 1993. V roce 2011 realizoval každoroční anonymní **expertní dotazování** u pracovníků speciálních policejních útvarů (v roce 2011 bylo dotázáno 28 expertů).¹²³

¹²³ Z hlediska **stupně organizovanosti** byla podle názoru expertů do roku 2000 asi jedna třetina existujících skupin plně rozvinuta. Po roce 2000 se postupně podíl plně rozvinutých skupin zvyšoval, od roku 2007 je mírně nadpoloviční. Polovinu členů zločineckých skupin tvoří **externisté**. V šetření z roku 2011 experti uvedli, že externisté zajišťují: materiální zabezpečení, služby, zejména právní a ekonomické poradenství, ekonomické rozvahy, výpomoc se zákoností, krytí trestné činnosti, výrobu a padělání dokladů, obstarávání legálních dokladů a vyřizování úředních úkonů, kontakty, zejména s vysoce postavenými úředníky, logistické zabezpečení, informace o osobách, stavech účtů, výkazech a číslech, reklamu nelegálního zboží a služeb prostřednictvím legálních firem. **Specificky** byla zmíněna úloha externistů působících jako „**bílí koně**“ – čili osoby využitě k založení a vedení firmy, která slouží k provádění obchodních transakcí, po jejichž uskutečnění dojde ke zrušení firmy, nebo osoby, působící jako formální majitelé obchodních společností, majitelé účtů, kteří dají zločineckým organizacím k dispozici svůj účet, formální dodavatelé neexistujícího zboží, fiktivní soutěžící (tj. osoby účastníci se „na oko“ výběrových řízení), osoby podílejících se na legalizaci výnosů z trestné činnosti. Na organizovaném zločinu, který se realizuje na území České republiky, se mírnou nadpoloviční většinou podílejí **cizinci**. V šetření z roku 2011 IKSP zaznamenal mírnou převahu domácího prvku (51 %) nad mezinárodním (49 %).

IKSP od roku 1993 každoročně zjišťuje expertní odhad nejrozšířenějších forem činností organizovaného zločinu na území ČR. Počínaje rokem 2009 došlo k významným změnám. **Vzrostl výskyt aktivit spojených s finanční kriminalitou.** Legalizace výnosů z trestné činnosti, korupce, daňové, úvěrové, pojišťovací a směnečné podvody, bankovní podvody, zakládání podvodných a fiktivních firem, podvody s platebními kartami se vklínily mezi tradičně nejrozšířenější, jako jsou krádeže motorových vozidel, výroba, pašování a distribuce drog. Mezi dosti rozšířené se dostalo i zneužívání počítače k trestné činnosti. Poměrně kleslo až dosud velice rozšířené organizování prostituce, včetně obchodování se ženami, pokračuje pokles krádeží uměleckých předmětů, pomalu klesá i nelegální migrace, prudce kleslo vydírání a vybírání poplatků za „ochranu“. Méně než polovina expertů uváděla mezi

Mezinárodní spolupráce v oblasti potlačování organizovaného zločinu

Mezinárodní organizace (OSN, Rada Evropy a EU) v minulosti iniciovaly řadu opatření směřujících k posilování mezinárodní spolupráce v boji proti organizovanému zločinu.¹²⁴ ČR nebyla schopna řadu těchto dokumentů ratifikovat z důvodu absence zákona o **trestní odpovědnosti právnických osob** za správní delikty.

Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim vstoupil v platnost dne 1. ledna 2012. Tím padla překážka dosud bránící ratifikaci mezinárodních úmluv směřujících k posilování spolupráce v boji proti organizovanému zločinu. Návrhy na ratifikaci těchto smluvních dokumentů budou postupně předkládány vládě a Parlamentu ČR.

Zákon umožňuje aktivnější přeshraniční spolupráci v boji proti organizovanému zločinu jak na úrovni mezinárodní, tak v rámci EU.

Kromě mezinárodních kontaktů (Interpol, Europol, SIRENE) využívá ČR také informační zdroje zaměřené na specifické problematiky (PWGT, Národní kontaktní body pro autokriminalitu apod.) a dále přímou spolupráci s konkrétními útvary v zahraničí. Pokračuje prohlubování bezpečnostní spolupráce se zeměmi západního Balkánu v rámci programu Zahraniční rozvojové spolupráce financovaného Ministerstvem zahraničních věcí. V roce 2011 byla uskutečněna celá řada akcí jednotlivých útvarů P ČR zaměřených na rozvoj kapacit

rozšířenými činnostmi vraždy, kriminalitu proti informačním a komunikačním technologiím, mezinárodní obchod se zbraněmi a výbušninami. Téměř bezvýznamný byl nelegální vývoz a dovoz nebezpečných odpadů a zanedbatelné bylo obchodování s lidskými orgány. Od roku 1999 IKSP pravidelně zjišťuje, jakými aktivitami se na území České republiky zabývají **jednotlivé zahraniční skupiny**. Z národností, které byly v šetření z roku 2011 nejčastěji zastoupeny, bylo pro **Ukrajince** nejtypičtější vydírání a vybírání výpalného, obchodování s lidmi, násilná trestná činnost, pro **Vietnamce** podíl na výrobě, pašování a distribuci drog, krácení daní, obchodování s lidmi, praní peněz, nedovolená výroba alkoholu a cigaret. **Rusové** se zaměřili zejména na vydírání a vybírání výpalného, násilnou trestnou činnost, praní peněz, prostituci, **Albánci** na drogy a prostituci, **Rumuni** na podvody s platebními kartami a padělání platebních prostředků, **Bulhaři** na padělání a krádeže platebních karet, **Slováci** na daňové podvody, podvody s DPH, pohonnými hmotami a šrotem, praní peněz, nelegální práci, **Číňané** na obchodování s lidmi, daňové podvody, poškozování ochranných práv.

¹²⁴ Z pohledu mezinárodní spolupráce je stěžejní *Úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu* (UN Treaty Against Organised Crime, UNTOC).

západobalkánských policejních sborů a prohlubování vzájemné spolupráce. V platnost vstoupila smlouva o policejní spolupráci mezi ČR a Srbskem.

Stálý výbor pro operativní spolupráci v oblasti vnitřní bezpečnosti (COSI) a Evropská komise vypracovaly na základě posouzení hrozeb organizované trestné činnosti z roku 2011 ze strany EU (OCTA 2011) politický poradní dokument, jímž se stanoví **nové priority EU pro boj proti organizované trestné činnosti na období let 2011 až 2013**.

V rámci tohoto dokumentu stanovila RADA následující priority:

1. oslabit schopnost skupin organizované trestné činnosti činných či sídlících v západní Africe dopravovat kokain a heroin do EU a v rámci EU;
2. zmírnit roli západního Balkánu jako klíčové zóny pro tranzit a skladování nezákonného zboží určeného pro EU a jako logistického centra pro skupiny organizované trestné činnosti, včetně albánsky mluvících skupin organizované trestné činnosti;
3. oslabit schopnost skupin organizované trestné činnosti usnadňovat nedovolené přistěhovalectví do EU především přes jižní, jihovýchodní a východní Evropu a zejména na řecko-turecké hranici a v krizových oblastech Středomoří v blízkosti severní Afriky;
4. omezit výrobu a distribuci syntetických drog v EU, včetně nových psychoaktivních látek;
5. narušit příliv nezákonného zboží včetně kokainu, heroinu, konopí, padělaného zboží a cigaret do EU, zejména v kontejnerové přepravě;

6. bojovat proti všem formám obchodování s lidmi a převaděčství a zaměřit se při tom na skupiny organizované trestné činnosti páčající tuto trestnou činnost především v jižních, jihozápadních a jihovýchodních základních oblastech trestné činnosti v EU;
7. omezit obecné schopnosti mobilních (kočujících) zločineckých skupin zapojit se do páčání trestné činnosti;
8. zesílit boj proti kyberkriminalitě a zneužívání internetu skupinami organizované trestné činnosti.

Na základě takto stanovených priorit vypracovalo polské předsednictví akční plány k provedení konkrétních opatření, které budou jednotlivé priority rozvíjet. Plán jednotlivých opatření v současné době prochází expertní schvalovací procedurou v rámci pracovních skupin Rady.

V rámci EU se zástupci všech ČS EU zabývají formulací celounijních politik v oblasti boje proti organizovanému zločinu a spolupráce orgánů činných v trestním řízení v rámci Pracovní skupiny Rady pro vnitřní záležitosti, včetně evaluací a v rámci Stálého výboru Rady pro vnitřní bezpečnost. Ke konci roku byla vytvořena **neformální kontaktní síť pro administrativní přístup¹²⁵ k boji proti organizovanému zločinu**, která se má hlouběji zabývat rozvojem doplňkových (administrativních) nástrojů boje proti přeshraničnímu organizovanému zločinu.

¹²⁵ Administrativní přístup spočívá ve spolupráci orgánů činných v trestním řízení se správními orgány za účelem rozšíření nástrojů boje proti latentním formám závažné kriminality. Kromě dokumentů EU (Stockholmský program, Strategie pro vnitřní bezpečnost) je zmiňován také ve výše zmíněné Konceptci boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 – 2014.

2.2.7.1 Nelegální obchod s drogami

V roce 2011 Policie ČR zjistila 3 635 (+625) trestných činů nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů, 31 (+7) trestných činů šíření toxikomanie a 168 (+23) trestných činů nedovoleného pěstování rostlin obsahujících omamnou látku.

Meziročně došlo k téměř 21% nárůstu registrované drogové kriminality.

ČR je v rámci výzkumu v oblasti celoživotní prevalence užívání nelegálních látek mezi 16letými na prvním místě v Evropě. Zkušenost s jakoukoli nelegální drogou uvedlo 46 % dotázaných.¹²⁶ Běžně dochází k užívání zejména marihuany na veřejnosti nebo v klubech apod.

V oblasti výroby metamfetaminu (**pervitinu**) přetrvává trend výroby této drogy z pseudoefedrinu, který pachatelé extrahují z volně prodejných léků. Trh je stále atomizován a dominují malé a menší varny metamfetaminu. **Počet pachatelů z řad občanů Vietnamu se již od roku 2007 průběžně zvyšuje.**

Pokud jde o dostupnost léčivých přípravků s obsahem pseudoefedrinu a míře jejich zneužívání k nelegální výrobě metamfetaminu, lze konstatovat, že celková spotřeba všech těchto léků distribuovaných na českém trhu ve srovnání s minulými léty značně poklesla, ale o to více vzrostly jejich dovozy ze zahraničí.

I v roce 2011 pokračoval vzrůstající trend počtu případů odhalených indoorových pěstíren konopí s masivním zapojením občanů vietnamské národnosti. Produkce z těchto pěstíren je určena jak k částečnému pokrytí domácí poptávky, tak pro vývoz do západní i východní Evropy.

Na distribuci **kokainu** se v ČR nejvíce podílejí osoby původem ze západní Afriky a trvá trend využívání českých občanů jako kurýrů pro přepravu kokainu z Jižní Ameriky do západní Evropy. V roce 2011 bylo možno pozorovat změny tras a kokain je dopravován i přes státy severní Afriky.

V oblasti **heroinu** je situace nadále ovlivňována albánsky hovořícími zločineckými skupinami, v nižších úrovních distribuce i romskými a vietnamskými skupinami.

Situace v oblasti problémového užívání opiátů je významně ovlivněna substitučním lékem **Subutex**, který ač primárně určen k léčbě, je nelegálně distribuován a zejména v Praze **masivně proniká na černý trh**. Kraje s největším počtem problémových uživatelů drog a zároveň nejvyšším počtem uživatelů opiátů jsou tradičně Praha a Ústecký kraj. V roce 2011 byl zaznamenán první případ nelegálního dovozu a následné distribuce fentanylu (jedná se o syntetický opiát nahrazující heroin).

Podle poznatků Celní správy ČR v Evropě a také v ČR byl od počátku roku 2010 a v roce 2011 zaznamenán **nový trend v dovozu „imitací“ omamných a psychotropních látek** převážně z Číny a Indie, které představují závažné zdravotní a společenské riziko.¹²⁷

Od účinnosti zákona č. 106/2011 Sb., kterým se mění zákon o návykových látkách a který rozšiřuje stávající přílohy omamných a psychotropních látek o 33 nových látek se dovoz těchto nových syntetických látek prakticky zastavil, zadrženo bylo pouze cca 700 gramů methylonu. Došlo též ke snížení počtu obchodů, ve kterých byl prodej nových syntetických drog provozován.

Změnu oproti minulosti zaznamenala Celní správa ČR u marihuany – do ČR se nelegálně dovážela především z Nizozemí. V současnosti je patrný nárůst nelegálního vývozu marihuany z ČR (indoorové pěstírny) leteckou poštovní přepravou do Velké Británie či USA. Potřeba (spotřeba) marihuany v ČR je z většiny pokryta „tuzemskou výrobou“.

(Viz tabulková a grafická část č. 21)

¹²⁷ Jednalo se především o chemické látky na bázi syntetického katinonu (účinné látky rostliny kathy jedlé, „catha edulis“), které **mají stimulační účinky („náhrada“ metamfetaminu, kokainu)**, včetně mediálně známého mefedronu a také látky ze skupiny syntetických kanabinoidů - skupina látek typově označovaná JWH. Mezinárodně se u těchto látek začal používat název „designers drugs / legal highs“. V Evropské unii bylo zaznamenáno mnoho případů poškození zdraví při užití těchto látek a došlo k celé řadě úmrtí ve spojení s jejich aplikací. Předmětné chemické látky byly při dovozu do ČR deklarovány jako koupelové soli, vykuřovací směsi či pod jiným chemickým názvem.

¹²⁶ Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách ESPAD 2007.

Opatření

V roce 2011 bylo **celními orgány ČR zajištěno v celkem 147 (+17) případech 148,3 (+75) kg omamných a psychotropních látek**. Z toho v 69 případech se jednalo o marihuanu, v 16 o pseudoefedrin v tabletách a v 15 o metamfetamin. Meziročně došlo k nárůstu o 17 případů.

V souvislosti s řešením situace v oblasti volně dostupných léků s obsahem pseudoefedrinu byla navázána policejní spolupráce s kolegy z dotčených zemí. Ze strany Národní protidrogové centrály byla iniciována snaha o řešení otázky zneužívání volně dostupných léků s obsahem pseudoefedrinu na evropské úrovni.¹²⁸

Dne 19. ledna 2011 byl usnesením vlády č. 47 schválen **Akční plán realizace Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 až 2012**. MV je gestorem opatření v oblasti prosazování práva a snižování nabídky návykových látek.

Dne 22. 4. 2011 nabyla účinnosti **novela zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách**. Jejím smyslem je pružně reagovat na rychle se vyvíjející situaci v oblasti zneužívání nových syntetických látek jako drog. Na seznam zakázaných látek přibylo celkem 33 nových syntetických drog,¹²⁹ mj. mefedron či nejrůznější deriváty piperazinu. Novela umožnila trestní postih jejich prodeje (např. v tzv. „Amsterdam“ či „Smart“ shopech). Balení obsahující syntetické drogy byla v těchto obchodech vydávána za sběratelské předměty.

V této souvislosti bylo doplněno nařízení vlády č. 467/2009 Sb., které stanoví množství větší než malé i u těchto nových syntetických drog. Vláda návrh schválila dne 30. listopadu 2011.

ČR se aktivně podílela na vytváření **Evropského paktu k syntetickým drogám**, kam se podařilo prosadit problematiku léčiv s obsahem pseudoefedrinu (i zavedení dohledu nad distribucí červeného fosforu).

V rámci EU politického cyklu pro organizovaný a závažný mezinárodní zločin byl vytvořen Operační akční plán pro prioritu č. 4 **Snižít distribuci a produkci syntetických drog v EU, včetně nových psychoaktivních látek**. Tento akční plán navazuje na strategické cíle přijaté COSI (Standing Committee on operational cooperation on internal security) pro období 2012-2013 k jednotlivým bezpečnostním prioritám.¹³⁰

¹²⁸ Je totiž zřejmé, že v době jednotného prostoru a neexistence hraničních kontrol mezi státy, je opatření aplikované pouze v jedné zemi společenství zcela nedostatečné a situaci neřešící. Uvedený problém byl několikrát prezentován na setkání pracovní skupiny pro prekurzory drog při Evropské komisi, kde byly členské země vyzvány k přijetí náležitých opatření k zamezení úniku léků z legálního trhu.

¹²⁹ Látky, které se staly součástí předkládaného návrhu zákona, patří mezi aktuálně se vyskytující na českém a evropském trhu s novými syntetickými psychoaktivními látkami nebo se jedná o látky, u kterých lze jejich masivní rozšíření v nejbližší době očekávat.

¹³⁰ Celkem bylo Radou EU přijato osm bezpečnostních priorit, v rámci priority č. 4 bylo stanoveno sedm strategických cílů – pět pro syntetické drogy a dva pro nové psychoaktivní látky. Operační akční plán pro rok 2012 se snaží naplnit šest z nich, sedmý bude zapracován do operačního akčního plánu pro rok 2013.

2.2.7.2 Obchod s lidmi

Pro trestný čin **obchodování s lidmi** bylo v roce 2011 odsouzeno 19 (+9) osob. Policií ČR bylo za rok 2011 zjištěno celkem 19 případů podezření ze spáchání tohoto tr. činu, vyšetřovaných a stíhaných osob bylo 29 .

V oblasti obchodu s lidmi je ČR již několik posledních let **zemí** především **cílovou a transitní méně pak zdrojovou**. Zemi cílovou představuje především pro občany Ukrajiny, Slovenska, Vietnamu a Mongolska a přibližně od roku 2010 velkou měrou pro občany Rumunska a Bulharska. Výjimkou nejsou ani migranti z exotičtějších částí světa (Honduras, Brazílie apod.). Pro Velkou Británii, Itálii, Španělsko, Německo a Skandinávii bývá Česká republika zemí zdrojovou. **Nejčastějšími formami vykořisťování** na území ČR zůstávají **sexuální¹³¹ a pracovní¹³²**. Ostatní formy¹³³ vykořisťování nebyly v policejních statistikách zaznamenány.

Změna modu operandi páchaní trestného činu obchodu s lidmi, tak jak je známá z posledních několika let, se v posledních dvou letech vyvinula do ještě sofistikovanější podoby. Pachatelé z původních násilných forem donucování, výhrůzek a zastrašování (omezování osobní svobody, fyzické násilí, odebírání cestovních dokladů apod.) přešli na subtilnější formy donucování (zneužití tísně, neznalosti jazyka, místních podmínek atd.). Prostředky elektronické komunikace, především internet, mobilní telefony apod. jsou čím dál více

¹³¹ Pod pojmem „obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování“ rozumíme trestný čin obchodování s lidmi dle § 168 odst. 1 nebo 2 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění zákona č. 306/2009 Sb. (dále jen „TZ“); popř. dle § 232a odst. 1 nebo 2 písm. a) zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „STZ“), kdy je obchodovaná osoba zneužita „k pohlavnímu styku nebo k jiným formám sexuálního zneužívání nebo obtěžování anebo k výrobě pornografického díla“ popř. „k pohlavnímu styku nebo k jiným formám sexuálního obtěžování nebo zneužívání“. Tento termín je v textu zaveden pro zjednodušení.

¹³² Pod pojmem „obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování“ rozumíme trestný čin obchodování s lidmi dle § 168 odst. 1 nebo 2 písm. e) TZ popř. § 232a odst. 1 nebo 2 písm. c) STZ, kdy je obchodovaná osobou užito „k nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování“.

¹³³ „Ostatními formami vykořisťování“ chápeme ty formy vykořisťování, které jsou uvedeny v § 168 TZ odst. 1 nebo 2 písm. b) k odběru tkáně, buňky nebo orgánu z jeho těla, c) k službě v ozbrojených silách, d) k otroctví nebo nevolnictví; popř. se může jednat o § 232a STZ odst. 1 nebo 2 písm. b) k otroctví nebo nevolnictví.

využívány při páchaní tohoto trestného činu. Prostřednictvím internetu dochází např. k náboru osob v zemi původu a provázání kriminální sítě.

Pokračujícím zásadním problémem je **latence** trestného činu obchodování s lidmi a jeho problematické dokazování. V ČR jako v dalších zemích Evropy existuje **minimum odsuzujících rozsudků** k trestnému činu **obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování** (v současné době disponuje ČR dvěma odsuzujícími doposud však nepravomocnými rozsudky (2010, 2011)).

Opatření

V roce 2011 probíhala evaluace čtyřletého období Národní strategie pro boj proti obchodu s lidmi pro období 2008 až 2011, která bude pokračovat ještě na počátku roku 2012.

MV připravuje **národní strategii pro období 2012 – 2015**, jejíž předložení vládě je stanoveno do 31. března 2012. Na základě vyhodnocení situace uplynulých let formuluje nová strategie úkoly a priority pro všechny zainteresované resorty.

V březnu 2011 byla podepsána dohoda o realizaci pro ČR prvního mezinárodního **společného vyšetřovacího týmu v oblasti boje proti obchodování s lidmi** (pod označením BOLERO) mezi ÚOOZ a britským protějškem Útvarem pro boj proti vykořisťování lidí a organizovanému zločinu. Tým byl založen v souvislosti s vyšetřováním případu obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování. Spolupráce vyvrcholila zadržením 6 občanů z ČR na území Británie podezřelých z obchodování žen do Velké Británie a jejich následného nucení k prostituci nebo fingovaným sňatkům.

V květnu 2011 uspořádalo MV ve spolupráci s neziskovou organizací La Strada ČR a Justiční akademií **workshop k II. fázi projektu Odhalování obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování a nucené práce**. Hlavním tématem bylo zhodnocení předběžných výsledků sběru rozsudků ze zemí EU k tomuto trestnému činu. V závěrech workshopu byla mj. podtržena nutnost **klást důraz na finanční postih pachatelů** – odčerpávat zisky z trestné činnosti, využívat finančních trestů, nepovažovat

trest odnětí svobody vždy za ten nejúčinnější způsob potrestání.

Workshop byl zároveň počátečním impulsem pro vypracování širší právní analýzy k problematice obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování a nucené práce, která bude vycházet z nasbíraných rozsudků i kasuistik z českého prostředí.

Ve spolupráci PČR a MV se v říjnu 2011 uskutečnil specializovaný kurz k problematice boje proti obchodu s lidmi určený pro příslušníky Policie ČR a státní zástupce.

Experti z MV společně se specializovanými příslušníky PČR se v roce 2011 zúčastnili dvou **expertních zahraničních misí** zaměřených na problematiku obchodování s lidmi za účelem nucené práce a pracovního vykořisťování. První mise se konala v říjnu 2011 a zaměřila se na Rumunsko. Druhá mise se konala v listopadu 2011 na Ukrajinu. Obě země jsou hlavními zdrojovými zeměmi pro oblast pracovního vykořisťování v ČR.

V roce 2011 vznikla v gesci MV cizojazyčná mutace textu **Základní informace o vybraných pomáhajících organizacích pro pravděpodobné oběti obchodování s lidmi**.¹³⁴

V roce 2011 pokračovala realizace **Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi** (dále jen „Program“).¹³⁵

Program je určen pro definovanou skupinu obětí trestného činu obchodování s lidmi, tzn. pro cizince vykořisťované na území České republiky a pro občany České republiky vykořisťované v zahraničí nebo na území České republiky.

¹³⁴ Jedná se o poučení určené pravděpodobným obětem obchodování s lidmi, v jejichž případě není relevantní postup dle ustanovení § 42e a § 33 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁵ Vytvoření Programu vychází ze Zákona o pobytu cizinců, který výslovně hovoří o zajištění ochrany cizincům – obětem obchodování s lidmi, jejichž spolupráce s orgány činnými v trestním řízení je významná pro předjetí, odhalení, prověřování nebo vyšetřování zločinu nebo jiného úmyslného trestného činu, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva.

Na vytvořeném systému participují příslušné orgány činné v trestním řízení, nevládní organizace, Mezinárodní organizace pro migraci, Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra České republiky, odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra a odbor prevence kriminality, který je současně koordinátorem činností v rámci fungování Programu.

V první fázi programu se jednalo o služby zaměřené na detekci pravděpodobných obětí, které by mohly být způsobilé pro zařazení do Programu. Druhá fáze pak byla orientována na přímou pomoc obětem obchodování s lidmi, které se dobrovolně rozhodly do Programu vstoupit.

V roce 2011 bylo do Programu nově zařazeno celkem 10 pravděpodobných obětí obchodování s lidmi, u 7 obětí se jednalo o sexuální vykořisťování a u 3 obětí to byla nucená práce a jiné formy vykořisťování. Celkem bylo od roku 2003 zařazeno do Programu 119 obětí obchodování s lidmi.

Součástí Programu je i Program dobrovolných návratů, který umožňuje bezpečný a důstojný návrat oběti do vlasti a je koordinován prostřednictvím IOM (Mezinárodní organizace pro migraci).

Během roku 2011 byla připravována nová koncepce financování služeb v Programu, která bude implementována od roku 2012. Do konce roku 2011 byly finanční prostředky přerozdělovány formou dotačních titulů. Nově budou služby realizované v rámci Programu financovány formou nákupu služeb a to ve dvou oblastech – terénní služby a péče o oběti.

Za účelem prevence obchodování s dětmi byl v roce 2011 zveřejněn materiál „**Obchodování s dětmi – doporučení pro postup orgánů veřejné správy**“.

Cílem dokumentu je detailně popsat doporučené postupy orgánům veřejné správy zejména ve vztahu k nezletilému cizinci, který se buď dopustil činu jinak trestného, provinění nebo přestupku zvláště v oblasti, kde je účelem takového jednání dosažení majetkového prospěchu (kapesní krádeže, krádeže v obchodech, loupeže, ale i jednání, která nejsou kriminalizovaná: př. žebrání), nebo na něm byl spáchán trestný čin, a který je zároveň potenciální obětí obchodování s lidmi (dětmi) ve smyslu ustanovení § 168 odst. 1 TZ.

Na úrovni EU v roce 2011:

- o Byla přijata **Směrnice Evropského parlamentu a Rady o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a ochraně obětí**, kterým se zrušuje rámcové rozhodnutí 2002/629/SVV – základní dokument EU v oblasti potírání obchodu s lidmi. Směrnice má být implementována do dubna 2013. Je možné konstatovat, že většinu v ní uvedených závazků ČR již splnila.

- Výbor COSI (Standing committee on operation cooperation on internal security) schválil **Operační akční plán pro období 2012** (na základě již dříve stanovených strategických cílů v dané oblasti pro období 2012 – 2013), zaměřený na naplnění bezpečnostní priority „Bojovat proti všem formám obchodu s lidmi a nelegální migrace prostřednictvím potírání organizovaných zločineckých skupin páchajících tuto trestnou činnost a to s důrazem na jižní, jihozápadní a jihovýchodní oblasti v EU.“

V oblasti obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování mohou preventivně

působit **kontrolní akce kontrolních útvarů úřadů práce.**

V 1. pololetí 2011 zkontrolovaly kontrolní útvary úřadů práce / krajských poboček Úřadu práce ČR při 441 kontrolní akci celkem 1 835 zahraničních pracovníků. Z toho u 280 kontrol bylo vykázáno celkem 1 131 porušení zákona o zaměstnanosti.

Další opatření viz kapitola 3.2 Prevence kriminality

2.2.7.3 Nelegální obchod se zbraněmi, výbušninami a nebezpečnými chemickými a biologickými látkami

V roce 2011 nedoznala trestná činnost na úseku nelegálního obchodu se zbraněmi a výbušninami oproti předchozím létům zásadních změn, kromě určitých odlišností či posunů v této oblasti.

Na úseku zbraní je stále spatřován zásadní problém v problematice znehodnocených zbraní podle zákona o zbraních. V souvislosti s případy realizovanými ÚOOZ jsou **v naprosté většině případů zajišťovány v kriminálním prostředí zbraně, které byly původně znehodnoceny a následně opět uvedeny do původního stavu.** Byly potvrzeny informace, že v případě uvádění těchto zbraní do střelbyschopného stavu byly pravděpodobně užity originální díly a nástroje od výrobců těchto zbraní, což by znamenalo, že pachatelé trestné činnosti k těmto prostředkům mají přístup.

Nově zjištěným trendem na úseku nelegálního obchodu se zbraněmi a vojenským materiálem by mohl být způsob obchodů, kdy velké firmy disponující licencemi a povoleními k obchodu s vojenským materiálem využívají v mnoha případech k zajišťování tohoto materiálu další osoby, které k obchodům nedisponují patřičnými licencemi a oprávněními.

V oblasti nelegálního nakládání s chemickými, biologickými, radioaktivními a ostatními vysoce nebezpečnými látkami (dále jen „CBRN“) a látkami dvojího užití odpovídá vývoj situaci z minulých let. Bezpečnostní rizika pocházejí z několika oblastí, a to zejména z nedodržování zákonů a technologických postupů

při manipulaci, skladování a likvidaci zdrojů ionizujícího záření, kde se vytváří prostor pro jejich odcizení a případné zneužití. Zde se jedná zejména o staré průmyslové zátěže, firmy v likvidaci nebo konkurzu, kde se zdroje ionizujícího záření využívaly, a obchod s nebezpečným šrotem.

Potvrzuje se dlouhodobý trend nelegálního obchodování s těmito látkami, kdy jsou tyto nabízeny v ČR ke koupi ve většině případů slovenskými občany, kteří vystupují jako zprostředkovatelé mezi majiteli a kupci. Zpravidla se jedná o odcizený materiál z laboratoří, průmyslových, vojenských, zemědělských či lékařských zařízení. Do nelegálního obchodování s CBRN jsou dle poznatků ÚOOZ zapojeni zejména občané států bývalého SSSR, Slovenska, Maďarska, Polska, Rumunska a bývalé Jugoslávie.¹³⁶

Eliminace rizik spojených s proliferací (šířením) zbraní hromadného ničení a jejich nosičů, resp. nakládání s konvenčními zbraněmi a položkami dvojího užití, podléhajících mezinárodním kontrolním režimům (MKR) patří mezi dlouhodobé úkoly BIS.

¹³⁶ Radioaktivní materiály, které jsou nabízeny k nelegálnímu obchodování, se pohybují v cenových relacích tisíců až desetitisíců USD či EUR za 1 g materiálu. Z cen na černém trhu vyplývá pro zúčastněné vysoká míra zisku. Velmi často se objevují případy podvodného jednání, kdy je bezvýznamný materiál vydáván za radioaktivní či jaderný.

Opatření

BIS v roce 2011 průběžně poskytovala dotčeným orgánům státní správy poznatky o nových proliferačních rizicích spojených se zapojením zprostředkovatelských (brokerských) společností z jiných zemí, než byl deklarovaný konečný uživatel. Oprávněné adresáty BIS informovala o možnostech zneužití tzv. podlimitních (nekontrolovaných) zařízení ve vojenských programech výzkumu a vývoje ZHN a jejich nosičů, konvenčních zbraní a výbušnin.

Celní orgány v hodnoceném období prováděly ve 21 případech šetření z důvodu podezření z nelegálního obchodování s vojenským materiálem a 1 šetření z důvodu porušení předpisů souvisejících s jaderným materiálem. V případě vojenského materiálu se především jednalo o špatné sazební zařazení, nepředložení licence či dovozních nebo vývozních povolení.

V roce 2011 MPO připravovalo novelu zákona č. 310/2006 Sb., o **nakládání**

s bezpečnostním materiálem. Předložení vládě se očekává v průběhu 3. čtvrtletí roku 2012 s účinnou platností od 1. ledna 2013.

Navrhovaná právní úprava reaguje zejména na potřebu přesné a spolehlivé evidence bezpečnostního materiálu, a to jak z důvodu eliminace případných bezpečnostních rizik, tak i z důvodu umožnění kontroly bezpečnostního materiálu v rámci kontrol prováděných na základě mezinárodních smluv, jimiž je ČR v této oblasti vázána (zejména Smlouva o konvenčních ozbrojených silách v Evropě č. 94/2003 Sb. m. s.).

V roce 2011 byl přijat zákon č. 248/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 38/1994 Sb., o **zahraničním obchodu s vojenským materiálem.** Touto novelou dochází zejména k implementaci Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/43/ES ze dne 6. května 2009 o zjednodušení podmínek transferů produktů pro obranné účely uvnitř Společenství.

2.2.7.4 Padělání

V oblasti padělání měny došlo v roce 2011 oproti roku 2010 k celkovému **snížení počtu zadržovaných padělaných a pozměněných peněz.** V České republice bylo zachyceno celkem 6 002 kusů padělků bankovek a mincí, což ve srovnání s rokem 2010, kdy bylo zadrženo 6 529 kusů, činí pokles o 8 %¹³⁷. Zvýšení záchyty bylo zaznamenáno pouze u padělků měny USD. Ostatní měny, včetně mincí, vykázaly snížené součty zachycených padělků.

¹³⁷ U domácí měny bylo zadrženo 4 499 (-403) kusů padělků. Oproti roku 2010 tak došlo ke snížení záchyty o 8 %. Naprostá většina padělků tuzemské měny byla zhotovena pomocí domácích nebo kancelářských tiskáren a kopírek.

Měny euro bylo zachyceno 664 (-135) kusů padělků. Oproti roku 2010 došlo ke snížení záchyty o 17 %. Padělků bankovek USD bylo na území ČR zadrženo 686 (+75) kusů, čímž došlo k navýšení záchyty o 12 %. U padělků obou těchto měn převažuje padělání tiskovými technikami a naznačuje vyšší kvalitu padělků i profesionální úroveň jejich padělatelů. Padělání této měny není prováděno na území ČR.

Převážná část trestné činnosti na úseku **padělání tuzemské měny** ve sledovaném období nejvíce znaky organizovanosti, což je dlouhodobým trendem.

Pachatelé padělání zahraniční měny, resp. měny euro, pocházejí z jiných evropských zemí, a jsou naopak velmi dobře organizovaní.

V roce 2011 bylo v Evropě odhaleno několik tiskařských padělatelských dílen. Výrobci padělků jsou napojeni na dobře organizovanou síť distributorů, kteří zásobují skupiny koncových předložitelů těchto padělků. Tyto skupiny pak operují po celé Evropě, kdy po udání určitého množství padělků opouštějí dané území a přesunují se do jiného státu. Je proto velmi obtížné mapovat pohyb těchto skupin. Ve střední a východní Evropě jsou tyto skupiny složeny z osob převážně bulharské, lotyšské a litevské národnosti. V jižní a západní Evropě trestnou činnost spojenou s padělkou měny euro páchají především přistěhovalci z afrického kontinentu.

V **oblasti platebních karet** došlo v roce 2011, oproti roku 2010, k mírnému nárůstu

trestné činnosti v počtu nasazených skimmovacích zařízení v ČR. Bylo **zaznamenáno 85 (+11) případů skimmingu**, které byly nahlášeny formou trestního oznámení od poškozených bankovních subjektů.¹³⁸

Skupiny organizovaných pachatelů v roce 2011 napadly 38 bankomatů v ČR, některé z nich opakovaně. K největšímu nápadu této trestné činnosti došlo v Praze (52 případů), v Brně (12 případů) a na území západních Čech. Z celkového počtu 85 případů skimmingu bylo objasněno 44 případů a bylo zadrženo 20 skimmovacích zařízení.

Na území ČR docházelo ke skimmování dat z platebních karet a jejich PIN kódů na různých typech bankomatů (převážně byly napadány bankomaty typu NCR, které jsou ve vlastnictví České spořitelny a Komerční banky). Po zcizení dat z platební karty dochází k následné okamžité výrobě padělků karet a výběrům finanční hotovosti na bankomatech v zahraničí. V roce 2011 byly tyto výběry prováděny většinou v mimoevropských zemích, především v USA (Chicago), dále následují Argentina, Mexiko, Dominikánská republika, Keňa a Kanada. Na území Evropy proběhly výběry v Ruské federaci a Itálii.

Opatření

Padělání měny a bezhotovostních platebních prostředků je celosvětový problém a efektivním nástrojem v boji proti této trestné činnosti je mezinárodní spolupráce. ÚOOZ je do této spolupráce plně zapojen, a to jak v tuzemské spolupráci s bankovním sektorem, tak v rámci Europolu i přímých kontaktů s kompetentními policejními složkami evropských států. Například spolupráce s kolegy z Polska, Slovenska a Maďarska je na vysoké úrovni. Velmi dobrá spolupráce je také s bulharskými a rumunskými partnery, a to prostřednictvím styčného důstojníka Policie České republiky v Bukurešti.

V roce 2011 ÚOOZ monitoroval bulharské a rumunské komunity, které páchají trestnou činnost spojenou s platebními kartami na území ČR.

V souladu s přijetím zákona č. 424/2010 Sb., vstoupila v platnost změna zákona **o občanských průkazech**. V této souvislosti probíhá příprava vydávání nových strojově čitelných občanských průkazů, které představují **vyšší úroveň zabezpečení proti padělání** a pozměňování než stávající typ strojově čitelného občanského průkazu.

¹³⁸ Nelze vyloučit možný (latentní) vyšší počet případů skimmingu z důvodu neohlášených napadení bankomatů finančními ústavami.

2.2.8 Terorismus

V roce 2011 nedošlo na území ČR k žádné události, která by se dala považovat za přímý teroristický útok.¹³⁹

ČR lze z hlediska potenciálního působení teroristických organizací nadále považovat za zemi spíše zneužívanou osobami podezřelými z napojení na teroristické organizace jako svou logistickou základnu. Zpravidla je využívána k tranzitu osob, získávání materiálního a finančního krytí, usnadnění vstupu, pohybu a pobytu v zemích schengenského prostoru anebo jako místo pro páchaní jiné trestné činnosti.

Kriticky důležitá zůstává oblast radikalizace v Evropě a ve světě týkající se imigrantů z islámských zemí či konvertitů.

Podle ÚOOZ byly v ČR v roce 2011 zaznamenány případy konvertitů z řad občanů ČR s bohatou násilnou trestní minulostí. Uvedené osoby konvertovaly převážně v průběhu výkonu trestu odnětí svobody. Jako zájmová se z pohledu vnitřní bezpečnosti ČR jeví především možná radikalizace těchto konvertujících osob.

BIS zaznamenala několik významných podnětů souvisejících s potenciální propagací šíření terorismu a radikálního výkladu islámu a předpokládá, že do budoucna nelze vyloučit možné radikalizační tendence v reakci na volební vítězství islámských fundamentalistických organizací an-Nahda v Tunisku a Muslimského bratrstva v Egyptě.

Nicméně situace v české muslimské komunitě nadále zůstala bez výrazných změn oproti předchozímu roku.

V oblasti terorismu se do popředí dostává problém „**teroristů na volné noze**“, tzv. „**osamělých vlků**“, kteří využívají k seberadikalizaci, indoktrinaci a získávání informací zpravidla internet, přiklánějí se k různým radikálním a nenávisným ideologiím, např. k islamismu nebo k džihádismu, ale nejsou přímo napojeni na teroristické skupiny, jejich buňky nebo kontakty. Teroristické činy připravované takovými osobami je pro

bezpečnostní složky velice těžké překazit v jejich přípravné fázi, neboť pachatelé nekomunikující se "zájmovými osobami" bezpečnostní komunity na sebe většinou upozorní až ve chvíli spáchání útoku. Ukazuje se, že motivace "osamělých vlků" je výslednicí ideologie, která kombinuje osobní mstu, frustraci a nespokojenost jedince s náboženským nebo politickým rozhořčením. V jejich teroristických činech se často objevuje snaha ovlivnit společnost, která je neuznává. Útok je pokusem, jak upoutat pozornost na sebe, na své myšlenky a filozofii. Násilný akt považují ve svém životě teprve za počátek, od kterého se bude vše odvíjet. Při teroristickém útoku si proto nepřejí zemřít, chtějí si užít publicitu a svou "filozofii" šířit dál.

Přestože se to týká malého počtu osob, mohou tito jedinci napáchat značné škody na lidských životech.

Bezpečnostní složky v ČR a EU se nadále intenzivně soustředí i na **oblast bezpečnosti civilního letectví** (blíže viz Opatření).

Na úrovni EU se hlavní pozornosti dostalo problematice nákladní letecké dopravy — Cargo. Mezi diskutovaná témata patří v oblasti zajišťování bezpečnosti civilního letectví také problematika tělesných skenerů a připravované zrušení zákazu převozu tekutin, aerosolů a gelů na palubách letadel.

Opatření

(Další opatření viz kapitola 3.1 Legislativní aktivity a 3.3 Evropská unie a mezinárodní spolupráce)

Policie ČR se v uvedené problematice zaměřuje především na získávání poznatků k aktivitám osob, ke kterým byly získány informace o jejich vazbách na teroristické organizace, případně o osobách, které jsou známé svými radikálními postoji a zdržují se na území ČR.

Zpravodajské služby ČR (BIS, ÚZSI, VZ) působí v oblasti detekce rizik, analýzy situace a spolupráce se zahraničními partnery.

V zájmu maximálního snížení rizika dokonání teroristického aktu je činnost bezpečnostní komunity ČR i nadále zaměřena na preventivní opatření, která vyplývají z analýzy rizik pro ČR, resp. pro celou Evropu.

¹³⁹ Dne 2. září 2011 byl u obchodního domu IKEA v Praze nalezen nástražný výbušný systém. Podobné incidenty se již odehrály ve Spolkové republice Německo, Nizozemí, Belgii a Francii, nelze je ale považovat za teroristický útok ve své podstatě, protože nebyly spojeny s žádnými ideologickými cíli.

S nejvyšším možným nasazením jsou prověřovány signály o možném pohybu osob napojených na teroristické organizace na území ČR a jsou monitorovány jejich aktivity.

Odpovědným gestorem na tomto poli je v rámci PČR odbor terorismu a extremismu ÚOOZ a **Národní kontaktní bod pro terorismus**. Bezpečnostní složky ČR v oblasti boje proti terorismu koordinuje **Společná zpravodajská skupina** při Úřadu vlády.

Protiteroristická připravenost je pravidelně a systematicky zvyšována relevantními cvičeními, realizovanými na mnoha různých úrovních.

Např. **CMX 2011**, což bylo procedurální cvičení orgánů krizového řízení NATO strategické politicko-vojenské úrovně konané pod záštitou generálního tajemníka NATO ve dnech 19. - 26. října 2011. Tématem cvičení na území ČR byla činnost bezpečnostních složek při řešení mimořádné situace spojené s narušováním zákonosti dle typového plánu „Narušování zákonosti velkého rozsahu“ týkající se úspěšně provedených teroristických útoků vinelandské organizace Thor's Fist na velkosklad pohonných hmot a chemický závod v ČR

K zefektivnění boje proti terorismu přispívá zvyšování kvalifikace vybraných specialistů PČR.¹⁴⁰

V souvislosti s nálezem nástražného výbušného systému u obchodního domu IKEA se ÚOOZ zapojil do mezinárodního vyšetřovacího týmu Europolu. Na základě poznatků zjištěných v ČR bylo následně možné, ve spolupráci s polskými kolegy, zadržet v říjnu 2011 v Polsku dva pachatele série trestných činů.

V průběhu roku 2011 ÚOOZ řešil několik případů hrozeb s teroristickým podtextem směřovaných vůči chráněným objektům v ČR.¹⁴¹

Materiálem strategické povahy v boji proti terorismu je **Strategie boje proti terorismu pro léta 2010 – 2012**, vypracovaná MV a schválená usnesením vlády č. 221 dne 22. března 2010.¹⁴²

Vláda ČR v návaznosti na zmíněnou strategii schválila dne 16. 11. 2010 svým usnesením č. 826 materiál "**Aktuální seznam priorit v boji proti terorismu pro léta 2010 – 2012**", který pevně stanoví úkoly a termíny pro jejich splnění.

Vyhodnocení plnění těchto úkolů bude probíhat v roce 2012.

K účinnému boji proti terorismu přispívají legislativní aktivity. Dnem 1. 12. 2011 nabyl účinnosti zákon č. 330/2011 Sb., kterým se **mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění zákona č. 306/2009 Sb., a zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)**, ve znění pozdějších předpisů. Tato novela, mimo jiné v návaznosti na rámcové rozhodnutí Rady 2008/919/SVV, kterým se mění rámcové rozhodnutí 2002/475/SVV o boji proti terorismu, **doplňuje současné znění skutkové podstaty trestného činu teroristický útok** např. o chybějící jednání, spočívající ve veřejném podněcování k teroristické trestné činnosti.

Spolupráce MV na asistenčních programech s třetími zeměmi (země bývalého Sovětského svazu, západní Balkán, Jižní Kavkaz a Blízký východ) přispívá ke stabilitě vnitropolitické situace v těchto státech a tím nepřímo i k lepší bezpečnostně-politické situaci v Evropě a v ČR. Tato spolupráce při vzdělávání a výcviku policejních složek se zaměřuje především na oblast boje s organizovaným zločinem a s celosvětovou hrozbou terorismu.

¹⁴⁰ Např. na PA ČR se konal kurz „Finanční šetření a kontrola kriminality, legalizace výnosů trestné činnosti a **financování terorismu**“.

¹⁴¹ Rok 2011 byl desátým výročím teroristických útoků na New York a Pentagon ze dne 11. září 2001. V této souvislosti se prověřovaly možnosti spáchání jiného, spektakulárního teroristického útoku. Podobně byla pozornost ÚOOZ zaměřena vůči možným odvetným akcím po zabití Usámy bin Ládina a Anwara al-Awlakiho.

¹⁴² Dokument obecnější povahy seznamuje se základními principy boje proti terorismu v podmínkách České republiky, přibližuje jednotlivé oblasti, jichž se boj proti terorismu jako téma přímo dotýká. Nastihuje též souvisící aktuální slabiny bezpečnostního systému České republiky.

Bezpečnost civilního letectví

Ochrana před protiprávními činy **v oblasti civilního letectví** je na mezinárodní úrovni řešena v rámci regulačního výboru pro bezpečnost při Evropské komisi a zároveň bezpečnostním výborem a komisí mezinárodních organizací civilního letectví ICAO a ECAC. Společných zasedání se pravidelně účastní zástupci odboru civilního letectví MD.

Na vnitrostátní úrovni jsou otázky bezpečnosti řešeny v rámci Meziresortní komise pro bezpečnost civilního letectví (MKBCL).¹⁴³

V České republice přetrvávají bezpečnostní opatření, která byla zavedena již dříve na základě informací o možném nebezpečí teroristických útoků.

Pozornost je rovněž věnována nebezpečí představovaným zneužíváním laserových ukazovátek k oslňování leteckých dopravních prostředků, jejichž vysoký počet byl zaznamenán i v roce 2011 (stejně jako v předchozím).

V současné době probíhá meziresortní připomínkové řízení k novelizaci zákona č. 310/2006 Sb. o nakládání s bezpečnostním materiálem, jež by měla upravovat prodej, nabývání a držení laserových ukazovátek. To by mělo přispět k omezení zneužívání laserů k oslňování leteckých dopravních prostředků a zlepšení možnosti postihu případných pachatelů.

V předpisové oblasti probíhá připomínkové řízení novelizace všech národních programů (Národní bezpečnostní program, Národní program bezpečnostního výcviku, Národní program řízení kvality), které se zabývají bezpečností civilního letectví.

Dále byly zahájeny práce na novele zákona č. 49/1997 Sb., a vyhlášky č. 410/2006 Sb., oboje rovněž v závislosti na změnách mezinárodních předpisů a požadavků vyplývajících ze specifických podmínek v České Republice. Změna se bude týkat např. právní úpravy ochrany civilního letectví před protiprávními činy. Příslušná část 8. zákona o civilním letectví bude nahrazena novým textem a v rámci této změny bude také řešeno ověřování spolehlivosti. Návrh novely zákona by měl být připraven k diskuzi s odbornou veřejností v průběhu 1. čtvrtletí roku 2012.

Další opatření viz kap. 3.1 Legislativní aktivity.

¹⁴³ Zasedání MKBCL se pravidelně účastní zástupci MD, MV, MO, MZV a MF (GR cel). Odpovědnost za tuto oblast v rámci ČR nese MD s tím, že MV (odbor bezpečnostní politiky) řeší problematiku policejních složek na letištích včetně ozbrojených doprovodů letů a otázky související s aktivitami zpravodajských služeb prostřednictvím společného zasedání bezpečnostní skupiny (signalizace hrozeb).

2.2.9 Extremismus

Z celkového počtu 317 177 zjištěných trestných činů na území ČR bylo v období od 1. ledna do 31. prosince 2011 zaevidováno 238 (-14) trestných činů s extremistickým podtextem, tj. cca 0,08 % z celkového objemu zjištěné kriminality.

Co se týká počtu veřejně pořádaných akcí, během roku 2011 byl zjevný **nárůst aktivit obou extremistických scén.**¹⁴⁴ Bylo zaznamenáno celkem 334 akcí pořádaných extremistickými subjekty. Z tohoto počtu celkem 123 akcí bylo pořádané subjekty pravicově extremistickými (dále jen „PEX“), 211 pak subjekty scény levicově extremistické (dále jen „LEX“). Oproti loňskému roku, kdy bylo zaznamenáno přibližně 80 akcí PEX a 120 akcí LEX se jedná o poměrně markantní nárůst počtu akcí, což nasvědčuje celkově vyšší mobilizaci extremistických subjektů a s tím související rostoucí aktivitou.¹⁴⁵

Obě scény se radikalizují. Na jedné straně je situace patrná z hlediska trestné činnosti, která je sice kvantitativně na přibližně stejné úrovni, **kvalitativně však přibývá násilné trestné činnosti s extremistickým podtextem.** Dalším jevem je působení lokálních extremistických buněk, vyvíjejících vlastní aktivity a formy aktivismu, do jisté míry působících s vysokou úrovní konspirace a náchylných k radikalizaci, případně aspirujících k pokusům o „přímou akci“.

Se všeobecným rozvojem využívání internetového prostředí a obecně kyberprostoru, roste jejich využívání a oblíbenost i v rámci obou extremistických scén. Vedle tradičních webových prezentací a šíření ideologie, rozvoj zažívají

zejména diskusní fóra, blogy a sociální sítě či komunikátory. Tyto jsou užívány k distribuci či propagaci zvukových a obrazových materiálů. V neposlední řadě, sociální sítě jsou často užívány zejména pro mobilizaci podpory k připravovaným veřejným akcím, a to zejména v rámci scény PEX. V případě LEX je pak internet nástrojem komunikace, koordinace a propagace militantních struktur, zejména co se tzv. solidárních akcí týká.

PEX scénu ovlivnily represe státních orgánů a osobní rozpory mezi vůdčími postavami z předchozích let.¹⁴⁶

Hlavním reprezentantem pravicově vyhraněných postojů v roce 2011 zůstala Dělnická strana sociální spravedlnosti a její mládežnická organizace Dělnická mládež.

Česká krajně nacionalistická scéna se dlouhodobě nachází v útlumu. Jednotlivá uskupení postrádají dlouhodobou koncepci, finance i aktivní členskou základnu. Nedaří se jim nalákat nové sympatizanty.

Zahraniční události ovlivnily vývoj anarchoautomního hnutí. Někteří jeho členové participovali na akcích jiných levicově orientovaných uskupení. Jejich hlavním tématem byla kritika současné pravicové vlády a jejich reforem souvisejících s úspornými opatřeními.

Marxisticko-leninská část levicového spektra v roce 2011 stagnovala, některá uskupení v porovnání s rokem předešlým dokonce utlumila své aktivity. Činnost jednotlivých skupin byla ovlivněna řadou problémů, se kterými se potýkají již několik let. Za nejzávažnější lze považovat roztržité scény do řady marginálních uskupení, jejich neschopnost navzájem spolupracovat (nejen z důvodu byt' i drobných ideologických rozporů, ale i s ohledem na osobní animozity), zanedbatelná členská základna, neschopnost komunistů ve větší míře přilákat nové sympatizanty, a z toho všeho pramenící nedostatečný mobilizační potenciál.

¹⁴⁴ Podrobné informace jsou k dispozici ve Zprávě o problematice extremismu na území ČR v roce 2011.

¹⁴⁵ U obou scén, jak krajně-pravicové (PEX), tak krajně-levicové (LEX), byla společným prvkem výraznější kritika státu, státních institucí i politických elit, a to zejména z hlediska sociálně-ekonomických otázek, které jsou stále více inkorporovány do rétoriky i programatiky extremistických subjektů. Obě scény prostřednictvím těchto otázek a témat intenzivněji oslovují širší a obecně nespokojenou populaci. Zjevnou příčinou zvýšené aktivity je celospolečenské téma současné ekonomické recese, krize veřejných rozpočtů a obava z podobných důsledků jako v případě jihoevropských států. S tím souvisí i vágní a z velké části populistická akcentace a využívání tématu korupce, zdůrazňující kritiku politických elit a sloužící jako další prostředek pro oslovení populace.

¹⁴⁶ Proto nepředstavuje kompaktní celek s jediným cílem, ale spíše směsici myšlenkových proudů. Vztahy mezi jednotlivými skupinami byly často natolik komplikované, že předem vylučovaly hlubší spolupráci. Rovněž byla znatelná absence vůdčích, organizačně schopných osobností, které by se v rámci neonacistické scény těšily širokému uznání a byly by schopné využít stávajícího potenciálu a scénu jako celek opět zmobilizovat.

2.2.10 Informační kriminalita

Informační kriminalita je trestná činnost páchaná v prostředí informačních technologií včetně počítačových sítí.¹⁴⁷

Nejčastějšími projevy informační kriminality jsou zejména porušování autorských práv, šíření extremistické a teroristické propagandy, šíření zakázané pornografie, podvodná jednání, výhrůžky, vydírání, šíření poplašných zpráv, pomlvy a útoky na informační systémy a data.

V roce 2011 evidovala Policie ČR celkem 1502 trestných činů spáchaných internetem nebo ostatními počítačovými sítěmi.

V rámci porušování autorských práv nadále dochází k přesunu trestné činnosti z původně dominantního prostředí výměnných sítí do segmentu datových úložišť, přičemž pro výměnu odkazů a případně hesel ke komprimovaným materiálům s obsahem autorsky chráněných děl, šířených v rozporu s autorským právem, jsou využívány tematická fóra a diskuse. Celý segment se rozdrobil do velké masy drobných útoků, což znemožňuje účinný postup proti takovému jednání. Současně je patrná technická propracovanost tematického dohledávání v rámci samotných úložišť, což umožňuje tato úložiště masivně využívat i jako samostatný fulltext pro dohledání zejména multimediálního obsahu bez potřeby využití propojení s jinými linky.

Novým prvkem je opětovné rozšíření podvodných aktivit spočívajících výhradně na sociálním inženýringu s absencí technologického využití útoku.

S rozšiřující se platformou zejména sociálních sítí a tematicky zaměřených aplikací je patrný růst využívání resp. **zneužívání informací získaných k jednotlivým uživatelům**. Informace o jednotlivých osobách jsou zneužívány k jejich kompromitaci nebo jsou tyto osoby pod hrozbou zveřejnění údajů o jejich soukromí naváděny ke kriminálnímu jednání.

V roce 2011 obdržel ÚOKFK PČR opět poměrně značný počet podání z FAÚ MF ČR,¹⁴⁸

¹⁴⁷ Předmětem útoku je samotná oblast informačních technologií nebo je tato trestná činnost páchaná za výrazného využití informačních technologií. Zejména se jedná o zneužívání internetu.

¹⁴⁸ V trestních oznámeních FAÚ z oblasti podezření na praní peněz získaných počítačovou kriminalitou v zahraničí se zpravidla objevují cizinci s pobytem v ČR, ale do této trestné činnosti se zapojují i občané ČR. Cizinci zpravidla

kteří upozorňovaly na podezřelé osoby využívající území ČR, zejména Prahu, pro převod¹⁴⁹ peněžních prostředků ze svých účtů určeným osobám do zahraničí, kdy tyto peníze pocházejí z organizované počítačové kriminality v zahraničí, jedná se o tzv. phishing.

Velkým problémem v oblasti kybernetické a informační bezpečnosti v ČR byla i v roce 2011 nízká úroveň povědomí občanů o těchto oblastech bezpečnosti, není výjimkou názor, že bezpečnost snižuje efektivitu provozu IT.

Opatření

V roce 2011 MV ČR zpracovalo Národní strategii kybernetické bezpečnosti na období 2011–2015 a Akční plán k této strategii. Oba dokumenty byly schváleny usnesením vlády č. 564 z 20. července 2011. Rovněž byl spuštěn portál ke kybernetické bezpečnosti. V říjnu 2011 však došlo ke změně subjektu odpovědného za oblast kybernetické bezpečnosti.

Usnesením vlády České republiky č. 781 ze dne 19. října 2011 přešla problematika řešení kybernetické bezpečnosti z MV na Národní bezpečnostní úřad (NBÚ), který se stal gestorem problematiky kybernetické bezpečnosti a zároveň národní autoritou pro tuto oblast.

Současně vláda zřídila **Radu pro kybernetickou bezpečnost** a schválila vznik **Národního centra kybernetické bezpečnosti** jako součásti NBÚ.

Vláda rozhodla o zvýšení rozpočtu NBÚ pro zajištění činnosti Národního centra kybernetické bezpečnosti¹⁵⁰ NBÚ vláda uložila:

- o předložit do 31. března 2012 **aktualizovanou Strategii pro oblast kybernetické bezpečnosti České republiky na období let 2011 až 2015**, aktualizovaný **Akční plán opatření** k této strategii a návrh věcného záměru zákona o kybernetické bezpečnosti;
- o zabezpečit činnost Rady pro kybernetickou bezpečnost a svolat první zasedání této rady do 30. listopadu 2011 (Rada)¹⁵¹;

zakládají za tímto účelem u bankovních institucí v ČR účty, a to nezřídka na zfalšované nebo pozměněné doklady.

¹⁴⁹ Nejčastěji se jedná o trestné činy legalizace výnosů z trestné činnosti (§ 216 tr. zákoníku) nebo legalizace výnosů z tr. činnosti z nedbalosti (§ 217 tr. zákoníku).

¹⁵⁰ Zvýšení o 51,5 mil. Kč v roce 2012, o 61 mil. Kč v roce 2013, o 61 mil. Kč v roce 2014 a o 65 mil. Kč v roce 2015.

- o vybudovat do 31. prosince 2015 plně funkční Národní centrum kybernetické bezpečnosti a jako jeho součást vládní koordinační místo pro okamžitou reakci na počítačové incidenty (vládní CERT - Computer Emergency Response Team).
- o zpracovat ve spolupráci s ministry vnitra a obrany a ředitelem BIS a vládě **do 31. července 2013 předložit návrh zákona o kybernetické bezpečnosti.**

V roce 2011 pokračovala příprava nástrojů pro boj proti nejrozšířenějším formám hrozeb spojených s využíváním informačních a komunikačních technologií (ICT), které Evropská komise představila v roce 2010 v rámci strategického dokumentu **Digitální agenda pro Evropu**. Problematice bezpečnosti internetu, zejména pro děti, pak byla věnována pozornost rovněž na půdě OECD, které vypracovalo Doporučení na ochranu dětí v online prostředí.

Jako odezva na stále propracovanější formy kyberzločinu je budování sítě vládních/národních pracovišť pro reakci na počítačové hrozby (tzv. CERT/CSIRT). V operativní rovině se přistupuje k mezinárodně koordinovaným cíleným akcím v oblasti informační a síťové bezpečnosti nejen na evropské úrovni, ale i ve spolupráci s třetími zeměmi, a ke společné akci v boji proti počítačové kriminalitě, za podpory **Evropské agentury pro bezpečnost sítí a informací (ENISA)**.¹⁵²

V reakci na nové a technologicky sofistikovanější hrozby (např. GhostNet, útoky typu distribuovaného odepření služby, Stuxnet, spamy generované prostřednictvím botnetů –sítě Conficker a Mariposa apod.) zveřejnila Evropská komise v roce 2011 Sdělení o ochraně kritické informační infrastruktury „**Dosažené výsledky**“

¹⁵¹ Rada na svém prvním zasedání dne 23. listopadu 2011 mj. přijala usnesení o harmonogramu budování Národního centra kybernetické bezpečnosti.

¹⁵² Jako příklad lze uvést konání prvního společného kybernetického cvičení EU – USA, které se uskutečnilo koncem listopadu 2011 a které bylo kladně hodnoceno odbornou veřejností. ENISA nadále i v roce 2011 pokračovala v podpoře pracovišť typu CERT, např. vedla průběžně aktualizovaný seznam CERT/CSIRT v Evropě, vydala řadu zpráv a publikací vztahujících se k problematice CERT apod. Rovněž se angažovala v přípravě budování institucionálního EU CERT. Mj. podporovala svými projekty i spolupráci veřejného a soukromého sektoru v oblasti síťové a informační bezpečnosti a zvyšování povědomí v této oblasti. V rámci ENISA byla v roce 2011 založena i pracovní skupina EU – USA zaměřená na kybernetickou bezpečnost a kybernetickou kriminalitu.

a další kroky: směrem ke globální kybernetické bezpečnosti“, které popisuje příští kroky na evropské a mezinárodní úrovni v ochraně kritické informační infrastruktury.

Vzhledem k výše uvedenému i novým výzvám v oblasti informační a síťové bezpečnosti je nutná i modernizace ENISA. V roce 2011 byl proto diskutován návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o novém mandátu ENISA. Projednávání návrhu zatím nebylo ukončeno a bude se pravděpodobně pokračovat v jeho projednávání i v příštím roce.

Evropská unie prostřednictvím programu **Safer Internet (Bezpečnější internet)**¹⁵³, podporuje v ČR činnost **Národního centra pro bezpečnější internet** (www.bezpecnyinternet.cz), které v sobě integruje kontaktní místo pro oznamování nedovoleného obsahu na internetu (tzv. horkou linku), pomocnou linku pro děti i rodiče (tzv. help line) a osvětové aktivity zaměřené na bezpečnost internetu zejména u mladistvých uživatelů.

Na národní úrovni plní roli gestora tohoto programu MV. Cílem **Safer Internet** je podpořit bezpečné využívání internetu (zejména dětmi a menšinami), boj proti nedovolenému, nechtěnému a škodlivému obsahu a zvyšování všeobecného povědomí v této oblasti mezi dětmi, rodiči, učiteli a sociálními pracovníky jako koncovými uživateli.

Vedle tohoto projektu funguje v ČR **horká linka provozovaná Nadací Naše dítě**. Obě tyto linky spolupracují při podezření na výskyt nelegálního on-line obsahu s Policií ČR.

MV připravuje realizaci projektu spolufinancovaného z OPLZZ SFEU "Vzdělávání pracovníků veřejné správy pro ochranu e-Governmentu". Jeho cílem je zlepšení připravenosti orgánů činných v trestním řízení, dalších orgánů státní správy a nejširší veřejnosti čelit kybernetickým hrozbám.

¹⁵³ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1351/2008/ES ze dne 16. prosince 2008 o zavedení víceletého programu Společenství pro ochranu dětí využívajících internet a jiné komunikační technologie.

2.2.11 Bezpečnost silničního provozu

Počet dopravních nehod 75 137
(-0,5 %, -385)

Následky dopravních nehod:

Usmrceno 707 osob

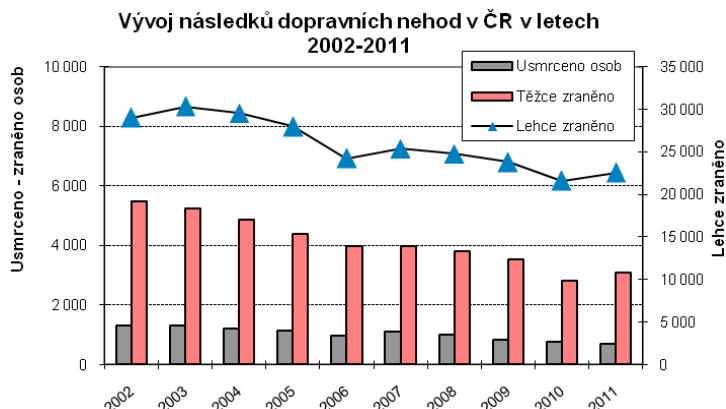
(-6,1 %, -46)

Těžce zraněno 3 092 osob

(+9,5 %, +269)

Lehce zraněno 22 519 osob

(+4,2 %, +909)

Policie ČR v roce 2011 šetřila 75 137 nehod, při kterých bylo 707 osob usmrceno, 3 092 těžce zraněno a 22 519 zraněno lehce. Odhadnutá hmotná škoda dopravní policií na místě nehody je 4 628,08 mil. Kč.

Při porovnání hodnot základních ukazatelů s rokem 2010 byl zaznamenán pokles u počtu nehod o 385, tj. o 0,5%, u počtu usmrcených o 46 osob, tj. o 6,1% a u odhadu hmotné škody o 296,9 miliónu Kč, tj. o 6%. Naopak nárůst zaznamenáváme u obou kategorií zraněných osob a to u těžce zraněných o 269, tj. o 9,5% a u lehce zraněných o 909 osob, tj. o 4,2%.

Počet usmrcených osob v roce 2011 byl nejnižší od roku 1955,¹⁵⁴ kdy podle dostupných údajů zahynulo na našich silnicích 656 osob. Pokles počtu usmrcených osob (v porovnání s rokem 2010) lze považovat za významný, přesto nemůže panovat přílišný optimismus, neboť se významně zvýšily počty těžce a lehce zraněných osob. Naproti tomu můžeme pozitivně hodnotit vývoj následků u dětí (12 usmrcených dětí), kdy zaznamenáváme významné snížení oproti roku 2010 o 5 a samotný počet usmrcených dětí v roce 2011 je nejnižší za posledních 32 let.

Policie ČR v roce 2011 evidovala 5 242 nehod zaviněných pod vlivem alkoholu (tj. 7,5 % z celkového počtu), při kterých bylo evidováno 89 usmrcených osob (tj. 12,6 % z celkového počtu) a dalších 2 701 osob bylo zraněno.

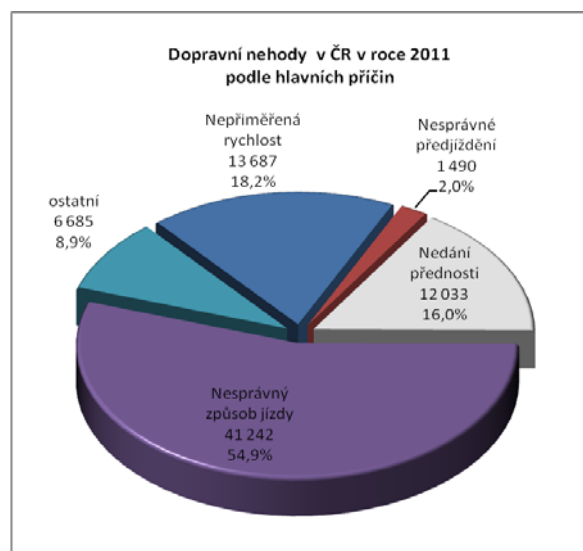
V porovnání s rokem 2010 je počet těchto nehod vyšší o 227 (tj. o 4,5%).

Případů, kdy kontrola na přítomnost drog u řidiče motorového vozidla byla pozitivní, eviduje policie 149, přitom bylo 8 osob usmrceno a dalších 88 osob bylo zraněno.

Nejčastějším druhem nehody byla srážka jedoucích vozidel (37,6 % z celkového počtu nehod) a srážka s pevnou překážkou (24,1 %).

Nejvíce usmrcených osob bylo při nehodách končících vzájemnou srážkou jedoucích vozidel (téměř 42 % z celkového počtu usmrcených osob).

Při nehodách bylo v roce 2011 usmrceno celkem 156 chodců (+5), z toho 92 (+18) při nočních nehodách.

Opatření

MD předložilo vládě „Národní strategii bezpečnosti silničního provozu na období 2011-2020“. Materiál byl schválen usnesením

¹⁵⁴ Lze uvažovat, zda uvedený trend není též přirozeným důsledkem obnovy vozového parku a zejména zvyšování standardu prvků pasivní bezpečnosti silničních motorových vozidel.

vlády České republiky ze dne 10. srpna 2011 č. 599.

I během roku 2011 prováděla Policie České republiky ve spolupráci s Celní správou kontroly v terénu zaměřené na dodržování ustanovení § 43 zákona č. 361/2000 Sb. o omezení jízdy některých vozidel a kontroly technického stavu vozidel. Nezbytnost těchto kontrol se potvrdila, bylo by žádoucí navýšení jejich počtu a uzákonění vyšších postihů za porušení tohoto ustanovení zákona o silničním provozu.

Osvědčila se teoretická část zkoušky k získání řídičského oprávnění prováděná elektronickou formou.¹⁵⁵

V roce 2011 byly **zahájeny práce na přípravě nového zákona o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel**, který by měl v plné míře nahradit stávající zákon č. 247/2000 Sb.

Ke zvýšení bezpečnosti silničního provozu by měly přispět i legislativní aktivity. 1. 8. 2011 nabyla účinnosti novela zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu) č. 133/2011 Sb., a některých dalších zákonů.¹⁵⁶

Oblast prevence

Pokračovaly četné kampaně Ministerstva dopravy, včetně dlouhodobých, a další projekty MV a PČR jako např.:

- V rámci výchovného působení na účastníky silničního provozu pokračoval pátým rokem projekt **„BESIP Team“**. Projekt upřednostňuje osobní zážitek před vysvětlováním a v rámci svého putování po všech regionech ČR umožňuje všem existujícím i potenciálním účastníkům silničního provozu vyzkoušet simulátor nárazu a získat základní informace nejen o nových pravidlech silničního provozu, ale i o jednotlivých aktivitách MD – BESIP včetně relevantních argumentů a propagačních materiálů.
- Projekt **Nezvrtné osudy**, který je realizovaný jako kontaktní kampaň

na středních školách zaměřená na mladé a začínající řidiče. Hlavní náplní jsou diskuze studentů s přímými účastníky dopravních nehod, které mají za cíl ukázat možné následky dopravních nehod a působit preventivně na tuto cílovou skupinu.

- Projekt **„The Action“** – multimediální představení jako specifická forma dopravní výchovy úspěšně pokračovalo již pátým rokem. Projekt je zacílen na mladé začínající řidiče.
- Kampaň **„Je to na Tobě“**, která je zaměřena na komunikaci závažných následků nehod řidičů s alkoholem a drogami. Kampaň probíhala v letních měsících na hudebních festivalech. Svou nezastupitelnou roli hrála populární hudební skupina Chinaski, která komunikovala tuto problematiku na podzimním koncertním turné.
- Ve spolupráci MD, MŠMT a NÚV bylo zpracováno **„Metodické doporučení k realizaci témat dopravní výchovy v základních školách“**.
- Kampaň **„Senioři v silniční dopravě“**, zaměřená na specifickou skupinu účastníků silničního provozu. Byly natočeny rozhlasové a televizní spoty, upozorňující na nejčastější příčiny kolizí seniorů v dopravě a novou právní úpravu. V rámci celé ČR probíhaly k tomuto tématu přednášky pro seniory.
- Dlouhodobá kampaň **Zvyšování bezpečnosti silničního provozu prostřednictvím podpory dopravně-zklidňujících opatření** je zaměřena především na zástupce místních samospráv a státní správy v obcích a městech.¹⁵⁷
- Kampaň **„Jízda o život“** zaměřená na problematiku skupinu řidičů motocyklů, byla realizována na vybraných moto-srazech po celé ČR. Primárním cílem kampaně byla komunikace tématu bezpečného způsobu jízdy na motocyklu, sekundárně se pak věnovala problematice alkoholu a drog, první pomoci, vhodného vybavení včetně používání reflexních prvků za snížené viditelnosti.

¹⁵⁵ Ministerstvo dopravy v této oblasti provádí dohled nad dodržováním ustanovení zákona č. 247/2000 Sb., podřízenými správními orgány, a to zejména při provádění zkoušek žadatelů o udělení řídičských oprávnění.

¹⁵⁶ Blíže viz kapitola 3.1.

¹⁵⁷ Jako hlavní část projektu Bezpečná obec se pod záštitou MD a ve spolupráci s Nadací partnerství uskutečnil již 10. ročník soutěže „Cesty městy“. Udělena zvláštní cena ministra dopravy pro obec, která nejlépe splnila komplexní opatření v oblasti bezpečnosti silničního provozu.

- **Informační kampaň BESIP** na afinitních celostátních a regionálních rozhlasových stanicích spočívající v odvysílání čtyř audiospotů (každý má stopáž 30“, jedná se o spoty Agresor, Motorkáři, Anděl strážný a Chodci), které představili problematiku bezpečnosti silničního provozu zaměřenou na témata: viditelnost, agresivní způsob jízdy, zádržné bezpečnostní systémy a bezpečné chování motocyklistů. Cílovou skupinou jsou všichni účastníci silničního provozu ve věku 18 – 60 let.
- **Zebra se za tebe nerozhlédne.** Cílem této celorepublikové akce PČR je preventivní působení na chodce při kontrole dodržování pravidel pro přecházení pozemních komunikací a odbourání mýtu o absolutní přednosti chodců na přechodech pro chodce. Hlavním partnerem projektu je Zdravotní pojišťovna MV, která se na projektu podílí zejména v oblasti materiální podpory.
- Významným krokem pro oblast prevence bylo vytvoření materiálu a začlenění tématik „**Ochrana člověka za mimořádných událostí, péče o zdraví a dopravní výchova**“ do studijních programů pedagogických fakult, který byl schválen usnesením vlády ČR č. 734 dne 5. října 2011. Materiál zpracovalo MV-GŘ HZS ČR, jako orgán pověřený v rámci MV, ve spolupráci s MŠMT, MZ, MD a MO. Cílem materiálu bylo vytvoření společného vědomostního základu pro určité cílové skupiny budoucích pedagogických pracovníků.

2.2.12 Vyšetřování a dokumentace zločinů komunismu

Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu (ÚDV) nadále prověřoval specifickou trestnou činnost, jako je např. **masivní nucené vysídlování soukromých zemědělců v padesátých letech**. Současně se zabýval i přezkumem tzv. zbytkových trestů uložených příslušnými soudy v kontextu se zákonem o soudní rehabilitaci.

Od 17. listopadu 2011, kdy vešel v platnost zákon k III. odboji, probíhá spolupráce s odborem pro válečné veterány Ministerstva obrany ČR k realizaci zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu. Ke konci roku 2011 bylo zpracováno šest žádostí týkajících se celkem 219 osob.

V roce 2011 ÚDV zahájil trestní stíhání 7 osob v 7 (+4) trestních případech. Zaevidováno bylo 79 (-80) nových trestních věcí, ukončeno 151 (-5) trestních spisů a zbývá ukončit 70 (-44) trestních spisů. Jednalo se mimo jiné o trestné činy zneužívání pravomoci veřejného činitele, vlastizrady, těžké újmy na zdraví, útisku a porušování povinnosti strážní služby.

ÚDV se podílel na zpracování společného projektu pro ČT – televizní studio Ostrava pro rok 2012 k cyklu dokumentů s názvem Poklady, který vychází z dosud nepublikovaných archivních materiálů. Cyklus dokumentů bude pojednávat zejména o utajovaných akcích StB, které směřovaly k hledání pokladů na území ČSSR. Dále se úřad podílel na společném projektu pro ČT 2 s názvem Pavouk pojednávajícím o organizovaném pronásledování občanů židovského původu na území bývalého Československa v letech 1945–1989.

Probíhala součinnost s ČT Ostrava při natáčení celovečerního dokumentu ke smrti Jana Masaryka.

Probíhala spolupráce s ČT při natáčení dokumentu o jaderné energetice, včetně výsledků vyšetřování kauzy Černobyl, a dále dokumentu pro komponovaný večer ČT 24 na téma doby nesvobody – o politickém vězni Ing. A. Rázkovi.

3. Politika v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku

Současná politika v oblasti vnitřní bezpečnosti kotví v programovém prohlášení vlády ze 4. srpna 2010 a nové **Bezpečnostní strategii ČR** schválené vládou dne 8. září 2011.

Podle zásad této strategie je bezpečnost ČR založena na principu zajištění bezpečnosti jednotlivce, ochrany jeho života, zdraví a majetku.

Zajištění vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatelstva náleží mezi strategické zájmy ČR. Institucionální i věcné provázání a koordinace nástrojů jsou v této souvislosti nezbytné.

Zajištění bezpečnosti občanů je základní funkcí státu. Má-li však lidské společenství trvat jako kulturní a civilizované, musí důsledně a vytrvale bojovat proti kriminalitě. Viktimologické výzkumy ukazují, že rozsah kriminality je podstatně větší, než jaký mohou zachytit policejní statistiky.

Ačkoli je za zajišťování bezpečnosti primárně odpovědná vláda, je žádoucí aktivní spolupráce občanů ČR, podnikajících právnických a fyzických osob a orgánů veřejné správy. Tímto způsobem dochází k posílení celkové odolnosti společnosti vůči bezpečnostním hrozbám.

K dlouhodobým prioritám patří zejména boj proti korupci a boj s největší bezpečnostní hrozbou současnosti, organizovaným zločinem. Vláda klade důraz na vyhledávání a zajišťování výnosů z trestné činnosti a soustřeďuje se na další závažné problémy moderní společnosti, jako jsou kybernetické hrozby, terorismus či obchodování s lidmi. Vláda věnuje pozornost

boji proti kriminalitě, zejména extremismu, drogové kriminalitě, kriminalitě nezletilých, kriminalitě páchané na dětech, ženách a seniorech.

Vláda posiluje postavení obětí trestné činnosti a restitutivní přístup při stíhání kriminality zahrnující zabavování výnosů z trestné činnosti a jejich navrácení poškozeným. PČR se bude primárně zaměřovat na pomoc slušným občanům.

MV je gestorem přípravy strategických dokumentů (vládních a resortních), které se týkají činnosti PČR a dalších bezpečnostních složek. Jejich cílem je vytvářet účinnou ochranu společnosti před kriminalitou a přispívat ke koncipování činnosti PČR jako služby občanům. Vedle všech zákonných represivních prostředků slouží k účinnému potlačování kriminality také nástroje preventivní politiky.

Materiály týkající se celkové problematiky bezpečnosti ČR a tedy i oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti projednává v rozsahu svého zákonného zmocnění **Bezpečnostní rada státu (BRS)**. V roce 2011 se BRS mj. zabývala novou Bezpečnostní strategií ČR, aktuální bezpečnostní situací v severních Čechách či problematikou kybernetické bezpečnosti.

Součástí této kapitoly jsou zejména opatření MV a PČR jako hlavního garanta za oblast vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku, vztahující se k oblasti legislativní, preventivní, ekonomické, personální, výzkumu a vývoje a vzdělávání.

3.1 Legislativní aktivity (výběr)

(Další legislativní aktivity jsou součástí příslušných kapitol zprávy)

Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob

S účinností od 1. 1. 2012 byl schválen zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim a zákon č. 420/2011 Sb., o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim.

Přijetí tohoto zákona znamená splnění závazku vyplývajícího z mezinárodních smluv a právních předpisů Evropské unie. **Zakotvením trestní odpovědnosti právnických osob by mělo dojít k efektivnější ochraně společnosti před závažnou trestnou činností.** Právnické osoby jsou často využívány k nelegálním

činností a zakrývání nelegálních zisků pocházejících z trestné činnosti.¹⁵⁸

Právnícké osoby budou trestně odpovědné za vyjmenované trestné činy, zejména za ty, jejichž postih vyžadují mezinárodní smlouvy a právní akty Evropské unie (dále se jedná např. o daňové trestné činy, které jsou právníckými osobami typicky páčány).

Novela trestního zákoníku a trestního řádu

Dnem 1. 12. 2011 nabyl účinnosti zákon č. 330/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění zákona č. 306/2009 Sb., a zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

Tato novela¹⁵⁹ doplňuje současné znění skutkové podstaty trestného činu teroristický útok např. o chybějící jednání, spočívající ve veřejném podněcování k teroristické trestné činnosti.

Zároveň došlo ke změně trestného činu popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia tím, že se umožňuje podle požadavků rámcového rozhodnutí postihovat i jiné zločiny proti lidskosti, než pouze zločiny nacistů a komunistů.

Na základě dosavadních zkušeností s ukládáním a výkonem trestu domácího vězení se dále touto novelou rozšiřuje možnost jeho aplikace i na osoby, které porušují podmínky uloženého trestu obecně prospěšných prací, a navrhuje se využít elektronický kontrolní systém určený pro kontrolu výkonu trestu domácího vězení i na institut podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, a to za současného uložení povinnosti zdržovat se po určitou část zkušební doby v určeném obydlí nebo jeho části v hodinách určených soudem.

¹⁵⁸ Zavedení trestní odpovědnosti právníckých osob je potřebné a vhodné zejména z důvodu možnosti uložení citelných sankcí v případech, kdy porušování zákonů je běžným standardem při činnosti dané právnícké osoby, např. v oblasti ekologie, nakládání s odpady apod., přičemž buď vůbec nelze zjistit konkrétní fyzickou osobu nesoucí trestní odpovědnost, nebo je sice možné trestně postihnout určitou fyzickou osobu, nicméně právnícká osoba pokračuje ve svých nezákonných aktivitách a ani trestní postihy konkrétních osob činných v dané právnícké osobě nebrání právnícké osobě dále porušovat zákony.

¹⁵⁹ Mimo jiné v návaznosti na rámcové rozhodnutí Rady 2008/919/SVV, kterým se mění rámcové rozhodnutí 2002/475/SVV o boji proti terorismu.

Novela dále umožňuje soudu rozhodnout o uložení zabezpečovací detence širší skupině pachatelů zločinů. Současně v návaznosti na požadavky odborné veřejnosti upravuje přeměnu ústavního ochranného léčení na zabezpečovací detenci, a to těm pachatelům, kteří narušují léčbu nebo se jí odmítají podrobit a jejich pobyt na svobodě je pro společnost nebezpečný.

V souvislosti s případy **kupčení s hlasy** ve volbách do zastupitelstev obcí konaných v říjnu 2010 i při následném opakovaném hlasování byla do novely zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, doplněna i změna ustanovení § 351, které s účinností od 14. listopadu 2011 nově umožňuje potrestat osobu, která jinému nebo pro jiného v souvislosti s výkonem volebního práva nebo hlasovacího práva v referendu poskytne, nabídne nebo slíbí finanční, majetkový nebo jiný obdobný prospěch, aby volil nebo hlasoval v rozporu s nezávislým vyjádřením své vůle, odnětím svobody na 6 měsíců až 3 léta.

Novely trestního řádu

Dnem 3. 8. 2011 nabyl účinnosti zákon č. 207/2011 Sb., kterým se **mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)**, ve znění pozdějších předpisů. Tato novela měla za cíl:

- o výslovně zákonem umožnit zveřejnění informací z trestního řízení, na které se jinak vztahuje zákaz zveřejnění, je-li takové zveřejnění ve veřejném zájmu, který převáží nad zájmem na ochranu soukromí dotčené osoby,
- o zúžit okruh trestných činů, u kterých je zapotřebí zvýšeně chránit poškozeného před sekundární viktimizací (druhotnou újmou) tak, aby tato zvýšená ochrana byla omezena pouze na ty případy, kdy je skutečně důvodná a nedocházelo k přílišnému zásahu do ústavně garantovaného práva veřejnosti na informace,
- o výslovně zákonem upravit, kdo je příslušný k udělení souhlasu v případě smrti osoby, která požívá ochrany před zveřejněním, a
- o zpřesnit a komplexně upravit výjimky ze zákazu zveřejnění informací z trestního řízení.

Dnem 1. 1. 2012 nabyl účinnosti zákon č. 459/2011 Sb., kterým se **mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)**, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. **Jde o rozsáhlou novelu trestního řádu, kterou došlo k zjednodušení vazebního řízení, posílení práv obviněného ve vazbě a dalším změnám.**¹⁶⁰

Policie ČR, Vojenská policie, Celní správa ČR

Dne 22. června 2011 nabyl účinnosti zákon č. 150/2011 Sb., kterým se **mění zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky**, ve znění pozdějších předpisů, **zákon č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii**, ve znění pozdějších předpisů, **zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky**, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

Tento zákon harmonizuje zpracování a předávání informací a osobních údajů získaných orgány činnými v trestním řízení do zahraničí a v rámci Evropské unie.

Dále tento **zákon umožňuje, aby v případě zjištění a zajištění menšího než malého množství omamné a psychotropní látky mohlo být s přestupcem vedeno blokové řízení** i za současného zajištění omamné a psychotropní látky pro potřeby PČR, případně k zajištění a následnému zničení omamné látky podle jiného právního předpisu. Dřívější právní úprava neumožňovala vést s přestupcem blokové řízení při současném zajištění (vydání nebo odnětí) omamné a psychotropní látky a bylo nutné vést zdlouhavé a nákladné přestupkové řízení.

¹⁶⁰ Např.:

- Umožnění využití videokonferenčních zařízení v trestním řízení, zejména pro účely provádění výsledků obviněných, jejichž eskortování k výslechu znamená bezpečnostní riziko, výsledků utajovaných a zvláště zranitelných svědků.
- Zjednodušení odůvodňování rozhodnutí v trestním řízení.
- Optimalizace rozsahu nutné obhajoby.
- Rozšíření možnosti nařídít odposlechy nebo využít institut agenta (mimo jiné v boji proti korupci).
- Větší využitelnost zkráceného přípravného řízení (podle předešlé právní úpravy jej bylo možné konat o trestných činech s trestní sazbou do 3 let, nově lze zkrácené přípravné řízení konat u trestných činů se sazbou do 5 let) atd.

Generální inspekce bezpečnostních sborů (GIBS)

Zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů nabyl účinnosti dne 1. ledna 2012. Tento zákon zřizuje nový bezpečnostní sbor, jehož příslušníci jsou ve služebním poměru podle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů. Vzhledem ke svým úkolům má tento bezpečnostní sbor rovněž postavení policejního orgánu podle trestního řádu.

Hlavním cílem nové právní úpravy je vytvořit systém nezávislého a účinného stíhání trestných činů příslušníků a zaměstnanců Policie České republiky, Vězeňské služby České republiky, Celní správy České republiky a Generální inspekce bezpečnostních sborů, který by měl vést k zefektivnění boje proti korupci mezi příslušníky a zaměstnanci jmenovaných bezpečnostních sborů. Bez zavedení takového systému by nemohla být ani dokončena reforma policie, jejíž součástí je i modernizace a zefektivnění stíhání trestné činnosti příslušníků a zaměstnanců policie a zrušení institucionálních vazeb mezi policií a orgánem, který tuto trestnou činnost stíhá. Cílem zákona je rovněž zajištění rovnocenného postavení Generální inspekce bezpečnostních sborů ve vztahu k ostatním bezpečnostním sborům, jak z hlediska využití institutů spojených s vyšetřováním trestných činů, tak různých oprávnění bezpečnostních sborů, která jsou upravena v řadě zvláštních zákonů.¹⁶¹

Rejstřík trestů

Dnem 1. 1. 2012 nabyl účinnost zákon č. 357/2011 Sb., kterým se **mění zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů**, ve znění pozdějších předpisů, a o změně dalších zákonů. Tímto zákonem došlo ke zjednodušení procesu předávání informací o odsouzení v rámci Evropské unie.

¹⁶¹ Dnem 1. ledna 2012 nabylo účinnosti nařízení vlády č. 407/2011 Sb., které provádí § 60 odst. 4 zákona o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů a stanoví se vzor služebního průkazu a odznaku Generální inspekce bezpečnostních sborů (dále jen „inspekce“), způsob vnějšího označení inspekce, způsob prokazování příslušnosti k inspekci a vzory zvláštního označení služebních vozidel a vymežovacích pásů inspekce.

Ochrana svědka

Dne 1. ledna 2012 nabyl účinnosti zákon č. 348/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 137/2001 Sb., **o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením** a o změně zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Zákon nově upravuje řízení o ukončení poskytování zvláštní ochrany a pomoci, ruší ustanovení přiznávající správní žalobě proti rozhodnutí ministra vnitřní o ukončení zvláštní ochrany a pomoci odkladný účinek a uvádí tak zákon č. 137/2001 Sb. do souladu s obecnou právní úpravou, **umožňuje ponechat novou identitu chráněným osobám i poté, co byla zvláštní ochrana a pomoc ukončena**, novelizuje úpravu týkající se krycích dokladů, zavádí novou právní úpravu rozhodování o nárocích chráněných osob, které vyplývají z oblasti práva důchodového pojištění, a zpřesňuje v oblasti trestního řízení výkon některých trestů, pokud jsou vykonávány osobami, kterým je zvláštní ochrana a pomoc poskytována. Základní koncepce, na které je zvláštní ochrana svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením založena, však zůstává nedotčena.

Migrace

V roce 2011 byly vydány **dvě prováděcí vyhlášky k zákonu o pobytu cizinců**:

Vyhláška č. 270/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 428/2010 Sb., **stanoví okruh cizinců, kteří mohou pobývat v tranzitním prostoru mezinárodního letiště na území České republiky pouze na základě uděleného letištního průjezdního víza**.¹⁶²

Vyhláška č. 88/2011 Sb., **o technických podmínkách a postupu při pořizování biometrických údajů a podpisu cizince pro účely vydání průkazu o povolení k pobytu** upravuje technické podmínky a postup při

¹⁶² Vyhláška byla zpracována v souvislosti s Národním plánem pro řízení ochrany státních hranic České republiky a správné provádění schengenského acquis (Národní schengenský plán 2011), schváleným usnesením vlády č. 4 ze dne 5. ledna 2011. V souladu s výsledky provedené analýzy bylo ze stávajícího seznamu vyřazeno celkem 8 států, a to konkrétně: Guinejská republika, Kamerunská republika, Liberijská republika, Marocké království, Republika Guinea-Bissau, Republika Pobřeží slonoviny, Republika Sierra Leone a Senegalská republika.

pořizování biometrických údajů (tj. zobrazení obličeje, otisk prstů a podpisu) pro účely výroby a vydávání průkazů o povolení k pobytu občanům z tzv. třetích zemí. Vyhláška nabyla účinnosti dnem 1. května 2011. Průkazy o povolení k pobytu obsahující biometrické identifikátory jsou vydávány od 4. července 2011.

Dvě novely zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, **zákon č. 367/2011 Sb.**, který nabyl účinnosti k 1. 1. 2012 a **zákon č. 1/2012 Sb.**, který nabyl účinnosti k 5. 1. 2012, mění zákon o zaměstnanosti, mj. následujícím způsobem:

- implementaci tzv. sankční směrnice dochází k **zavedení nových sankcí pro zaměstnavatele nelegálně pobývajících občanů třetích zemí a zavedení spoluodpovědnosti dalších subjektů**;
- zvýšení minimální i maximální pokuty, kterou lze za umožnění výkonu nelegální práce uložit právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě (min. 250 000,- Kč a max. 10 000 000,-Kč);
- **zavedení zákazu pro agentury práce dočasně přidělovat k uživatelům cizince, kterým bylo vydáno povolení k zaměstnání**, čímž dochází k posílení přímého zaměstnávání s jasně určenou odpovědností zaměstnavatele.

Krizové řízení

Dne 15. prosince 2011 nabyla účinnosti nová směrnice MV,¹⁶³ kterou se stanoví jednotná pravidla organizačního uspořádání krizového štábu kraje, krizového štábu obce s rozšířenou působností a krizového štábu obce.

Směrnice dále nově vymezuje činnosti krizového štábu kraje, krizového štábu obce s rozšířenou působností a krizového štábu obce, pokud je zřízen, při řešení mimořádných událostí nebo krizových situací.

Provoz na pozemních komunikacích

V roce 2011 byly Parlamentem České republiky schváleny **dvě novely zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu**.

¹⁶³ Č. j. MV-117572-2/PO-OKR-2011 ze dne 24. listopadu 2011.

Novela schválená pod č. **133/2011 Sb.** vychází ze senátního návrhu projednávaného ve spolupráci s MD a PČR.¹⁶⁴

Novela schválená pod č. **297/2011 Sb.** je výsledkem vládního návrhu zaměřeného na transpozici směrnice EP a Rady 2006/126/ES ze dne 20. prosince 2006 o řídičských průkazech (přepřelované znění).¹⁶⁵

Elektronické komunikace

Novela zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů, upravující uchovávání provozních a lokalizačních údajů („Data retention“).

Nálezem Ústavního soudu Pl. ÚS 24/10 ze dne 22. března 2011, vyhlášeného pod č. 94/2011 Sb., byla s účinností ode dne jeho vyhlášení, tedy od 12. dubna 2011, zrušena ustanovení § 97 odst. 3 a 4 zákona o elektronických komunikacích a vyhláška č. 485/2005 Sb., o rozsahu provozních a lokalizačních údajů, době jejich uchovávání a formě a způsobu jejich předávání orgánům

oprávněným k jejich využívání. Zároveň byl nálezem Ústavního soudu Pl. ÚS 42/11 ze dne 20. prosince 2011, vyhlášeného pod č. 43/2012 Sb., ke dni 30. září 2012 zrušen § 88a trestního řádu.

MV připravilo novelu k nápravě současného stavu a je zpracovatelem, resp. předkladatelem návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Navrhovaná novela je rozdělena do pěti částí.¹⁶⁶

Návrh zákona byl dne 22. února 2012 schválen vládou s tím, že jeho účinnost je v souladu se zrušujícím nálezem Ústavního soudu navrhována k 1. říjnu 2012.

¹⁶⁴ Obsahuje mimo jiné:

- o soubor ustanovení zacílených na cyklistickou dopravu (tzv. „cyklobalíček“);
- o úpravu tabulky bodového hodnocení (přehled jednání spočívajících v porušení vybraných povinností stanovených předpisy o provozu na pozemních komunikacích a počet bodů za toto jednání), se záměrem bodově ohodnocovat jen závažnější z nich;
- o výslovný zákaz použití vozidel při nepovolené sportovní akci v provozu na pozemních komunikacích a možnost zákroku proti řidičům těchto vozidel;
- o umožnění mobilních kontrol technické způsobilosti vozidla v provozu;
- o možnost, aby policista mohl operativně změnit za stanovených podmínek místní úpravu provozu na pozemních komunikacích.

¹⁶⁵ V zájmu zvýšení bezpečnosti silničního provozu obsahuje tato úprava mj.:

- o opatření pro omezení tzv. „řidičákové turistiky“, včetně nového vymezení obvyklého bydliště a zjednodušení spolupráce s orgány jiných států;
- o změny v rozdělení skupin a věkových hranic pro udělení řídičského oprávnění;
- o zkvalitnění odborné přípravy a zkoušek řidičů zejména zvýšením požadavků na zkušební komisaře;
- o úpravu odpovědnosti provozovatele vozidla v případě, že s tímto vozidlem je spáchán dopravní přeštep a není možné sankcionovat osobu, která v daném okamžiku vozidlo řídila (tzv. otázka osoby blízké).

¹⁶⁶ První část novelizuje zákon o elektronických komunikacích tak, že zpřisňuje technicko-organizační opatření vedoucí k ochraně provozních a lokalizačních údajů včetně jejich kontroly, operátorům stanovuje povinnost tyto údaje pro účely oprávněných orgánů po určitou dobu uchovávat a povinnost uchovávané údaje oprávněným orgánům poskytovat.

Druhá část novelizuje § 88a trestního řádu tak, že se zpřisňuje podmínky pro získání povolení k zjištění provozních a lokalizačních údajů a dále se zavádí povinnost zpětného informování obdobně jako v případě odposlechů podle § 88 trestního řádu.

Třetí část novelizuje zákon o Bezpečnostní informační službě a pátá část novelizuje zákon o Vojenském zpravodajství tak, že se doplňuje a zpřesňuje oprávnění Bezpečnostní informační služby a Vojenského zpravodajství požadovat provozní a lokalizační údaje, které by měly být získávány za podmínek shodných s odposlechy, tzn. na základě povolení předsedy senátu vrchního soudu příslušného podle sídla zpravodajské služby.

Čtvrtá část novelizuje zákon o dohledu v oblasti kapitálového trhu tak, že se zpřesňuje účel, pro který je Česká národní banka při výkonu dohledu nad kapitálovým trhem oprávněna požadovat provozní a lokalizační údaje, čímž promítá Ústavním soudem požadovaný princip proporcionality a subsidiarity a dále se doplňuje nutnost předchozího písemného souhlasu (povolení) předsedy senátu vrchního soudu k vyžádání údajů.

3.2 Oblast prevence kriminality

Prevence kriminality¹⁶⁷ zahrnuje veškerá opatření ke snižování rizika výskytu trestných činů, jakož i jejich škodlivých důsledků pro jednotlivce a společnost, včetně strachu z kriminality. Prevence kriminality se snaží působit na různorodé příčiny kriminality. Prosazování práva a trestní sankce jsou v této souvislosti ponechávány stranou, navzdory jejich potenciálně preventivním účinkům.

I. Prevence kriminality na mezinárodní úrovni

Zahraniční styky v oblasti prevence kriminality byly zaměřeny na naplňování mezinárodních závazků ČR a zastupování ČR v různých orgánech mezinárodních institucí a organizací a spolupráce se zahraničními partnery v rámci mezinárodních projektů.

V roce 2011 MV mj. zastupovalo ČR na zasedáních Rady Evropské sítě prevence kriminality (EUCPN). Hlavním cílem EUCPN je implementace celoevropských politik do národních strategií prevence kriminality a výměna dobré praxe cílená především na úspěšné lokální projekty.

MV se zapojilo do mezinárodního tříletého projektu (2011–2013) organizovaného Ministerstvem vnitra Maďarska ve spolupráci s Evropskou sítí prevence kriminality (EUCPN) „Zvládání komunitních konfliktů“.

MV vede rovněž agendu spojenou s **komunitárním programem EU DAPHNE**. Jedná se obecně o program zaměřený na prevenci všech forem násilí a podporu obětí a rizikových skupin (děti, mládeže a žen).¹⁶⁸

II. Prevence kriminality na meziresortní úrovni

Odpovědnost za vytváření koncepce a koordinaci preventivní politiky v ČR má meziresortní orgán Republikový výbor pro

prevenci kriminality¹⁶⁹ (dále jen „Republikový výbor“).

Resorty zastoupené v Republikovém výboru plnily v roce 2011 v souladu s prioritami Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011 (dále jen „Strategie“) úkoly související s rozvojem systému prevence kriminality zejména na krajské a městské úrovni (ve spolupráci s krajskými úřady koordinovaly aktivity v oblasti prevence na úrovni územní veřejné správy a samosprávy a připravovaly potřebné metodické a informační materiály). Dalšími prioritami byly dotváření a zkvalitňování meziresortního systému péče o ohrožené děti, prevence kriminality dětí a mládeže, prevence kriminality v sociálně vyloučených komunitách, pomoc obětem trestné činnosti, podpora a metodické vedení specifických republikových projektů, které jsou z celostátního bezpečnostního hlediska považovány za závažné, a jejichž řešení není na místní nebo regionální úrovni možné.

Vláda České republiky přijala svým usnesením č. 925 ze dne 14. prosince 2011 Strategii prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015. Přijetím tohoto dokumentu stanovila vláda základní rámec v oblasti prevence kriminality na další 4 roky.

III. Prevence kriminality na místní úrovni

I v roce 2011 pokračovala realizace **Programu prevence kriminality na místní úrovni v krajích, městech a obcích**.¹⁷⁰

Republikový výbor v roce 2011 schválil dotace v celkové výši 45 413 255 mil. Kč na 322 projektů krajů, měst a obcí.

Významnou součástí prevence kriminality na úrovni obcí a měst, byla realizace specifického programu Úsvit. Bylo podpořeno celkem 55

¹⁶⁷ Blíže viz samostatná **Zpráva o plnění úkolů vyplývajících ze Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011 za rok 2011**.

¹⁶⁸ Na období 2010 - 2011 byly vyhlášeny tři typy projektů: specifické nadnárodní projekty, podpora aktivit nevládních i dalších organizací a vlastní iniciativy Evropské komise. Více na webu MV (Bezpečnost a prevence) a www.ec.europa.eu/justice.

¹⁶⁹ Republikový výbor jako meziresortní orgán zřízený usnesením vlády při MV odpovídá za vytváření koncepcí preventivní politiky na meziresortní úrovni a podporu a realizaci na úrovni republikové i místní.

¹⁷⁰ Hlavními cíli krajských a městských programů prevence kriminality je posílení pocitu bezpečí občanů, eliminace kriminálně rizikových jevů, ochrana lokálních komunit před kriminalitou, posílení kooperace všech institucí, které na krajské a městské úrovni v oblasti prevence působí a integrace Policie ČR do preventivních aktivit.

projektů měst, které byly následně úspěšně realizovány.

Kraje a obce se podílely na přípravě Strategie prevence kriminality v České republice valivá 2012 až 2015. Ve spolupráci s MV se jednalo zejména o připomínky a podněty, které byly následně do strategie zpracovány.

Součástí přípravy Strategie byla také procesní evaluace dotací poskytovaných na projekty prevence kriminality měst a krajů. Jedním ze závěrů tohoto procesu bylo, že v následujících letech bude prováděna evaluace dopadů jednotlivých realizovaných projektů. MV zpracovalo tuto problematiku do výše uvedené Strategie.

IV. Specifické projekty prevence kriminality

Specifické preventivní programy zaměřené na dětské a mladistvé delikventy, sociálně vyloučené skupiny, oběti trestné činnosti a oběti domácího násilí realizují a podporují samosprávy i nestátní neziskové organizace.

Systém včasné intervence (SVI)

Cílem SVI je prevence rizika kriminálního vývoje dětí a mladistvých nebo jeho pokračování, ochrana dětí před trestnou činností, před týráním, zneužíváním a zanedbáváním včetně humanizace a debyrokratizace práce s dětským klientem a rodinou. Vláda svým usnesením č. 191/2011 schválila plošné nasazení Národního projektu SVI jako součásti Transformace a sjednocení systému péče o ohrožené děti.¹⁷¹

Národní koordinační mechanismus pátrání po pohřešovaných dětech

(viz kap. 2.1.3 Oběti trestné činnosti a kap. 2.1.4 Pátrání po osobách).

Dosavadní zkušenosti s fungováním tohoto systému dosvědčují, že je efektivní a splňuje účel, pro který byl zřízen.

¹⁷¹ Realizaci pověřila ministra práce a sociálních věcí ve spolupráci s ministrem vnitra. Toto rozhodnutí vlády je výsledkem dlouhodobé úspěšnosti projektu a jeho prokazatelného vlivu na kvalitu výkonu práce s rizikovými a ohroženými dětmi.

Prevence kriminality v prostředí sociálně vyloučených komunit

Specifickým programem zvyšujícím bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách, působícím preventivně proti extremismu a motivujícím občany k řešení svých problémů je **Program prevence kriminality a extremismu – Úsvit**. V roce 2011 bylo podpořeno 55 projektů.

Podpořené projekty byly z oblastí: asistent prevence kriminality (asistent městské policie pro oblast veřejného pořádku z řad dlouhodobě nezaměstnaných a obtížně zaměstnatelných obyvatel sociálně vyloučené lokality), vzdělávací kurzy pro strážníky městské policie, vzdělávání v oblasti prevence zadlužování a finanční gramotnosti a technická opatření zvyšující bezpečí obyvatel sociálně vyloučené lokality (kamerové monitorovací systémy, osvětlení rizikových míst, bezpečnostní mřížky, dveře apod. ve společných částech domů).

Obchod s lidmi

V roce 2011 proběhl zkušební provoz databáze tzv. „Informační systém Obchodovaná osoba“, jejímž cílem je utřídně shromažďovat údaje k obětem obchodování s lidmi zařazených do Programu nebo kterým byl umožněn dobrovolný návrat do země původu, a to na základě souhlasu obětí.

Další opatření v oblasti obchodování s lidmi viz kapitola 2.2.7.2

Domácí násilí

Oblast domácího násilí je trvale zařazena mezi priority MV. Rovněž v roce 2011 se realizovaly aktivity podporující systémové a celorepublikového zavádění a realizace terapeutických a resocializačních programů pro násilné pachatele. V rámci dotačního titulu „Prevence domácího násilí s důrazem na práci s násilnou osobou“ byly v roce 2011 podpořeny tři nestátní neziskové organizace, a to ADRA Hradec Králové, Diakonie Praha ČCE, Persefona o.s.

MV finančně podporuje nestátní neziskové organizace, které se zaměřují na problematiku domácího násilí a také v rámci městské a krajské úrovně prevence kriminality města či kraje, které realizují specifické projekty. Zlínský kraj realizoval projekt „Nepřehlížejme domácí násilí“, financovaný MV v rámci Krajského programu prevence kriminality 2011. Cílem projektu bylo

informovat širokou – odbornou i laickou veřejnost o problematice domácího násilí prostřednictvím konferencí, seminářů, mediální a letákové kampaně.

Program Bezpečná lokalita

Je zaměřen zejména na prevenci majetkové kriminality, která tvoří dlouhodobě většinu veškeré kriminality páchané na našem území.

Bližší informace k programu viz kapitola 2.2.1 Majetková kriminalita

Prevence kriminality v rámci resortu MV

V roce 2011 se Ministerstvo vnitra a Policie ČR soustředily zejména na zpracování nové Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015. V rámci tohoto materiálu byly definovány základní priority k prevenci kriminality vykonávané Policií České republiky.

V rámci vnitroresortního programu prevence kriminality byl podpořen a realizován projekt Policejního prezidia s názvem „Policie pro každého“. Jeho základním cílem je definování jednotného obsahu vzdělávání, které dosud poskytovala policie ve školském systému. Výstupy projektu budou předány Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy.

Krajská ředitelství PČR realizovala v roce 2011 velké množství preventivních akcí zaměřených do nejrůznějších oblastí primární a sekundární prevence. Potřeby preventivních aktivit vycházejí z regionálních a místních problémů vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku. Policie ČR také realizovala preventivní projekty celorepublikového charakteru,¹⁷² které se zaměřovaly především do oblastí majetkové kriminality (předcházení krádežím motorových vozidel, krádeží věcí z vozidel, kapesních krádeží), na prevenci informační kriminality, na ochranu seniorů před kriminalitou, ale taktéž na prevenci zaměřenou na bezpečnost nemotorizovaných účastníků silničního provozu.

Preventivní činnost v Armádě ČR

V podmínkách resortu MO je problematika preventivního působení realizována jako **prevence sociálně nežádoucích jevů** (dále jen P-SNJ) v **programu prevence kriminality a programu protidrogové problematiky**. Úkoly P-SNJ byly koordinovány Resortní komisí pro prevenci sociálně nežádoucích jevů.

Celkem bylo v programu prevence kriminality realizováno 149 projektů, z toho 89 v rámci programu protidrogové politiky. Program prevence kriminality se zabývá rozsáhlou problematikou P-SNJ v resortu MO (např. extremismem, kriminálním jednáním, finanční gramotností, problematikou mezilidských vztahů, komunikací, agresivitou, duševní hygienou a zdravím, rizikovým sexuálním chováním, rodinou a rodinným zázemím při výchově dětí v kontextu s prevencí SNJ, sektami, radikalismem a jeho projevy, rasovou nesnášenlivostí, terorismem atd.).

V oblasti P-SNJ provedla Vojenská policie v hodnoceném období celkem 574 preventivních kontrol, z toho 149 kontrol v oblasti OPL, 425 kontrol v oblasti alkoholové toxikomanie, z nichž 8 bylo s pozitivním výsledkem na přítomnost alkoholu a 0 s pozitivním výsledkem na přítomnost OPL.

¹⁷² Např. *Bezpečná domácnost II* je projekt, na němž se PČR podílí formou preventivních přednášek týkajících se kriminality páchané na seniorech. Další projekty viz jednotlivé kapitoly např. kapitola 2.2.1 Majetková kriminalita.

3.3 Evropská unie a mezinárodní spolupráce

Evropská unie

Azyl a migrace

S ohledem na situaci ve Středomoří a zvýšený migrační tlak na jih EU přijala Rada pro spravedlnost a vnitřní věci (dále jen Rada) závěry o dalším směřování EU v této oblasti.

Pokračovalo projednávání legislativy potřebné pro dokončení druhé fáze **společného evropského azylového systému (SEAS)**, jehož cílem je vytvoření systému společných pravidel EU v oblasti mezinárodní ochrany (azylu a doplňkové ochrany). Dle politického závazku má být SEAS dokončen v roce 2012. Posílení praktické spolupráce v oblasti azylu napomáhá **Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu (EASO)**, nová agentura EU, která zahájila činnost v roce 2011.

V říjnu 2011 byla přijata právní úprava fungování **Agentury pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů** v prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Agentura převezme provozní řízení velkých informačních systémů v oblasti justice a vnitřních věcí EU, tj. SIS II, VIS (databáze žadatelů o víza), Eurodac (databáze otisků prstů žadatelů o azyl).

V prosinci Rada přijala **závěry k integraci** legálně pobývajících příslušníků třetích zemí v EU.

Vízový informační systém (VIS)

Dne 11. října 2011 byl úspěšně uveden do provozu Vízový informační systém. Prvním regionem, v němž byl zahájen rozjezd systému, je severní Afrika. VIS je tak již využíván při vyřizování žádostí o vízum podaných na zastupitelských úřadech v Káhiře, Tunisu, Alžíru a Rabatu. Dalšími regiony v pořadí pro spouštění VIS v roce 2012 budou Blízký východ a Perský záliv.

Boj proti organizovanému zločinu

V únoru 2011 schválila Rada **návrh závěrů ke Sdělení Evropské komise ke Strategii vnitřní bezpečnosti EU v akci**, která navazuje a konkretizuje Strategii vnitřní bezpečnosti EU.

Ministři též přijali **závěry Rady stanovujících priority EU pro boj proti organizované trestné činnosti na období let 2011–2013**. Současně s těmito závěry byla přijata též Příručka o nejlepších zkušenostech v boji proti organizovanému zločinu.

V dubnu 2011 publikovala Evropská komise **Hodnotící zprávu o směrnici o uchovávání údajů o elektronické komunikaci**. Zpráva obsahuje mj. hodnocení dopadu směrnice na hospodářské subjekty a spotřebitele a bude základem pro návrh její revize.

V červenci 2011 předložila Komise své **sdělení týkající se možnosti vytvoření Evropského systému sledování financování terorismu**, ve kterém posuzuje možnost zřízení tohoto systému, a to zejména pokud jde o cíle, funkce, principy a možnosti jeho realizace a financování.

Během roku 2011 byl projednáván návrh Komise na zavedení evropského systému PNR – **návrh směrnice o používání údajů ze jmenné evidence cestujících (PNR) pro prevenci, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti**. Cílem návrhu je využít údaje PNR shromažďované leteckými dopravci a usnadnit tak kompetentním orgánům prevenci, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti.

29. září 2011 byla podepsána **dohoda mezi EU a Austrálií o využívání údajů jmenné evidence cestujících v letecké dopravě (PNR)** a 14. prosince 2011 byla podepsána obdobná **dohoda mezi EU a USA** (dosud nevstoupily v platnost). Jednání ohledně obdobné dohody mezi EU a Kanadou kvůli předčasným parlamentním volbám v Kanadě a následnému sestavování nové vlády výrazně nepokročila.

V červnu 2011 zveřejnila Evropská komise tzv. **Protikorupční balíček**, který obsahuje Sdělení k boji proti korupci v EU, Rozhodnutí Komise o ustanovení protikorupčního mechanismu (periodické Protikorupční zprávy EU) a **Zprávu Komise o boji proti korupci v soukromém sektoru**.

V říjnu 2011 byl přijat **Evropský pakt proti syntetickým drogám**, který poukazuje na závažnost problému syntetických drog na území

EU. Zaměřuje se na nové, často legálně nabízené syntetické drogy a metamfetamin či jeho deriváty.

Další informace a opatření viz kapitoly 2.2.7 Organizovaný zločin, 2.2.7.1 Nelegální obchod s drogami, 2.2.7.3 Nelegální obchod se zbraněmi, 2.2.8 Terorismus, 2.2.9 Informační kriminalita.

Programy finanční pomoci Evropské unie (výběr)

V rámci Integrovaného operačního programu pokračovala v roce 2011 realizace projektu **Kontaktní a koordinační centra** – II. etapa, zaměřená na rekonstrukci a modernizaci policejních služeb, včetně informačních technologií jednotlivých krajských ředitelství PČR. Ve druhé polovině roku 2011 byly postupně schvalovány dílčí projekty **Integrace operačních středisek**, které budou realizovat krajská ředitelství PČR a rovněž Policejní prezidium ČR převážně v roce 2012. Projekt **Lokalizační a záznamová zařízení krajských ředitelství PČR** prochází schvalovacím procesem a samotná realizace je plánována na rok 2012.

V rámci komunitárních programů byly v roce 2011, stejně jako v roce 2010, realizovány zejména projekty patřící do rámcového programu **Solidarita a řízení migračních toků**.

V průběhu roku 2011 byla zahájena realizace čerpání finančních prostředků u projektů ISEC (Prevence a boj proti kriminalitě), ERAS (Finanční a ekonomická kriminalita) a Společně proti hrozbám CBRN materiálu.

Úloha a výsledky Celní správy ČR v rámci struktur EU v oblasti celní spolupráce

V rámci Pracovní skupiny pro celní spolupráci (CCWP) se Celní správa ČR aktivně zapojila do tvorby nového akčního plánu pro celní spolupráci v oblasti prosazování práva na období 1. 7. 2011 – 31. 12. 2012, od něžž se činnost CCWP v daném období odvíjí. Na návrh Celní správy ČR byla do tohoto plánu zařazena akce zabývající se problematikou boje proti **porušování celních předpisů spojeného s využitím Internetu**.¹⁷³

¹⁷³ Cílem je především výměna zkušeností mezi útvary specializovanými na oblast internetové kriminality a s ní

Styčný celní úředník na Celním kriminálním úřadě (ZKA) v SRN

V roce 2011 byly dále prohlubovány kontakty s relevantními součinnostními orgány SRN.

V roce 2011 kancelář styčného celního úředníka vyřizovala celkem 214 případů (dožádání, podněty, podpora šetření apod.). V prioritní oblasti boje proti nelegálnímu mezinárodnímu obchodu s omamnými a psychotropními látkami bylo vyřízeno celkem 93 případů.

Schengenský prostor a vízová politika

Rok 2011 se nesl ve znamení diskuse o reformě fungování Schengenu a zvláště jeho politické správy. Události tzv. „arabského jara“ a následný zvýšený migrační tlak ve Středomoří vyvolaly intenzivní politické debaty o budoucnosti Schengenu.

Tyto diskuse vedly k přijetí závěrů Evropské rady, jimiž byla Evropská komise vyzvána k předložení konkrétních návrhů na změnu systému schengenského hodnocení, úpravu pravidel pro mimořádné okolnosti ohrožující celkové fungování schengenské spolupráce a zavedení ochranné doložky umožňující výjimečné znovuzavedení kontrol na vnitřních hranicích v situaci, kdy již členský stát není schopen plnit své závazky vyplývající ze schengenského acquis.

Následně, v září 2011, Evropská komise předložila legislativní návrhy ke správě Schengenu. Tento legislativní balíček zahrnoval upravený návrh pro zřízení nového mechanismu schengenského hodnocení a **návrh novely tzv. Schengenského hraničního kodexu** (nařízení č. 562/2006) měnící stávající pravidla pro dočasné obnovení ochrany vnitřních hranic. Shodným rysem obou návrhů je **výrazné posílení role Evropské komise na úkor členských států**.¹⁷⁴

souvisejících pracovních a vyšetřovacích technik, vybavení a spolupráce s ostatními donucovacími, popř. jinými dotčenými orgány.

¹⁷⁴ Evropská komise navrhla převzít odpovědnost za schengenské hodnocení, přesunout rozhodování o obnovení hraničních kontrol na vnitřních hranicích z členských států na komitologii a zavést možnost zavedení hraničních kontrol vůči členskému státu, který neplní schengenská pravidla. Je však zřejmé, že **členské státy jsou velmi zdrženlivé v otázce předávání dotčených pravomocí na Komisi**.

V roce 2011 bylo ukončeno hodnocení připravenosti **Bulharska a Rumunska** na vstup do schengenského prostoru, když splnění souvisejících požadavků potvrdila Rada pro justici a vnitro na svém jednání v červnu 2011. Schengenský prostor však zůstává oběma zemím uzavřen, neboť navzdory opakovaným debatám na ministerské úrovni nebylo přijato potřebné rozhodnutí Rady, jehož schválení vyžaduje jednomyslnou podporu všech současných schengenských států.

Naopak **Lichtenštejnsko** úspěšně absolvovalo hodnocení připravenosti na plné zapojení do schengenské spolupráce a 19. prosince 2011 se stalo v pořadí **26. členským státem Schengenu**.

V roce 2011 pokračovala výstavba **Schengenského informačního systému druhé generace (SIS II)**, postup probíhal v souladu s platným harmonogramem. Schengenský informační systém představuje hlavní kompenzační opatření ke zrušení kontrol na vnitřních hranicích schengenského prostoru. Ke spuštění SIS II má dojít v roce 2013.“

Dne 25. 10. 2011 bylo schváleno nařízení EP a Rady (EU) č. 1168/2011, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 2007/2004 o zřízení **Evropské agentury pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie (FRONTEX)**. Nařízení rozšiřuje úkoly Frontexu v oblasti analýz rizik, výzkumu, odborné přípravy a koordinace společných návratových operací, doplňuje podrobnější pravidla pro realizaci pilotních projektů a společných operací a zavádí „evropské jednotky pohraniční stráže“, které budou moci být využity při společných operacích a zásazích rychlé reakce.

28. summit EU - Rusko 14. – 15. 12. 2011 v Bruselu mj. dosáhl formálního schválení „**Společných kroků vedoucích k bezvízovému styku**“ (tzv. Common steps) a zahájil jejich implementaci.

Co se týče národní úrovně, dne 4. ledna 2011 vláda ČR schválila nový strategický materiál usměrňující členství ČR v Schengenu - Národní plán pro řízení ochrany státních hranic a správné provádění schengenského acquis 2010 (**Národní schengenský plán 2011**).

Mezinárodně smluvní aktivity

„Spolupráci s ostatními státy v oblasti zajištění vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku standardně upravují **tzv. smlouvy o policejní spolupráci**. V posledních letech jsou prioritou rezortu MV zejména státy západního Balkánu, mj. i s ohledem na vízovou liberalizaci ve vztahu k těmto zemím. V roce 2011 vstoupily v platnost smlouvy s **Makedonií** (1. března 2011), **Bulharskem** (9. března 2011) a **Srbskem** (1. srpna 2011). Podepsána byla smlouva s **Ruskem** (8. prosince 2011). Během roku 2011 dále probíhala jednání o smlouvách s **Bosnou a Hercegovinou, Černou Horou, Izraelem, Kazachstánem, Kyprem a Rakouskem**.

V roce 2011 byl v podstatě dokončen proces vytváření společných policejních pracovišť se sousedními státy, které slouží především pro výměnu informací a další spolupráci policejních a celních orgánů v rámci bilaterálních smluv o policejní spolupráci. 1. srpna 2011 byla podepsána a vstoupila v platnost dohoda o **zřízení pracoviště Hodonín – Holíč se Slovenskem**. Dokončena byla také příprava ujednání poskytujícího formální právní základ již existujícím společným pracovištím s Německem v Petrovicích a Schwandorfu (příslušné ujednání bylo následně podepsáno 13. února 2012).

V roce 2011 byla v rámci ad hoc výboru Rady Evropy pro boj proti násilí na ženách a domácímu násilí dokončena příprava **Úmluvy o prevenci a boji proti násilí na ženách a domácímu násilí**. Úmluva byla otevřena k podpisu v květnu 2011. Česká republika se aktivně podílela na jednáních o úmluvě, dosud však úmluvu nepodepsala.

V rámci Salcburského fóra probíhala v průběhu roku 2011 expertní jednání o **mnohostranné smluvní úpravě k posílení mezinárodní spolupráce při ochraně svědků**. Smlouva by mohla být otevřena k podpisu již během českého předsednictví Salcburského fóra v první polovině roku 2012.

V oblasti **potírání nelegální migrace** se MV ČR opět zaměřilo na jednání o textech **tzv. readmisních smluv** (smlouvy o předávání a přebírání osob neoprávněně pobývajících na území) sjednávaných jménem České republiky. Pokračovalo rovněž ve sjednávání protokolů k readmisním smlouvám sjednaným Evropskou unií, resp. Evropským společenstvím

(tzv. unijní/komunitární readmisní smlouvy). Mezi priority MV ČR patří sjednání těchto protokolů se zeměmi západního Balkánu.

Pokud jde o bilaterální readmisní smlouvy, v roce 2011 vstoupily v platnost smlouvy a jejich prováděcí protokoly s **Arménií** (1. dubna 2011) a **Švýcarskem** (1. června 2011). Dále byly podepsány smlouvy a jejich prováděcí protokoly s **Kazachstánem** (23. února 2011) a **Kosovem** (24. června 2011).

Pokud jde o prováděcí protokoly k readmisním smlouvám EU/ES, byly podepsány prováděcí protokoly ke smlouvám s **Černou Horou** (27. dubna 2011, protokol vstoupil v platnost 1. února 2012), **Moldavskem** (29. listopadu 2011, protokol vstoupil v platnost 1. března 2012) a **Ruskou federací** (8. prosince 2011, protokol vstoupí v platnost 1. května 2012). Ukončena byla jednání se **Srbskem**, pokračovala jednání s **Ukrajinou a Albánií**. ČR dále iniciovala jednání o protokolech k EU, resp. ES smlouvám s **Bosnou a Hercegovinou a Gruzii**.

Ve 4. čtvrtletí roku 2011 se uskutečnily 4 workshopy k **návrhu smlouvy o usnadnění přeshraničního postihu dopravních deliktů v oblasti bezpečnosti silničního provozu**. Smlouva, která je připravována v rámci tzv. Salcburského fóra, by měla primárně mezi státy Salcburského fóra provádět a dále rozvíjet legislativu EU v oblasti přeshraniční výměny informací o dopravních deliktech a vzájemného uznávání peněžitých trestů a pokut. V roce 2012 se předpokládá pokračování jednání.“

Další informace viz kap. 2.2.6 Nelegální migrace

Mezinárodní policejní spolupráce (viz též výše Programy finanční pomoci EU; Mezinárodné smluvní aktivity)

Pokud se jedná o oblast policejní spolupráce, schválili ministři závěry Rady o podpoře předcházení trestné činnosti tvorbou prostředí a přijali usnesení o používání policejních psů v Evropské unii, kterým jsou členské státy vyzvány k vytvoření sítě odborníků pro práci s policejními psy (KYNOPOL).

Rada též přijala evropskou příručku osvědčených postupů pro střediska policejní a celní spolupráce. Dále byly přijaty závěry Rady o úloze spolupráce při vymáhání práva v boji proti falšovaným a padělaným léčivům a usnesení o vytvoření neformální sítě pro boj

proti trestné činnosti páchané v oblasti životního prostředí, závěry Rady o vizi evropské forenzní vědy 2020, včetně vytvoření evropského prostoru forenzních věd a rozvoje infrastruktury forenzních věd v Evropě a závěry Rady o prevenci a boji proti kriminalitě v oblasti kulturních statků.

PČR i v roce 2011 participovala na mnoha mezinárodních bilaterálních či multilaterálních jednáních a konferencích, které výrazným způsobem ovlivňovaly situaci v oblasti mezinárodní policejní spolupráce.

Na koordinaci přeshraničního sledování a přeshraničního pronásledování se v rámci schengenského prostoru podílí **Národní centrála SIRENE ÚSKPV PP ČR**. V mezi-ročním porovnání byl zaznamenán celkový nárůst o 34 % u přeshraničního sledování (58 případů) a o 41 % u přeshraničního pronásledování (41 případů).

V roce 2011 pokračovaly také aktivity spojené s přípravou ČR na sdílení informací dle tzv. Prümských rozhodnutí¹⁷⁵. Byla dokončena implementace v oblasti automatizované výměny otisků prstů a profilů DNA, přičemž se uskutečnilo i příslušné hodnocení ČR.

V rámci působnosti Rady pro spravedlnost a vnitřní věci EU se zástupci Policie ČR v roli spolugestora pravidelně účastní jednání **stálého výboru pro operativní spolupráci v oblasti vnitřní bezpečnosti (COSI)** a jako hlavní gestor v pracovních skupinách Rady EU.¹⁷⁶

Vedle toho působí PČR jako spolugestor v dalších výborech a expertních skupinách, např. v pracovní skupině pro schengenské záležitosti – podskupina Hodnocení Schengenu.

Počet policistů v **7 zahraničních mírových operacích** byl v roce 2011 stabilně udržován mezi 30 až 40.

Spolupráce útvarů PČR s Evropským policejním úřadem (Europol) probíhala v roce 2011 obdobně jako v letech předchozích, výlučně cestou pracoviště národní jednotky Europolu ÚSKPV PP ČR a prostřednictvím styčných

¹⁷⁵ Rozhodnutí Rady 2008/615/SVV a 2008/616/SVV.

¹⁷⁶ Pracovní skupina pro vymáhání práva (LEWP); pracovní skupina pro schengenské záležitosti – podskupina SIS-SIRENE a podskupina SIS-TECH, Terorismus, Hranice – podskupina Falešné dokumenty; pracovní skupina pro víza – podskupina VISION a pracovní skupina pro výměnu informací a ochranu údajů (DAPIX).

důstojníků dislokovaných v centrále Europolu v nizozemském Haagu.¹⁷⁷

Společná centra policejní a celní spolupráce

Společná centra policejní a celní spolupráce, která má PČR zřízena se sousedními státy, plnila i v roce 2011 efektivně svou roli při přeshraniční výměně informací a poskytování podpory při realizaci dalších forem mezinárodní spolupráce.

V současnosti existuje celkem 6 společných center policejní a celní spolupráce po dvou s Polskem a se SRN a po jednom se Slovenskem a Rakouskem. Celní správa ČR je zapojena do činnosti společných center policejní spolupráce se SNR a s Polskem.

Mezinárodní evaluace

MV koordinovalo ve spolupráci s MS ve dnech 5. – 9. prosince 2011 **hodnocení ČR v oblasti finančního šetření a finanční kriminality** v rámci pátého kola vzájemných hodnocení, jež zastřešuje Rada EU).

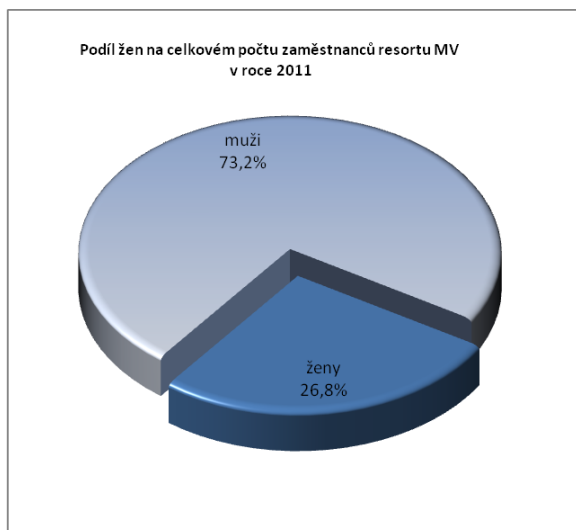
Díky strategickému materiálu vypracovanému MV ve spolupráci s ÚOKFK „**Koncepce rozvoje na úseku vyhledávání a odčerpávání výnosů z trestné činnosti a posílení restitativního přístupu Policie ČR k poškozenému včetně návrhu opatření pro resort**“ došlo k razantnímu rozvoji aktivity PČR, která ve spolupráci s justičními orgány dosahuje v oblasti finančního šetření a finanční kriminality významných výsledků.

Výsledky evaluace budou diskutovány na jednání pracovní skupiny Pracovní skupiny pro obecné záležitosti, včetně evaluací (GENVAL) v dubnu až květnu 2012.

¹⁷⁷ Nejčastěji komunikované byly opět informace týkající se případů spojených s problematikou obchodování s lidmi a nelegálních migrací, dále problematikou drog, padělání měny a podvodů s platebními prostředky. Pokračovala také zvýšená výměna informací o případech nezákonného obchodování s ohroženými živočišnými druhy (rohovina nosorožce), informací souvisejících s počítačovou kriminalitou a podvody s emisními povolenkami.

3.4 Aktivity MV v oblasti personální práce, vzdělávání, výzkumu a vývoje, ekonomické, informačních a komunikačních systémů

Oblast personální práce

Systemizace personálního obsazení útvarů MV, Policie ČR a HZS ČR

Ke dni 31. 12. 2011 byl celkový počet zaměstnanců resortu MV 65 667 osob. Meziročně se početní stavy snížily o 2 666 policistů,

Oblast vzdělávání

I v roce 2011 vycházely priority policejního vzdělávání z úkolů vyplývajících z členství ČR v EU, reformy Policie ČR a priorit bezpečnostní politiky v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti.¹⁷⁸

Vzdělávací systém v policejních školách v resortu MV je nastaven na kompetenčním principu, integraci výuky a modelových situacích. Aktualizovaná „Koncepce celoživotního vzdělávání příslušníků Policie České republiky“ popisuje přesně úkoly vlastníků procesů. Policie ČR formuluje zakázku v tzv. profilu absolventa, škola vytvoří program dle přesného požadavku. Na všech úrovních existuje zpětná vazba pro korekci systému. Školy zajišťují jak nástupní základní odbornou přípravu, tak i další odbornou a specializační profesní

¹⁷⁸ Platné obecné principy systému vzdělávání policistů byly uvedeny ve Zprávě o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti na území ČR v roce 2010.

133 hasičů a 1 242 zaměstnanců v pracovním poměru, celkově tedy o 4 041 osob.

Ke dni 31. 12. 2011 bylo v resortu zaměstnáno 39 613 policistů (60,3 %), 9 150 hasičů (13,9 %), 16 904 zaměstnanců v pracovním poměru (25,7 %). Z celkového počtu 65 667 zaměstnanců resortu MV bylo 17 620 žen, tj. 26,8 %, z toho je 6 915 žen ve služebních poměrech, tj. 14,2 % z celkového počtu policistů a hasičů, a 10 705 žen v pracovním poměru, tj. 63,3 % ze všech zaměstnanců v pracovním poměru.

V roce 2011 ukončilo služební poměr celkem 3 085 policistů a hasičů (v roce 2010 to bylo 3 443 policistů a hasičů). Přijato do služebního poměru bylo v roce 2011 celkem 410 policistů a hasičů (v roce 2010 to bylo 1 129 policistů a hasičů).

přípravu. Velká pozornost je věnovaná též jazykové přípravě policistů. V omezené míře školy zajišťují rovněž přípravu zaměstnanců PČR a MV.

Výchozím dokumentem pro tvorbu a realizaci školních vzdělávacích programů Základní odborné přípravy (ZOP) policistů je Rámcový vzdělávací program ZOP¹⁷⁹.

Vzdělávací proces v policejních školách v sobě zahrnuje nejnovější poznatky z oblasti boje proti korupci, prevence kriminality, protidrogové politiky, boje proti obchodování s lidmi, terorismu, organizovanému zločinu a v současné době velice diskutované oblasti boje s extremismem. Velká pozornost je věnována mj.

¹⁷⁹ Byl vytvořen na základě profilu absolventa, přesně definujícího, jakými kompetencemi (tj. osvojené vědomosti, dovednosti, postoje, hodnoty) má být policista vybaven. Ve sledovaném období ukončilo ZOP pro 3. a 4. tarifní třídu pořádkové a dopravní policie 128 policistů, kteří studium zahájili v roce 2010.

oblasti lidských práv, extremismu, rovnosti mužů a žen, integrace cizinců, domácího násilí, finanční a počítačové kriminality, krizového řízení, Národnímu schengenském plánu aj.

V současnosti jsou stěžejní prioritou kurzy v oblasti odhalování korupce a závažné trestné činnosti, zajišťování a odčerpávání výnosů z trestné činnosti a boje proti jejich legalizaci. Tyto kurzy jsou průběžně realizovány v policejních školách MV.

Četné vzdělávací akce realizované policejními školami MV v roce 2011 absolvovalo celkem 13 161 policistů, zaměstnanců policie a MV, anebo smluvních mimozákladních subjektů.

V roce 2011 ukončilo studium na vyšších policejních školách MV celkem 170 policistů a policistek. Ke studiu nově nastoupilo 288 policistů a policistek. V současné době studuje na všech vyšších policejních školách 701 policistů a policistek a na střední policejní škole MV 309 žáků.

V období roku 2011 bylo uděleno 50 registračních doložek na nové nebo inovované vzdělávací programy a 8 registračním doložkám a příslušným vzdělávacím programům byla ukončena platnost.

Institucionální zajištění vzdělávání a výcviku policistů

System vzdělávání policistů je koncipován a řízen odborným útvarem MV – **Odborem vzdělávání a správy policejního školství MV** (dále jen OVSPŠ MV) v úzké spolupráci s **odborem vzdělávání PP ČR**.¹⁸⁰

¹⁸⁰ OVSPŠ MV je určen pro výkon vymezené působnosti delegované na ministerstvo v oblasti státní správy, v oboru středního, vyššího odborného a vysokého policejního školství a útvarem ministerstva v oblasti vnitřní správy.

V oblasti vzdělávání odbor plní roli MŠMT a České školní inspekce. Metodicky řídí a kontroluje 1 Vyšší policejní školu a Střední policejní školu MV Holešově a 4 Vyšší policejní školy MV v Praze, Brně, Jihlavě a v Pardubicích a 1 Školské účelové zařízení MV v Praze - Ruzyni. Tyto policejní školy a účelové zařízení OVSPŠ MV zahrnují cca 10 tis. studujících ročně.

V **Policejní akademii ČR (PA)** v Praze (Organizační složka státu, ke které vykonává MV zřizovatelské funkce) studuje v akademickém roce 2011/2012 celkem 2729 osob (z toho 1584 policistů a 1145 civilních studentů), z toho v bakalářském studiu 1977, v magisterském 650 a v doktorském studiu 102 policistů. Počet absolventů PA v roce 2011 dosáhl celkem 918 studentů.

Mezinárodní spolupráce

Zahraniční spolupráce MV pro oblast vzdělávání a výcviku policistů probíhá v rámci multilaterálních a bilaterálních vztahů smluvního charakteru mj. s:

- **CEPOL** (European Police College – Evropská policejní akademie) je sítí vrcholných národních vzdělávacích institucí zemí EU má zásadní význam. Na základě dohod mezi orgány EU (CEPOL, Europol, Frontex, Eurojust, OLAF) je jejím cílem harmonizace evropského policejního vzdělávání a podpora přeshraniční spolupráce v boji proti organizované kriminalitě.¹⁸¹ Ročně se tak uskuteční cca 90 vzdělávacích aktivit.
- **MEPA** (Mittleuropäische Polizeiakademie).¹⁸² V jejím představenstvu má MV zastoupení, v gesci i Národní koordinační kancelář. Plán ročních aktivit MEPA zahrnuje tříměsíční **hlavní kurz MEPA věnovaný organizované kriminalitě**, zakončený případovou studií obsahující zkušenosti ze všech 8 zemí, která se překládá do češtiny a užívá ve výcviku, dále měsíční **Speciální kurz pro integrovanou hraniční bezpečnost**, 8-10 odborných seminářů zaměřených na aktuální témata, jazykové výcviky a odborné hospitace.
- **Marshall Center (Evropské centrum pro bezpečnostní studia)** působí v České republice při Americké ambasádě v Praze. Vzdělávání a výcvik expertů v několika modulech jsou zaměřeny především na otázky civilní bezpečnosti, hrozby terorismu a spolupráci Evropy a USA v těchto oblastech.

Vzdělávání příslušníků HZS ČR

Vzdělávání příslušníků HZS ČR probíhá formou vstupní přípravy příslušníků HZS ČR, kterou musí absolvovat každý nově přijatý příslušník.

¹⁸¹ Prostřednictvím seminářů, konferencí, tvorbou Common Curricul a Exchange Programme. Např. v dubnu 2011 se v Praze konal za účasti zahraničních expertů seminář CEPOL na téma „Fraud and Confiscation of Assets“. Seminář byl organizován ve spolupráci s ÚOKFK PČR.

¹⁸² Vzdělávací síť osmi zemí (Rakousko, SRN, Maďarsko, Švýcarsko, Slovinsko, Slovensko, Polsko a ČR) uskutečňovaná na základě Prohlášení o spolupráci ministrů vnitra těchto zemí z května 2001 v Budapešti.

V rámci této přípravy je možné získat odbornou způsobilost pro vybrané funkce.

Pro příslušníky, kteří nezískají odbornou způsobilost absolvováním vstupní přípravy příslušníků HZS ČR, jsou organizovány další odborné kurzy.

Další aktivity v oblasti vzdělávání viz též kapitola 2.1 Opatření.; blíže web MV - OVSPŠ MV.

Oblast bezpečnostního výzkumu a vývoje

Usnesení vlády č. 743/2008 uložilo MV implementovat a průběžně realizovat **Meziresortní koncepci bezpečnostního výzkumu a vývoje v České republice do roku 2015** (dále jen „Koncepce“). Odbor bezpečnostního výzkumu, vývoje a inovací (dále jen „OBVVI“) zpracoval ve 2. pol. 2011 hodnocení Koncepce za období 06/2008 – 10/2011. Materiál byl schválen ministrem vnitra dne 29.11.2011 a po projednání v Radě vlády pro výzkum, vývoj a inovace bude předložen členům vlády pro informaci.

Z provedeného hodnocení koncepce lze vyvodit následující závěry:

- Splněním krátkodobých opatření se podařilo vybudovat a stabilizovat mechanismus a instituce zajišťující transparentní a odborně erudovaný výběr projektů, kontrolu jejich realizace a hodnocení. Na dobré úrovni je i koncepční a strategická činnost v této oblasti.
- Obsahová část Koncepce (priority) byla odpovídajícím způsobem promítnuta do programů bezpečnostního výzkumu a dalších dokumentů, což umožnilo zaměřit výzkumný potenciál i potřeby v oblasti bezpečnostního výzkumu na řešení aktuálních bezpečnostních hrozeb.
- Byl identifikován potenciál ČR v oblasti bezpečnostního výzkumu, a to jak z hlediska výzkumných pracovníků a dalších expertů (databáze expertů), tak z hlediska výzkumných subjektů.
- Zavedením procesů v rámci systému bezpečnostního výzkumu byly vytvořeny podmínky pro efektivní identifikaci, výběr a realizaci potřeb a projektů, tento systém mimo jiné umožňuje odstraňovat duplicity mezi potřebami orgánů státní správy, předkládanými projekty a také mezi oběma programy.
- Na základě hodnocení naplňování Koncepce, které se opírá zejména o pravděpodobné trendy naplňování cílů a indikátorů programů

lze usuzovat, že záměry Koncepce jsou postupně úspěšně naplňovány. Rozhodující hodnocení bude provedeno až po vyhodnocení programů.

Koncepce stanovila 3 základní priority bezpečnostního výzkumu a vývoje ČR (Bezpečnost občanů, Bezpečnost kritických infrastruktur, Krizové řízení). Z celkového porovnání četnosti naplňování základních priorit Koncepce realizovanými projekty vyplývá, že nejvíce je naplňována priorita 1 – Bezpečnost občanů. Priority a hlavní strategické směry rozvoje bezpečnostního výzkumu realizuje MV zejména prostřednictvím programů bezpečnostního výzkumu, vývoje a inovací.

Program „Bezpečnostní výzkum pro potřeby státu v letech 2010-2015“ (BV II/1-VZ)

Jde o program výzkumu a vývoje realizovaný formou veřejných zakázek. Jediným uživatelem výsledků výzkumu je stát, tj. příslušný orgán státní správy, který své výzkumné potřeby požaduje realizovat. Důležitým procesem realizace programu je tedy identifikace výzkumných potřeb, kdy jednotlivé orgány státní správy předloží své potřeby, které jsou poté hodnoceny poradním orgánem, Radou programu, a to podle hodnotících kritérií. Vzhledem k tomu, že program je realizován v období 6ti let a potřeby ústředních orgánů státní správy se postupně vyvíjejí a mění v závislosti na vývoji priorit jejich činnosti, nelze uskutečnit proces identifikace potřeb pouze jednou, na začátku programu, ale je nutné tento proces cyklicky opakovat, tj. umožnit předkladatelům neuskutečněné potřeby korigovat, popř. identifikovat potřeby nové. Z tohoto důvodu proběhla dosud dvě kola identifikace potřeb.

V roce 2009 (1. identifikace) bylo schváleno ministrem vnitra 22 potřeb. V rámci 2. identifikace (2010) schválil ministr vnitra v roce 2011 dalších 10 potřeb k zadání veřejnou zakázkou. Celkové náklady na tyto schválené veřejné zakázky činí 485 450 tis. Kč.

Všechny veřejné zakázky se zadávají v souladu s příslušnými zákonnými normami. Celkem již bylo podepsáno 14 smluv a vydáno 7 rozhodnutí o poskytnutí účelové podpory na tyto zakázky.

Realizace řešených 21 veřejných zakázek předpokládá vznik celkem 103 stěžejních výsledků a 95 doprovodných výsledků.

Ve čtvrtém čtvrtletí 2011 probíhala nadále příprava zadávacího řízení zbývajících zakázek. Zahájení těchto zadávacích řízení se předpokládá v 1. čtvrtletí roku 2012, kdy OBVVI připraví také 3. identifikaci výzkumných potřeb pro realizaci od roku 2013.

„Program bezpečnostního výzkumu České republiky v letech 2010-2015“ (BV II/2-VS)

Tento program výzkumu a vývoje realizovaný je formou veřejné soutěže dle zák. č. 130/2002 Sb. V rámci programu je podporováno 102 projektů. Přehled všech projektů, včetně anotací, je uveden na <http://www.mvcr.cz/bezpecnostni-vyzkum.aspx>.

V roce 2010 byla v rámci programu vyhlášena první veřejná soutěž. Na základě doporučení odborného poradního orgánu, Rady programu, bylo ministrem vnitra vybráno k řešení a financování 68 projektů (34 % z celkového počtu podaných návrhů). Celkové náklady na projekty první veřejné soutěže činí cca 1,18 mld. Kč, zatímco celková podpora těchto projektů je zhruba 1 mld. Kč.

V roce 2011 byla OBVVI vyhlášena druhá veřejná soutěž v rámci tohoto programu. Z celkového počtu 267 doručených návrhů projektů bylo 30 návrhů z formálních důvodů z veřejné soutěže vyloučeno. Návrhy projektů, které byly schváleny k přijetí do druhé veřejné soutěže, byly v průběhu 3. čtvrtletí hodnoceny odborným poradním orgánem, Radou programu, s přihlédnutím k minimálně dvěma oponentským posudkům.

Výsledky druhé veřejné soutěže byly zveřejněny dne 10. října 2011. K financování bylo vybráno dalších 32 projektů (12 % z celkového počtu podaných návrhů). Do počátku prosince 2011 byly uzavřeny smlouvy o poskytnutí podpory s příjemci, kteří jsou právníckými osobami, a vydána rozhodnutí o poskytnutí podpory s příjemci, kteří patří mezi organizační složky státu.

Veřejná soutěž iniciovala spolupráci mezi subjekty. Více než polovina vybraných projektů

je realizována více subjekty. Mezi příjemci převažují výzkumné organizace, dále jsou mezi nimi malé podniky, střední podniky a velké podniky.

Celkové náklady za všechny projekty v rámci veřejné soutěže činí 1 731 068 tis. Kč, z toho celková státní podpora těchto projektů je 1 502 600 tis. Kč.

Vzhledem ke stavu rozpočtu MV na výzkum a vývoj je předpoklad uskutečnit vyhlášení třetí veřejné soutěže v první polovině roku 2012.

Institucionální podpora

Ministerstvo vnitra je od roku 2010 meziresortním poskytovatelem tzv. institucionální podpory výzkumným organizacím, zabývajícím se převážně bezpečnostním výzkumem. Tato forma veřejné podpory není vázána na konkrétní projekty výzkumu, ale poskytuje se na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací. V roce 2011 byla vydána rozhodnutí o poskytnutí této podpory celkem 8 výzkumným organizacím, v celkové výši 54,5 mil. Kč. 5 příjemců je z resortu MV, 3 příjemci jsou mimoresortní.

Program „Bezpečnostní výzkum 2006 – 2010“ (VD)

Po skončení závěrečných hodnocení posledních projektů programu, jejichž řešení probíhalo do konce roku 2010, předložil OBVVI v říjnu 2011 **Souhrnnou zprávu k hodnocení programu „Bezpečnostní výzkum“**.

Program byl resortním programem bezpečnostního výzkumu MV v letech 2006-2010. Byl tvořen dvěma relativně samostatnými podprogramy: „Výzkum v oblasti ochrany obyvatelstva“ a „Výzkum vybraných aspektů závažné trestné činnosti (terorismus, legalizace výnosů z trestné činnosti, daňová kriminalita) a mimořádných událostí“.

Celkové plánované výdaje na program činily 320 mil. Kč, z toho z veřejných prostředků bylo čerpáno 202,525 mil. Kč. Výběr příjemců účelové podpory probíhal formou veřejné zakázky.

V rámci programu bylo řešeno 29 projektů, které vytvořily celkem 255,6 bodově ohodnocených výsledků, zejm. článků, odborných knih, certifikovaných metodik, funkčních vzorků a software. Byla dosažena také řada zvlášť významných výsledků, které jsou srovnatelné s výzkumem v zahraničí. Mezi nejúspěšnější příjemce podpory se z tohoto

hlediska řadí GŘ HZS – Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, Policie ČR Kriminalistický ústav Praha.

Cena ministra vnitra za mimořádné výsledky v oblasti bezpečnostního výzkumu, experimentálního vývoje a inovací za rok 2011

Ministr vnitra udělil dne 5. prosince 2011 historicky první Cenu za mimořádné výsledky dosažené v oblasti bezpečnostního výzkumu. Cenu získal řešitelský tým z GŘ HZS Institutu ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč za výsledky dosažené v projektu „Výzkum nových principů a metod v rámci opatření ochrany obyvatelstva, krizového řízení a zvýšení připravenosti IZS v případě možných účinků chemických, radiačních a jaderných zbraní a jiných nebezpečných látek.“ Mezi nejzajímavější výsledky projektu patří zejména odhad následků kontaminace pražského metra v důsledku teroristického útoku, zkušební komora OKNOFEST, dětský ochranný vak, metodika stanovení plošné aktivity radionuklidů v půdě a ovzduší a souprava pro stanovení bojových otravných látek v mobilní chemické laboratoři. Výsledky byly aplikované do praxe a přispívají ke zvýšení úrovně a efektivity činnosti složek integrovaného záchranného systému.

Ekonomická oblast

V oblastech veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti státu má MV zákonem vymezenou působnost, aktivity v těchto oblastech souvisejí s činností většiny subjektů působících v jeho rámci.

Nejvýrazněji se oblast vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku dotýká činností v rámci

Sdílení a šíření informací o bezpečnostním výzkumu

MV vede a spravuje Databázi expertů bezpečnostního výzkumu, která zahrnuje do současné doby již přes 230 odborníků nejrůznějších specializací zaměřených na bezpečnostní výzkum. Databáze je stále otevřená dalším zájemcům o spolupráci.

MV zřídilo a provozuje **Informační systém bezpečnostního výzkumu**, který ve spolupráci s externím dodavatelem, speciálně vyvíjí již od roku 2010. Jde o databázový systém obsahující zvlášť moduly pro veřejnou soutěž a veřejnou zakázku v bezpečnostním výzkumu. Prostřednictvím tohoto informačního systému lze zejména v elektronické formě zpracovávat a předkládat návrhy projektů a výzkumných potřeb, oponentské posudky, změny v realizaci projektů a hodnotící zprávy, což výrazně zefektivňuje činnost, vzájemný kontakt a spolupráci uchazečům, příjemcům a administrátorům projektů.

PČR, HZS ČR a Správy uprchlických zařízení MV.

V následujícím přehledu je uvedeno porovnání schválených rozpočtů PČR, HZS ČR, včetně celkových příjmů a výdajů kapitoly MV na léta 2010 až 2012:

v tis. Kč

schválený rozpočet	2010	2011	rozdíl	2012	rozdíl
příjmy MV	10 206 788	9 608 315	-598 473	6 915 896	-2 692 419
výdaje MV	61 270 573	52 877 539	-8 393 034	52 756 658	-120 881
z toho: Policie ČR	33 490 529	28 606 551	-4 883 978	27 801 052	-805 499
HZS ČR	8 142 542	6 857 953	-1 284 589	6 696 678	-161 275

Pozn.: Finanční prostředky za oblast Policie ČR a HZS ČR jsou uvedeny bez objemu sociálních dávek pro příslušníky bezpečnostních sborů a bez prostředků na programy spolufinancované z rozpočtu EU, konkrétně Integrovaný operační program, tyto kategorie výdajů jsou uvedeny v samostatných specifických ukazatelích MV.

Další finanční prostředky ve vztahu k PČR jsou každoročně vynakládány na centrálně zabezpečovaný majetek a služby informačních a komunikačních technologií v rámci výdajů ústředního orgánu MV – např. na datové

rekapitulace	v tis. Kč
schválený rozpočet výdajů MV na rok 2011	52 877 539
uvolněno z kapitoly VPS	1 501 910
převедeno z jiných kapitol SR	250 548
převедeno jiným kapitolám SR	-38 414
stav k 31. 12. 2011	54 591 583

schránky bylo v průběhu roku 2011 uvolněno do rozpočtu MV celkem 852 000 tis. Kč a na bezpečnostní a biometrické prvky v cestovních pasech a jiných identifikačních průkazech 490 000 tis. Kč.

Ve spojitosti se zmiňovanou problematikou bylo v průběhu roku 2011 např. převedeno:

z kapitoly Všeobecná pokladní správa

- 30 583 tis. Kč určeno na financování zapojení občanů ČR do civilních struktur EU a dalších mezinárodních vládních organizací a volebních pozorovatelských misí,
- 25 000 tis. Kč určeno pro dálniční policii na pořízení 20-ti speciálně upravených a vybavených vozidel v civilním provedení pro potřeby dohledu na bezpečnost a plynulost silničního provozu na silnicích 1. třídy a vybraných rychlostních komunikacích,
- 41 361 tis. Kč určeno na mimořádné výdaje v souvislosti s nasazením příslušníků Policie ČR v oblasti Šluknovského výběžku,
- 3 971 tis. Kč určeno na opravu automobilu HZS Královéhradeckého kraje, na doplnění provozního materiálu po požáru v Chropyni u HZS Zlínského kraje a Základny logistiky Olomouc, dále na poškozený materiál HZS hl. města Prahy, na doplnění zásob leteckých PHM, maziv a olejů Letecké služby Policie ČR, uvolněno z rezervy na mimořádné výdaje (zák. č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů).

z jiných kapitol státního rozpočtu

- 20 828 tis. Kč určeno na pokračování projektů HZS Moravskoslezského kraje – energetické úspory objektu a digitální povodňový plán Moravskoslezského kraje, přesun od MZP,
- 12 034 tis. Kč určeno na zajištění letecké zdravotnické záchranné služby v souvislosti s dohodou o spolupráci při zajišťování letecké zdravotnické záchranné služby uzavřené mezi Ministerstvem zdravotnictví a Ministerstva vnitra, přesun od Ministerstva zdravotnictví.

V následujícím přehledu je uvedena rekapitulace výdajů kapitoly MV roce 2011:

Upravený rozpočet výdajového bloku PČR činí k 31. 12.2011 celkem 28 530 491 tis. Kč.

Upravený rozpočet výdajového bloku HZS ČR činí k 31. 12.2011 celkem 6 891 363 tis. Kč.

Problematika vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR byla v roce 2011 podporována i z prostředků EU, a to v rámci Strukturálních fondů (Integrovaný operační program a Operační program Přeshraniční spolupráce) a komunitárních programů.

Mezi projekty Policie ČR zařazené do Integrovaného operačního programu patří:

- **Kontaktní a koordinační centra** (realizace II. etapy). V roce 2011 činil upravený rozpočet 36 854 tis. Kč, v tom podíl rozpočtu EU 27 101 tis. Kč v kapitálových výdajích a v běžných souvisejících výdajích.
- **Lokalizační a záznamová zařízení** (přípravná fáze projektu). V roce 2011 činil upravený rozpočet 687 tis. Kč, jednalo se pouze o podíl ze státního rozpočtu v kapitálových výdajích.
- **Integrace operačních středisek** (projekty schváleny). V roce 2011 činil upravený rozpočet 15 492 tis. Kč, v tom podíl rozpočtu EU 12 674 tis. Kč v kapitálových výdajích.

V rámci **Operačních programů Přeshraniční spolupráce** ČR – Rakousko, ČR – Polsko, ČR – Sasko, ČR – Bavorsko a ČR – Slovensko, financovaných z rozpočtu EU v oblasti běžných výdajů, byly realizovány akce zaměřené na zlepšení vzájemné spolupráce policistů v příhraničních regionech, přičemž celkový objem finančních prostředků na tyto projekty činil v upraveném rozpočtu 78 709 tis. Kč.

MV, Policie ČR a Správa uprchlických zařízení MV byly v roce 2011 zapojeny do čerpání finančních prostředků z komunitárních programů. V rámci upraveného rozpočtu na rok 2011 byly na oblast bezpečnosti využity finanční prostředky z **fondů obecného programu Solidarita a řízení migračních toků**. Jedná se o čtyři následující fondy:

- **Evropský uprchlický fond** (EUF), upravený rozpočet na rok 2011 činil 25 405 tis. Kč, v tom podíl z rozpočtu EU 24 870 tis. Kč.
- **Fond pro vnější hranice** (FVH), upravený rozpočet na rok 2011 činil 43 567 tis. Kč, v tom podíl z rozpočtu EU 38 669 tis. Kč.
- **Evropský fond pro integraci státních příslušníků třetích zemí** (EIF) upravený rozpočet na rok 2011 činil 68 317 tis. Kč, v tom podíl z rozpočtu EU 65 117 tis. Kč.
- **Evropský návratový fond** (ENF), upravený rozpočet na rok 2011 činil 25 064 tis. Kč, v tom podíl z rozpočtu EU 22 935 tis. Kč.

Mezi významné a další úkoly realizované v oblasti programového financování resortu Ministerstva vnitra, resp. Policie ČR, patřily zejména následující aktivity:

- **Obměna služebních dopravních prostředků** pro zajištění úkolů Policie ČR v rámci uzavřeného smluvního závazku (Škoda auto) o dodávkách automobilů osobních v policejní a civilní verzi na léta 2008 až 2011 (proinvestováno 177,459 mil. Kč).
- **Obměna ostatních služebních dopravních prostředků** pro zajištění úkolů Policie ČR, a to zejména automobily osobní terénní, automobily užitkové, automobily silniční

komerční, automobily nákladní speciální, autobus nad 30 osob a velitelsko-štabní vozidla (proinvestováno 34,835 mil. Kč).

- **Budování, resp. rekonstrukce objektů** v souvislosti se zřizováním nových krajských ředitelství Policie ČR a rekonstrukce některých obvodních odd (proinvestováno 176,412 mil. Kč).
- Pokračování **realizace Národního schengenského informačního systému** (proinvestováno 22,108 mil. Kč) s tím, že akce má být ukončena v roce 2013 a **Národního vizového informačního systému** (proinvestováno 36,487 mil. Kč) s tím, že akce má být ukončena v roce 2012. Dále dle dohody o splátkovém kalendáři byla provedena dílčí úhrada za uskutečněnou **dodávku radiokomunikačního systému** pro odbor operativní dokumentace Policie ČR (35,000 mil. Kč – roční splátka za rok 2011 v rámci období let 2009 až 2013).
- **Prevence kriminality** zahrnovala poskytování dotací na krajské a městské úrovni k řešení úkolů v oblasti situační a sociální prevence. Zejména se jedná o sociální a situační prevenci a o dotace na osvětlení rizikových míst, budování a rozšiřování kamerových systémů a zařízení pro volnočasové aktivity mládeže (proinvestováno 18,314 mil. Kč).

V oblasti dalších výše neuvedených aktivit programového financování se jednalo o obnovu a technické zhodnocení majetku, a to modernizaci koncových zařízení ICT a specializovaných informačních systémů, zejména Upgrade AFISu, Odposlechu telekomunikací a internetu a pořízení prostředků technického sledování (proinvestováno 29,408 mil. Kč). V oblasti komunikačních technologií byla zajištěna technická modernizace a kapacitní posílení pátevní přenosové sítě s rozšířením služeb k útvarům Policie ČR (proinvestováno 2,160 mil. Kč). Dále byla realizována akce Biometrika-úpravy IS, mobilní a snímací zařízení (možnost čerpání ve výši 29,361 mil. Kč).

Informační a komunikační systémy (výběr)

Evropské informační systémy

V roce 2011 pokračovala výstavba národních částí dvou evropských informačních systémů v oblasti bezpečnosti - Vízového informačního systému (VIS) a Schengenského informačního systému druhé generace (SIS II).

VIS představuje společnou databázi schengenských států, která obsahuje údaje o žadatelích o schengenská víza včetně jejich otisků prstů. Hlavním účelem VIS je zefektivnění vízové procedury, zpřístupnění údajů o vízové historii žadatele o vízum příslušným orgánům všech schengenských států, a zefektivnění kontroly totožnosti vízových cizinců jak při podání žádosti o vízum, tak při překračování vnějších hranic schengenského prostoru. VIS byl spuštěn dne 11. října 2011, a to (v první fázi) na zastupitelských úřadech členských států v zemích severní Afriky.

SIS II je druhou generací Schengenského informačního systému, jehož první generace již od roku 1995 představuje základní nástroj policejní spolupráce a výměny informací o hledaných osobách a věcech mezi schengenskými státy. Nová verze systému (SIS II) obsahuje více funkcionalit (např. biometriku) a je kapacitně přizpůsobena zvýšeným nárokům na své fungování.¹⁸³ Přes problémy s dokončením SIS II je jeho spuštění plánováno na 1. pololetí 2013.

Zároveň byla zahájena politická diskuse o zřízení dalších dvou evropských informačních systémů – Systému Vstup-výstup (Entry-Exit System) a Programu registrovaných cestujících.¹⁸⁴

¹⁸³ Systém se skládá z centrální části a národních částí jednotlivých členských států. Kromě testů centrálního systému a testů členských států vůči centru probíhají přípravy na testy tzv. druhého milníku (M2), jejichž úspěšné absolvování je podmínkou dalšího pokračování projektu.

¹⁸⁴ Systém Vstup-Výstup má sloužit k zaznamenávání údajů od všech příslušníků třetích států překračujících vnější hranice schengenského prostoru na vstupu i výstupu. To umožní rychlou a jednoznačnou identifikaci těchto osob na hranicích i ve vnitrozemí a spolehlivé ověření doby legálního pobytu na území.

Program registrovaných cestujících má sloužit k automatickému odbavení (tj. odbavení bez přímého kontaktu s orgány pohraniční stráže) často cestujících

Dne 25. 10. 2011 bylo schváleno nařízení EP a Rady (EU) č. 1077/2011 ze dne 25. 10. 2011, kterým se zřizuje **Agentura pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v oblasti svobody, bezpečnosti a práva**. Tato Agentura zahájí provoz 1. prosince 2012 a jejím cílem bude provozní řízení existujících evropských systémů v oblasti justice a vnitra (VIS, Eurodac a po dokončení též SIS II) a vývoj nových informačních systémů, např. Systému Vstup-Výstup či Programu registrovaných cestujících.

V roce 2011 došlo ke zprovoznění **automatizované výměny dat se členskými státy Průmské úmluvy** (na konci roku 2011 se jednalo o státy Slovensko, Rakousko, Slovinsko a Bulharsko) prostřednictvím daktyloskopického systému AFIS.

Informační a komunikační infrastruktura PČR

V rámci **integrace informačních systémů** **Policejní ČR** byly již v roce 2010 napojeny lokální databáze informačního systému ETR (evidence trestního řízení) na systém CDO (centrální databáze objektů). V září 2011 byl vydán rozkaz policejního prezidenta č. 180/2011, kterým se upravuje celoplošný zkušební provoz systému Centrální databáze objektů (CDO). Od prosince 2011 lze realizovat přístup do systému CDO prostřednictvím programu „Dotazy do informačních systémů“ (BEDRUNKA). Pracovníci Policejní ČR tak mají centralizovaný přístup k údajům, které jsou jinak vedeny v 29 lokálních databázích systému ETR.

Informační systém ETR je postupně zpřístupňován dozorovým státním zástupcům k využití elektronicky vedené kopie trestního spisu v rámci výkonu dozoru nad činností policejních orgánů v přípravném řízení trestním, což usnadňuje vzájemné sdílení informací mezi státními zástupci a policejními orgány.

Problematika správy, provozu a rozvoje komunikační infrastruktury Policejní ČR byla přesunuta na servisní organizaci, kterou je Česká pošta s. p. I v roce 2011 pokračoval

příslušníků třetích zemí. Odbavení bude prováděno na základě kontroly biometrických údajů, které budou příslušníky třetích zemí (na vlastní žádost, dobrovolně a v předstihu) odevzdány při registraci do systému.

nastolený trend zvyšování úrovně poskytovaných komunikačních služeb zejména dosažení efektivnějšího využívání radiokomunikačního systému PEGAS. Za tímto účelem byly realizovány projekty:

- **Mobilní monitorovací centrum** - v rámci tohoto projektu byl naplněn cíl vybavit příslušné útvary Policie ČR technickým prostředkem pro řádnou a orgány činnými v trestním i přestupkovém řízení použitelnou audiovizuální dokumentaci protiprávního jednání i průběhu sledovaných událostí a akcí za účasti většího počtu osob;
- **Velitelsko-štábní mobilní pracoviště** – tento projekt přinesl velitelům bezpečnostního opatření možnost efektivně řídit činnost zasahujících jednotek přímo v místě opatření, se zajištěním veškeré komunikační i audiovizuální podpory nezbytně nutné pro rozhodování velitele;
- **Datový portál radiokomunikačního systému PEGAS** – realizací projektu získala Policie ČR další nástroj ke zkvalitnění a rozšíření poskytovaných radiokomunikačních služeb v oblasti datové komunikace a lokalizačních služeb AVL serveru, což významně přispěje ke zvýšení efektivity operačního řízení a tím i ke snížení dojezdových časů hlídek Policie ČR na místo události.

Registr obyvatel

V souladu se zákonem č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění zákona č. 100/2010 Sb., a zákona č. 424/2010 Sb., pokračovaly práce na tvorbě Registru obyvatel. V Registru obyvatel budou vedeny údaje o fyzických osobách, o kterých tak stanoví zákon. Jako jediný ze čtyř základních registrů bude obsahovat osobní údaje.¹⁸⁵

Registr práv a povinností

V souladu se zákonem č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění zákona

č. 100/2010 Sb. a zákona č. 424/2010 Sb., pokračovaly práce na tvorbě Registru práv a povinností, kde budou vedeny údaje o rozhodnutích veřejné správy aktualizujících referenční údaje vedené v základních registrech, údaje o jednotlivých zákony definovaných agendách, v nich provozovaných činnostech a orgánech veřejné moci v agendách působících.

Registr práv a povinností vytvoří aktuální mapu veřejné správy z pohledu činností jednotlivých orgánů veřejné moci a předpoklady pro procesní optimalizaci veřejné správy.

Informační systém základních registrů

V souladu se zákonem č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění zákona č. 100/2010 Sb. a zákona č. 424/2010 Sb., pokračovaly práce na tvorbě Informačního systému základních registrů. Informační systém základních registrů propojuje jednotlivé základní registry do jednoho celku, vytváří základní referenční rozhraní pro komunikaci agendových informačních systémů veřejné správy se systémem základních registrů, i mezi agendovými systémy navzájem. Zajišťuje bezpečné a prokazatelné vydávání referenčních údajů ze základních registrů a bezpečnou aktualizaci údajů v základních registrech a propagaci změn referenčních údajů do informačních systémů veřejné správy. Byla dokončena veřejná soutěž na implementátora ISZR. V dubnu 2011 byla podepsána smlouva a zahájeny implementační práce, které probíhaly do konce roku 2011.

Další informace viz kap. Ekonomická oblast

¹⁸⁵ V roce 2011 bylo v souladu s rozhodnutím UOHS opakovaně hodnocení veřejné soutěže na implementátora tohoto informačního systému. Soutěž byla dokončena a v srpnu 2011 podepsána smlouva a byly zahájeny implementační práce tak, aby bylo možno splnit termíny implementace definované nařízením vlády č. 161/2011 Sb. ze dne 25. května 2011. Implementační práce probíhaly do konce roku 2011.

4. Zkratky a poznámky

BIS	Bezpečnostní informační služba
EU	Evropská unie
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
IOP	Integrovaný operační program
IKSP	Institut pro kriminologii a sociální prevenci
IZS	Integrovaný záchranný systém
MEPA	Mitteleuropäische Polizeiakademie
NNO	nezávislé nevládní organizace
NSZ	Nejvyšší státní zastupitelství
OPLZZ	operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OPPS	operační programy přeshraniční spolupráce
PČR	Policie České republiky
PMS ČR	Probační a mediační služba
PP ČR	Policejní prezidium České republiky
ŘSP	Ředitelství služby pořádkové policie
SIS	Schengenský informační systém
SKPV PČR	Služba kriminální policie a vyšetřování Policie ČR
ÚOKFK	Útvar pro odhalování korupce a finanční kriminality SKPV PČR
ÚSKPV PČR	Úřad služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR
ÚOOZ	Útvar pro odhalování organizovaného zločinu SKPV PČR

Poznámky

Kriminální statistiky Policie ČR jsou doplněny statistikami Ministerstva spravedlnosti, které obsahují statistiky státních zastupitelství a statistiky soudů. Údaje kriminální statistiky v daném roce nejsou srovnatelné se statistikou resortu spravedlnosti. Důvodem je zejména časový odstup, někdy i víceletý, mezi ukončením trestní věci v jednotlivých fázích trestního řízení. Policejní statistika zachytí případ na počátku trestního řízení, statistika soudní naopak až na jeho konci.

*Předmětem soudních statistik nejsou skutky ani pachatelé, u nichž došlo k odložení věci podle § 159a trestního řádu před začátkem trestního stíhání (např. z důvodu nedostatku věku, amnestie či nepřičetnosti), zastavení trestního stíhání podle § 172 trestního řádu (např. není-li prokázáno, že skutek spáchal obviněný) či jeho přerušování. **Odsouzenou osobou se zde rozumí osoba, proti které byl vydán odsuzující rozsudek, který již nabyl právní moci.** Soudní statistika vykazuje počty obžalovaných a odsouzených osob, pouze policejní statistika vykazuje i trestné činy s neznámým pachatelem, což umožňuje širší pohled na stav kriminality, zejména přihlédneme-li k tradičně nízké objasňenosti majetkové kriminality.*
